

ECONOMISCHE GROEP FLUVIUS

Geconsolideerde jaarrekening IFRS

Jaareinde 31 december 2019

Inhoud

FINANCIËLE OVERZICHTEN.....	4
Geconsolideerde winst- en verliesrekening.....	4
Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten.....	5
Geconsolideerde balans.....	6
Geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen.....	7
Geconsolideerd kasstroomoverzicht.....	8
TOELICHTINGEN BIJ DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING.....	9
1 Informatie over de onderneming.....	9
2 Samenvatting van de belangrijkste opname- en waarderingsregels.....	10
2.1 Conformiteitsverklaring en presentatiebasis.....	10
2.2 Consolidatiecriteria.....	10
2.3 Belangrijkste waarderingsregels.....	11
2.4 Samenvatting van de nieuwe standaarden die van toepassing zijn vanaf 2019.....	20
2.5 Gebruik van ramingen en veronderstellingen.....	23
2.6 Standaarden die werden gepubliceerd, maar die nog niet van kracht zijn.....	24
AANPASSINGEN STRUCTUUR EN ACTIVITEITEN ECONOMISCHE GROEP FLUVIUS.....	25
3 Uitbreiding Economische Groep Fluvius.....	25
4 Uitbreiding activiteiten.....	34
GESEGMENTEERDE INFORMATIE.....	36
5 Gesegmenteerde informatie.....	36
RESULTATEN VAN HET JAAR.....	43
6 Bedrijfsopbrengsten.....	43
7 Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen.....	45
8 Diensten en diverse goederen.....	45
9 Personeelsbeloningen.....	46
10 Afschrijvingen, waardeverminderingen en wijziging in voorzieningen.....	46
11 Overige operationele bedrijfskosten.....	47
12 Regulatorische overdrachten.....	47
13 Financiële resultaten.....	48
14 Belastingen op het resultaat.....	49
ACTIVA.....	53
15 Immateriële activa.....	53
16 Materiële vaste activa.....	55
17 Gebruiksrecht en leaseverplichtingen.....	57
18 Investerings in joint ventures en geassocieerde deelnemingen.....	58
19 Overige beleggingen.....	58
20 Langetermijnvorderingen, andere.....	59
21 Voorraden.....	60
22 Handels- en overige vorderingen.....	60
23 Geldmiddelen en kasequivalenten.....	63
PASSIVA.....	64
24 Eigen vermogen.....	64
25 Leningen op lange en korte termijn.....	69
26 Voorzieningen voor personeelsbeloningen.....	73
27 Afgeleide financiële instrumenten.....	83
28 Voorzieningen, andere.....	84
29 Kapitaalsubsidies.....	85
30 Handels- en overige schulden.....	86
31 Actuele belastingverplichtingen.....	87

FINANCIËLE INSTRUMENTEN	88
32 Financiële instrumenten: risico's en reële waarde.....	88
ANDERE INFORMATIE	95
33 Verbonden partijen	95
34 Verplichtingen en onzekerheden	96
35 Gebeurtenissen na balansdatum.....	97
36 Lijst van de ondernemingen opgenomen in de consolidatie	98
WERKEN IN EEN GEREGULEERDE OMGEVING	100
37 Elektriciteit en gas.....	100
38 Riolering	105

Financiële Overzichten

Geconsolideerde winst- en verliesrekening

(In duizenden EUR)	Toelichting	2019	2018
Bedrijfsopbrengsten	6	3.472.010	3.498.860
Opbrengsten uit contracten met klanten		2.991.498	2.943.748
Overige operationele bedrijfsopbrengsten		84.456	248.556
Geactiveerde, intern uitgevoerde werkzaamheden		396.056	306.556
Bedrijfskosten		-2.954.901	-3.102.333
Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen	7	-1.414.554	-1.250.241
Diensten en diverse goederen	8	-463.369	-409.430
Personeelsbeloningen	9	-589.852	-441.689
Afschrijvingen en waardeverminderingen, wijziging in voorzieningen	10	-449.171	-406.581
Overige operationele bedrijfskosten	11	-63.044	-52.017
Regulatoire overdrachten	12	25.089	-542.375
Bedrijfswinst		517.109	396.527
Financiële baten	13	107.040	88.238
Financiële lasten	13	-208.309	-189.585
Winst vóór belastingen		415.840	295.180
Belastingen op het resultaat	14	-84.925	-104.275
Winst over de verslagperiode		330.915	190.905

Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten

(In duizenden EUR)	Toelichting	2019	2018
Winst over de verslagperiode		330.915	190.905
Baten en lasten rechtstreeks verwerkt in het eigen vermogen			
Elementen die niet kunnen verplaatst worden naar de winst- en verliesrekening			
Actuariële winsten (verliezen) op voorzieningen voor personeelsbeloningen	26	-201.023	-58.563
Actuariële winsten (verliezen) restitutierecht op voorzieningen voor personeelsbeloningen	26	144.014	-4.421
Reële waarde overige beleggingen	19	326.974	107.194
Uitgestelde belastingopbrengsten (kosten)	14	25.609	30.865
Netto elementen die niet kunnen verplaatst worden naar de winst- en verliesrekening		295.574	75.075
Totaalresultaat over de verslagperiode		626.489	265.980

Het totaal niet-gerealiseerd resultaat van het boekjaar 2018 bedraagt 75.075 k euro. Door de uitbreiding van de Economische Groep Fluvius in dat jaar werden bij eerste opname eveneens niet-gerealiseerde resultaten opgenomen: opname van de ex-Infrax ondernemingen in de consolidatiekring (vanaf 1 juli 2018) voor 146.221 k euro en de gedeeltelijke inkanteling van de financieringsverenigingen (vanaf 1 april 2018) voor 775.940 k euro.

Als gevolg van de overname in 2019 van ex-Integan werd 40 k euro in niet-gerealiseerde resultaten opgenomen (zie toelichting 'Uitbreiding Economische Groep Fluvius').

Geconsolideerde balans

(In duizenden EUR)	Toelichting	2019	2018
Vaste activa		14.190.941	13.373.430
Immateriële activa	15	95.850	72.343
Materiële vaste activa	16	11.407.129	11.182.304
Gebruiksrecht activa	17	45.959	0
Investeringen in joint ventures en geassocieerde deelnemingen	18	2.016	2.016
Overige beleggingen	19	1.709.053	1.372.860
Restitutierecht op voorzieningen voor personeelsbeloningen	26	353.605	255.491
Langetermijnvorderingen, andere	18	577.329	488.416
Vlottende activa		964.552	971.213
Voorraden	21	78.542	68.088
Handels- en overige vorderingen	22, 32	802.413	800.684
Actuele belastingvorderingen	31	19.009	65.758
Kortetermijnbeleggingen		0	14.989
Geldmiddelen en kasequivalenten	23, 32	64.588	21.694
TOTAAL ACTIVA		15.155.493	14.344.643
EIGEN VERMOGEN	24	6.407.595	5.918.671
Eigen vermogen toe te rekenen aan de aandeelhouders van de vennootschap		6.407.495	5.910.823
Aandelenkapitaal		2.678.818	2.545.877
Uitgiftepremies		126.884	126.884
Reserves		1.737.309	1.687.856
Niet-gerealiseerde resultaten		792.661	497.047
Ingehouden winsten		1.071.823	1.053.159
Minderheidsbelangen		100	7.848
VERPLICHTINGEN		8.747.898	8.425.972
Langlopende verplichtingen		6.948.800	7.190.368
Leningen en overige financieringsverplichtingen	25, 32	5.413.841	5.817.461
Leaseverplichtingen	17	35.563	10.619
Voorzieningen voor personeelsbeloningen	26	773.954	566.234
Afgeleide financiële instrumenten	27	74.726	80.538
Voorzieningen, andere	28	22.110	41.496
Uitgestelde belastingverplichtingen	14	358.929	434.455
Kapitaalsubsidies	29	269.677	239.565
Kortlopende verplichtingen		1.799.098	1.235.604
Leningen en overige financieringsverplichtingen	25, 32	874.951	292.730
Leaseverplichtingen	17	12.435	2.826
Handels- en overige schulden	30, 32	894.020	918.988
Actuele belastingverplichtingen	31	17.692	21.060
TOTAAL PASSIVA		15.155.493	14.344.643

Geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen

(In duizenden EUR)	Aandelen- kapitaal en uitgifte- premies		Niet- gerealiseerde resultaten	Overge- dragen winst	Eigen vermogen toe te rekenen aan de aandeelhouders van de vennootschap		Minder- heidsbe- langen	Totaal
	Reserves							
Totaal op 1 januari 2018	1.262.948	820.345	-500.189	672.135	2.255.239	93	2.255.332	
Totaalresultaat over de verslagperiode	0	0	75.075	190.905	265.980	0	265.980	
Terugbetaling aandeel in het eigen vermogen	-4.394	-10.676	0	0	-15.070	0	-15.070	
Fusie door overname van Infracv	0	83	0	0	83	0	83	
Opname ex-Infracv OV's in de consolidatiekring	1.243.442	837.354	146.221	362.405	2.589.422	8.365	2.597.787	
Inkanteling								
Financieringsverenigingen	161.069	99.194	775.940	35.390	1.071.593	0	1.071.593	
Kapitaalverhoging	9.696	-164	0	0	9.532	0	9.532	
Wijziging in de consolidatiekring	0	-480	0	1.090	610	-610	0	
Dotatie/afname aan reserves	0	-57.800	0	57.800	0	0	0	
Betaalde dividenden	0	0	0	-266.566	-266.566	0	-266.566	
						0		
Totaal op 31 december 2018	2.672.761	1.687.856	497.047	1.053.159	5.910.823	7.848	5.918.671	
Totaal op 1 januari 2019	2.672.761	1.687.856	497.047	1.053.159	5.910.823	7.848	5.918.671	
Totaalresultaat over de verslagperiode	0	0	295.574	330.915	626.489	0	626.489	
Terugbetaling aandeel in het eigen vermogen	-48.370	-5.863	0	-6.107	-60.340	0	-60.340	
Opname ex-Integan in de consolidatiekring	66.707	30.104	40	11.180	108.031	0	108.031	
Kapitaalverhoging	114.604	-6.872	0	0	107.732	0	107.732	
Wijziging in de consolidatiekring	0	0	0	0	0	-7.748	-7.748	
Dotatie/afname aan reserves	0	32.084	0	-32.084	0	0	0	
Betaalde dividenden	0	0	0	-285.240	-285.240	0	-285.240	
Totaal op 31 december 2019	2.805.702	1.737.309	792.661	1.071.823	6.407.495	100	6.407.595	

Bovenstaande informatie werd opgenomen in de toelichtingen 'Uitbreiding Economische Groep Fluvius', 'Eigen vermogen' en voor wat betreft de niet-gerealiseerde resultaten werden de bewegingen opgenomen in de toelichtingen 'Belastingen op het resultaat' en in 'Voorzieningen voor personeelsbeloningen'.

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

(In duizenden EUR)	Toelichting	2019	2018
Resultaat over de verslagperiode		330.915	190.905
Afschrijvingen immateriële activa	10	27.337	26.867
Afschrijvingen materiële vaste activa en gebruiksrecht activa	10	418.499	345.669
Mutatie voorzieningen (terugname -; toevoeging +)	10	-19.459	30.357
Waardevermindering op vlottende activa (terugname -; toevoeging +)		22.794	3.688
Min-/meerwaarde op realisatie handelsvorderingen		11.874	6.723
Netto financieringslasten		111.888	125.457
Waardering naar reële waarde afgeleide financiële instrumenten	13	-5.681	-21.645
Winst en verlies op vaste activa		41.920	39.033
Wijzigingen kapitaalsubsidies	29	-4.938	-2.465
Belastingkosten	14	84.925	104.276
Bedrijfskasstroom vóór wijziging in bedrijfskapitaal en in voorzieningen voor personeelsbeloningen		1.020.074	848.865
Mutatie voorraden		-8.083	-376
Mutatie handels- en overige vorderingen		-44.575	552.731
Mutatie handels- en overige schulden		-31.573	-13.705
Mutatie personeelsbeloningen		50.223	-90.856
Netto bedrijfskasstroom		-34.008	447.794
Betaalde financiële lasten		-205.382	-209.162
Ontvangen financiële baten		81.132	60.229
Financiële korting op inkomende facturen		413	455
Betaalde (ontvangen) winstbelastingen		-94.442	-127.913
Netto kasstroom uit bedrijfsactiviteiten		767.787	1.020.268
Ontvangsten uit de verkoop van materiële vaste activa		74.001	4.917
Verwerving van immateriële activa	15	-50.743	-28.673
Verwerving van materiële vaste activa	16	-649.628	-530.049
Verwerving van bedrijfscombinaties	3	17.002	5.279
Ontvangsten uit verkoop van overige beleggingen, investeringen in ondernemingen		222	-28
Ontvangsten (verwerving) langetermijnvorderingen		0	27
Ontvangsten kapitaalsubsidies		37.284	19.655
Netto kasstroom uit investeringsactiviteiten		-571.862	-528.872
Uitgifte aandelenkapitaal	24	326	9.536
Terugbetaling aandelenkapitaal	4, 24	-60.340	-15.070
Mutatie minderheidsbelangen	24	7	0
Aflossing van leningen	25	-259.827	-242.029
Opgenomen bankleningen	25	2.343	0
Betaling van leaseverplichtingen		-12.755	-2.058
Mutatie financiële kortetermijnschulden	25	439.544	24.956
Mutatie kortetermijnbeleggingen		14.989	-14.986
Terugbetaling verstrekte langetermijnleningen		11.921	5.110
Betaalde dividenden	24	-289.239	-266.566
Netto kasstroom uit financieringsactiviteiten		-153.031	-501.107
Netto beweging geldmiddelen	23	42.894	-9.711
Geldmiddelen en kasequivalenten - begin van de verslagperiode	23	21.694	31.405
Geldmiddelen en kasequivalenten - einde van de verslagperiode	23	64.588	21.694

Toelichtingen bij de geconsolideerde jaarrekening

1 Informatie over de onderneming

De geconsolideerde jaarrekening van de Economische Groep Fluvius omvat naast de rekeningen van de elf opdrachthoudende verenigingen (OV's) Gaselwest, Imewo, Intergem, Iveka, Iverlek, Sibelgas, Fluvius West, Fluvius Limburg (fusieonderneming van Inter-energa met Inter-aqua en Inter-media), Fluvius Antwerpen (fusieonderneming van Iveg met IMEA en het op 1 april 2019 overgenomen bedrijf Integan en enkele gemeenten van Iveka), PBE (fusieonderneming van PBE met Intergas) en Riobra ook de rekeningen van hun dochterondernemingen waaronder de werkmaatschappij Fluvius System Operator cv en diens dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen. In de groep werd eveneens de onderneming Fluvius OV opgenomen. Het totaal van de rekeningen vormt de 'Economische Groep'.

De exploitatie van de opdrachthoudende verenigingen wordt centraal aangestuurd door de werkmaatschappij Fluvius System Operator cv.

Alle ondernemingen van de Groep zijn gevestigd in het Vlaamse Gewest (België). De hierboven vermelde opdrachthoudende verenigingen worden gereguleerd volgens de bepalingen van het Vlaams Decreet over het Lokaal Bestuur van 22 december 2017 (zoals gewijzigd). Een opdrachthoudende vereniging is een intergemeentelijke samenwerkingsvorm met rechtspersoonlijkheid en met een beheersoverdracht vanuit de gemeenten die statutair vastgelegd is. De duurtijd van de OV's van de Economische Groep Fluvius is bepaald tot 29 maart 2037.

Een distributienetbeheerder (DNB) heeft een erkenning als netbeheerder voor elektriciteit en/of gas door de Vlaamse energieregulator (zie toelichting 'Werken in een gereguleerde omgeving'). De onderneming Riobra is geen DNB, maar wel een OV.

De OV's hebben als statutair doel het distributienetbeheer in de zin van de Vlaamse regelgeving met betrekking tot elektriciteit en gas, alsook het aanleggen en exploiteren van (kabel)netwerken en installaties met inbegrip van het uitbouwen ervan tot een interactief elektronisch glasvezelcommunicatienetwerk, de beheersing van het afvalwater en de zuiveringsbehandeling, het uitoefenen van elke nevenactiviteit, zoals de openbare verlichting en warmte. De Groep levert eveneens activiteiten voor energiediensten aan lokale besturen waarbij aan de aangesloten openbare besturen (steden en gemeenten) een aanbod aan kostprijs gedaan wordt ter ondersteuning van het lokale energiebeleid.

Fluvius heeft gekozen voor een rating bij de ratingagentschappen Moody's Investors Service Ltd. ("Moody's") en Creditreform Rating AG ("Creditreform"). Op 1 juli 2018 was deze rating bij Moody's A3 met positieve vooruitzichten en op 25 juli 2019 werden de vooruitzichten aangepast naar stabiel. Op 15 oktober 2018 was de rating bij Creditreform A+ (stabiele vooruitzichten) en op 2 augustus 2019 werd deze rating bevestigd.

Voor meer informatie bezoek onze website www.fluvius.be

Fluvius System Operator cv is actief in alle Vlaamse steden en gemeenten en bediende tot eind 2018 eveneens vier Waalse gemeenten.

De Groep stelde gedurende 2019 gemiddeld 5.425 personen tewerk.

Dit financieel verslag voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2019 werd door het Managementcomité vastgesteld op 2 april 2020.

2 Samenvatting van de belangrijkste opname- en waarderingsregels

2.1 Conformiteitsverklaring en presentatiebasis

De geconsolideerde jaarrekening werd opgesteld in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS), zoals gepubliceerd door de International Accounting Standard Board (IASB) en goedgekeurd door de Europese Unie. De Groep heeft geen enkele nieuwe IFRS Standaard, die pas na 2019 moet worden toegepast, vroegtijdig geadapteerd.

De geconsolideerde jaarrekening werd uitgedrukt in duizenden euro, zijnde de functionele valuta en de presentatievaluta van de Groep. Ze werd opgesteld in de veronderstelling dat de bedrijfsvoering werd verdergezet en volgens de historische kostprijsmethode behoudens anders vermeld.

2.2 Consolidatiecriteria

De geconsolideerde jaarrekening omvat alle dochterondernemingen waarover de Groep zeggenschap heeft. Zeggenschap bestaat wanneer de Groep de macht heeft om het financiële en operationele beleid van de entiteit te sturen teneinde voordelen te verkrijgen uit haar activiteiten. Dergelijke zeggenschap wordt verondersteld te bestaan indien Fluvius System Operator, direct of indirect, houder is van meer dan de helft van de stemrechten van de entiteit. Het bestaan en effect van potentiële stemrechten die op dat moment uitoefenbaar of converteerbaar zijn, worden in overweging genomen bij de beoordeling of de Groep de macht heeft om het financiële en operationele beleid van een andere entiteit te sturen.

Dochterondernemingen worden volledig geconsolideerd vanaf de datum waarop de Groep feitelijk zeggenschap verkrijgt tot de datum waarop de zeggenschap eindigt.

Investerings in geassocieerde deelnemingen zijn ondernemingen waarin een invloed van betekenis wordt uitgeoefend op het financieel en operationeel beleid, maar waarover geen controle is. Dit wordt meestal aangetoond door het bezit van 20% tot 50% van de stemgerechtigde aandelen.

Joint ventures zijn ondernemingen waarover een gezamenlijke controle wordt uitgeoefend.

Deze investeringen worden verwerkt in de consolidatie volgens de vermogensmutatiemethode vanaf de datum waarop de invloed van betekenis of de gezamenlijke controle begint tot de datum waarop deze situatie eindigt.

De financiële verslaggeving van de dochterondernemingen, investeringen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures wordt opgesteld voor hetzelfde boekjaar als dat van de moederonderneming, gebruikmakend van dezelfde boekhoudprincipes.

De transacties tussen de dochterondernemingen van de Groep, balansposten en niet-gerealiseerde winsten en verliezen op transacties binnen de Groep worden geëlimineerd.

Minderheidsbelangen in de netto activa van de geconsolideerde dochterondernemingen worden in het eigen vermogen afzonderlijk van het eigen vermogen van de moedermaatschappij opgenomen. Minderheidsbelangen bestaan uit het bedrag van die belangen op de overnamedatum van de bedrijfscombinatie en het aandeel van de minderheid in de wijzigingen in het eigen vermogen sinds de datum van de bedrijfscombinatie. Verliezen die van toepassing waren op de minderheid die hoger liggen dan de minderheidsbelangen in het eigen vermogen van de dochteronderneming, worden toegerekend aan de minderheidsbelangen.

Een lijst van de ondernemingen van de Groep is opgenomen in de toelichting 'Lijst van de ondernemingen opgenomen in de consolidatie'.

2.3 Belangrijkste waarderingsregels

De toegepaste waarderingsregels zijn consistent met de principes van vorige boekjaren behalve voor deze die dienden aangepast te worden naar aanleiding van de nieuwe standaard m.b.t. leasing (Zie toelichting 'Samenvatting van de standaarden die van toepassing zijn vanaf 2019').

a) Opbrengsten

Opbrengsten uit de verkoop van goederen en de verlening van diensten worden opgenomen als alle volgende voorwaarden zijn vervuld: de Groep heeft de goederen en/of diensten overgedragen aan de klant; de Groep heeft de controle over deze goederen en/of diensten overgedragen aan de klant; controle wordt verkregen vanaf het moment dat de klant zeggenschap heeft over deze goederen en/of diensten en alle voordelen ervan verwerft.

Op basis van deze hierboven vermelde algemene principes worden de verkopen van goederen en de verlening van diensten opgenomen op het ogenblik dat de producten geleverd worden aan de klant, de klant de producten heeft aanvaard en de inbaarheid van de gerelateerde vorderingen redelijkerwijze verzekerd is.

Opbrengsten uit contracten met klanten

Distributienetvergoeding (transport van energie) – Sociale functie (levering van energie)

De omzet van de netvergoeding (grid fee) is gebaseerd op de reële facturaties van netvergoeding van de opdrachthoudende verenigingen van het betrokken jaar.

De facturaties van de netvergoeding gebeuren aan de energieleveranciers en andere opdrachthoudende verenigingen aan de goedgekeurde tarieven die o.m. gepubliceerd worden op de websites van de onderscheiden opdrachthoudende verenigingen. De reële facturaties van netvergoedingen bevatten gefactureerde voorschotten (voor jaaropgenomen klanten), afrekeningsfacturen (van jaaropgenomen, manueel maandopgenomen en telegelezen toegangspunten), evenals de rectificatiefacturen geregistreerd in het betrokken kalenderjaar. Iedere maand worden de facturen uitgestuurd aan de leveranciers en worden de opbrengsten erkend.

Verkopen energie

Deze opbrengsten betreffen de verkopen van voornamelijk de leveringen van energie aan personen die wegens betaalmoeilijkheden geen leverancier van energie vinden op de markt.

De opbrengsten van deze klantengroep worden opgenomen – niettegenstaande de inbaarheid niet steeds waarschijnlijk is - aangezien de Groep werkt in een gereguleerde omgeving en de kosten van niet-inbaarheid kunnen opgenomen worden via het gereguleerd tarief.

De opbrengstenstroom uit de *facturatie werken derden* omvat diverse uitgevoerde werken voor derden in het kader van onder meer EDLB (Energie Diensten voor Lokale Besturen)/ESCO en de openbare verlichting en voor grond- en kabelwerken. De EDLB/ESCO activiteiten worden aangeboden aan de aangesloten openbare besturen (steden en gemeenten) aan kostprijs ter ondersteuning van het lokale energiebeleid. Daarnaast is de Groep verantwoordelijk voor het beheer van het openbare verlichtingspark van de gemeenten.

De opbrengsten uit facturatie werken derden worden gewaardeerd op basis van de vergoeding waar de Groep verwacht recht op te hebben in het contract. De contracten omvatten geen variabele elementen. De Groep boekt opbrengsten zodra de prestatieverplichtingen zijn nagekomen, namelijk wanneer de controle overgedragen wordt aan de klant. Specifiek volgt de opbrengsterkenning het vijfstappenmodel. Stap 1 in dit model is de identificatie van de contracten met de klant; stap 2 de identificatie van de prestatieverplichtingen in de contracten; stap 3 de bepaling van de transactieprijs; stap 4 de toerekening van de transactieprijs aan de prestatieverplichtingen en stap 5 de opbrengsterkenning wanneer de prestatieverplichtingen zijn nagekomen.

De EDLB/ESCO opbrengsten worden erkend op een bepaald punt in de tijd bij de voorlopige oplevering van de werken na aanvaarding van de klant. De opbrengsten uit openbare verlichting worden tevens erkend op een bepaald punt in de tijd wanneer de prestatieverplichtingen zijn nagekomen.

Andere verkopen

De Groep behaalt de omzet uit de rioleringsactiviteit voornamelijk van de saneringsbijdragen. De saneringsbijdrage wordt door de watermaatschappijen aan de gezinnen aangerekend. Aangezien het rioleringsnetwerk eigendom is van de Groep behoort de gemeentelijke bijdrage aan de Groep toe. De facturatie aan de watermaatschappijen betreft het bedrag van de heffingen minus een af te houden kostenpercentage dat de logistieke kosten dekt.

De omzeterkenning is voor het volledige bedrag met een opname van de kosten in de resultatenrekening.

De Groep levert een dienst aangezien de afvoer en inzameling van afvalwater over het rioleringsnetwerk gaat.

Ex-Infrac OV's en ex-Integan zijn eigenaar van het kabelnetwerk. Dit kabelnetwerk werd in 2008 in erfpacht gegeven aan Telenet. Echter een deel van het netwerk kan gebruikt worden door de ondernemingen van ex-Infrac Groep om een beperkt aantal diensten te leveren. Deze diensten (Fluvius Net/Infra-X) worden geleverd aan de gemeenten voor het internet (internet provider) en telefonie (operator) waarvan de opbrengsten maandelijks worden opgenomen en erkend.

Overige operationele bedrijfsopbrengsten

Diverse recuperaties worden opgenomen naar aanleiding van onder meer subsidies, dienstprestaties voor aansluitingen en premies.

De post *Andere* bevat éénmalige opbrengsten zoals meerwaarden van de realisatie van verkopen en diverse opbrengsten.

Financiële baten en ontvangen dividenden

Opbrengsten uit intresten worden geboekt wanneer ze verworven zijn en over de periode waarop ze betrekking hebben (rekening houdend met de effectieve rentevoet van het actief), tenzij er twijfel bestaat over de invorderbaarheid.

Rentebaten derivaten en andere financiële baten worden opgenomen wanneer ze zich voordoen. Deze laatste betreffen voornamelijk ontvangen dividenden en de herwaardering aan reële waarde van de participaties en beschikbare aandelen.

Ontvangen dividenden worden opgenomen in de winst- en verliesrekening op het moment waarop ze worden toegekend.

Kapitaalsubsidies

Overheidssubsidies worden opgenomen in de balans van zodra er een redelijke zekerheid bestaat dat ze zullen ontvangen worden en dat aan de voorwaarden voldaan wordt die eraan verbonden zijn.

Subsidies die aan een actief verbonden zijn, worden in de balans als 'Kapitaalsubsidies' opgenomen en worden systematisch in de winst- en verliesrekening opgenomen gespreid over de verwachte gebruiksduur van het bijbehorend actief. Omwille van het onzekere karakter betreffende zowel de ontvangst, het tijdstip ervan en de grootte van de toegekende subsidie worden de kapitaalsubsidies met betrekking tot rioleringswerken geboekt bij ontvangst.

Subsidies als compensatie voor gemaakte kosten worden systematisch in de winst- en verliesrekening opgenomen als 'Overige operationele bedrijfsopbrengsten' in dezelfde periode waarin de kosten worden opgenomen.

b) Kosten

De kosten worden opgenomen in de winst- en verliesrekening in het jaar waarin ze zich voordoen.

De Groep heeft de verplichting om *groenestroom- en warmte-krachtcertificaten*, die haar worden aangeboden door producenten van hernieuwbare energie, op te kopen aan een bepaalde prijs. Deze certificaten kan de Groep verkopen op een actieve markt. De waarde van de verkochte certificaten ligt lager dan de aankoopprijs. De kost die hierdoor ontstaat, werd opgenomen onder de rubriek 'Handelsgoederen, grond-en hulpstoffen, Groenestroom – en warmte-krachtcertificaten' evenals de kost naar aanleiding van de waardering aan marktprijs en kosten in verband met solidarisering (zie toelichting 'Handels- en overige vorderingen').

De uitbetaalde *premies* voor *Rationeel EnergieGebruik (REG)* aan particulieren en ondernemingen worden als een kost opgenomen in de winst- en verliesrekening.

Deze premies worden toegekend wanneer particulieren en ondernemingen investeren in energiezuinige toepassingen zoals het plaatsen van isolatie, hoogrendementsbeglazing, zonneboiler, en andere. Deze premies worden ieder jaar geëvalueerd in overleg met de Vlaamse overheid en kunnen variëren in grootte en toepassing. Per kalenderjaar wordt een REG-actieplan afgesproken.

De *financiële lasten* omvatten intresten van leningen, berekend volgens de effectieve rentevoetmethode, en bankkosten. Alle intresten en andere gemaakte kosten in verband met leningen of andere financiële transacties zoals indekkingsopties en leasing worden als financiële kosten geboekt wanneer ze zich voordoen.

De *belastingen* op het resultaat van het boekjaar omvatten de verschuldigde en uitgestelde belastingen. De belasting op het resultaat wordt geboekt in de winst- en verliesrekeningen tenzij ze betrekking heeft op transacties die direct in het eigen vermogen werden opgenomen. In dat geval worden de belastingen eveneens direct ten laste van het eigen vermogen geboekt.

De courante belastinglasten zijn de verwachte belastingschulden op het belastbaar inkomen van het jaar, gebaseerd op belastingtarieven die gelden op de balansdatum, en elke aanpassing aan belastingschulden aangaande voorgaande jaren. Voor de berekening van de winstbelastingen op het belastbaar inkomen van het jaar worden de op het ogenblik van afsluiting van kracht zijnde belastingtarieven (of belastingtarieven waarvan het wetgevingsproces materieel was afgesloten) gebruikt.

Uitgestelde belastingen worden opgenomen voor de tijdelijke verschillen tussen de fiscale waarden van de activa en de passiva en de boekwaarden voor financiële rapporteringsdoeleinden.

Vanaf 2015 zijn de OV's (met uitzondering van Inter-aqua en Riobra) onderhevig aan de vennootschapsbelasting zoals ook Fluvius System Operator, haar dochteronderneming, deelnemingen in joint ventures en geassocieerde deelnemingen onderhevig waren aan de vennootschapsbelasting. Sinds 1 april 2019 is Inter-aqua deel van Fluvius Limburg en is ook onderhevig zijn aan de vennootschapsbelasting (zie toelichting 'Belastingen op het resultaat'). Echter, voor de berekening van de uitgestelde belastingen werd rekening gehouden met de lopende ruling waarbij er geen uitgestelde belastingen worden gerekend op tijdelijke verschillen die ontstaan zijn in het verleden.

c) Immateriële activa

Immateriële activa worden gewaardeerd tegen kostprijs verminderd met eventuele gecumuleerde afschrijvingen en eventuele gecumuleerde bijzondere waardeverminderingen.

Kosten met betrekking tot onderzoekswerk dat werd uitgevoerd met het oog op het verwerven van nieuwe technische kennis en inzichten, worden opgenomen in de winst- en verliesrekening in de periode waarin ze zich voordoen.

Kosten met betrekking tot de ontwikkelingsfase, waarbij kennis verkregen door onderzoek wordt toegepast om te komen tot een plan of ontwerp voor de productie van nieuwe of aanzienlijk

verbeterde producten en processen, worden opgenomen in de balans enkel als het product of het proces technisch en commercieel uitvoerbaar is, de entiteit de nodige middelen heeft om de ontwikkeling te voltooien, het waarschijnlijk is dat de verwachte toekomstige economische voordelen naar de Groep zullen toevloeien en de kostprijs betrouwbaar kan worden bepaald. Het geactiveerde bedrag omvat alle kosten die rechtstreeks toe te rekenen zijn aan het tot stand brengen, de productie en de voorbereiding van het actief zodat het kan functioneren op de wijze zoals door het management bedoeld.

Tot en met 2014 werden afschrijvingen ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht volgens de lineaire methode vanaf het jaar van aanschaf en dit over de verwachte gebruiksduur van ieder onderdeel van een immaterieel actief.

Vanaf 2015 zijn de OV's onderworpen aan de vennootschapsbelasting en worden de afschrijvingen, conform de fiscale regels, pro rata temporis berekend tijdens het jaar waarin het actief in gebruik genomen wordt. Dit betekent dat het afschrijven start vanaf de maand na de maand van indienstneming.

Een andere afschrijvingsmethode wordt slechts gebruikt indien deze het verwachte verbruikspatroon van de toekomstige economische voordelen van het actief beter weerspiegelt.

Immateriële activa worden niet geherwaardeerd.

Indien de boekwaarde van een immaterieel actief groter is dan de realiseerbare waarde, dan wordt de boekwaarde verlaagd om de bijzondere waardevermindering te weerspiegelen.

De afschrijvingspercentages op basis van de geschatte gebruiksduur zijn als volgt:

Software	10,00%; 20,00%
Kosten voor slimme projecten, clearing house en warmtenetten	10,00%; 20,00%
Exploitatierchten riolering	2,00%
Geactiveerde ontwikkelingskosten	10,00%; 20,00%

d) Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden geboekt aan historische kostprijs verminderd met de tussenkomst van derden, de gecumuleerde afschrijvingen en gecumuleerde bijzondere waardeverminderingen. De historische kostprijs omvat de initiële aankoopprijs vermeerderd met andere directe aanschaffingskosten.

De kostprijs van zelf-vervaardigde activa omvat materiaalkosten, directe arbeidskosten en een redelijk deel van de indirecte productiekosten. Deze indirecte productiekosten omvatten het gedeelte van de algemene administratie- en exploitatiekosten dat niet rechtstreeks kan aangerekend worden op geïdentificeerde investeringsuitgaven. Deze kosten (voor het grootste gedeelte personeelskosten) worden onder de vorm van toeslagen aan de kostprijs van de investeringswerken toegevoegd volgens het systeem van interne doorrekening.

Wanneer materiële vaste activa bestaan uit onderdelen met een ongelijke gebruiksduur, kunnen deze als afzonderlijke posten onder de materiële vaste activa worden opgenomen.

De Groep neemt de kostprijs op van een uitbreiding of vervangingsonderdeel van dat materieel vast actief wanneer die kosten worden gemaakt, en indien het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen met betrekking tot het actief aan de Groep zouden toekomen en indien de kostprijs van het actief betrouwbaar kon worden bepaald. Alle overige kosten worden als een uitgave opgenomen in de winst- en verliesrekening van zodra ze worden gemaakt.

Vanaf 2015 worden netwerken in uitvoering geactiveerd onder de rubriek 'Activa in aanbouw'. De investeringen opgenomen in deze rubriek worden niet afgeschreven.

Tot en met 2014 werden afschrijvingen ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht volgens de lineaire methode vanaf het jaar van aanschaf en dit over de verwachte gebruiksduur van ieder onderdeel van een materieel vast actief.

Vanaf 2015 zijn de OV's (behalve Riobra en Inter-aqua tot de fusie tot Fluvius Limburg) onderworpen aan de vennootschapsbelasting en worden de afschrijvingen, in overeenkomst met de fiscale regels, pro rata temporis berekend tijdens het jaar waarin het actief in gebruik genomen wordt. Dit betekent dat het afschrijven start vanaf de maand na de maand van indienstneming. De terreinen worden niet afgeschreven. De afschrijvingspercentages op basis van de gemiddelde levensduur zijn als volgt:

Constructie en administratieve gebouwen*	2,00%
Netten en leidingen	2,00%; 3,00%
Rioleringsnetten	2,00%
Overige distributie-installaties	3,00%
Dienstleidingen warmte en steunen openbare verlichting	3,00%
Technische installaties gebouwen*	4,00%
Warmtestations, kathodische bescherming (warmte)	5,00%
Afgiftestation warmte, digitale meters	6,67%
Hergebruikte uitrusting in cabines	6,67%
Glasvezel	10,00%
Elektronische meetapparatuur	10,00%
Meubilair en uitrustingen	10,00%; 20,00%
Inrichtingskosten gebouwen*	10,00%; 11,12%
Inrichtingskosten gehuurde gebouwen*	10,00%; 11,12%
Proeftuin EVA (Elektrische Voertuigen in Actie)	50,00%
Oplaadpalen voor elektrische voertuigen	10,00%
Industriële gebouwen	3,00%
Installaties openbare verlichting, kabeltelevisie en andere	5,00%
Elektronische en mechanische uitrusting pompstations en bekkens, armaturen openbare verlichting	6,67%
Technische installaties riolering	7,00%
Inbreng openbare verlichting	8,33%
Overige materiële vaste activa	10,00%

*De met een asterisk aangeduide afschrijvingspercentages werden vanaf boekjaar 2014 gebruikt voor de nieuw verworven investeringen.

Bij de transitie naar de IFRS rekeningen (2007 voor de ex Eandis DNB's) werd de Belgische GAAP boekwaarde van de materiële vaste activa, zoals aanvaard door de federale regulator CREG (Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas), gebruikt als startwaarde voor de IFRS.

Herstellings- en instandhoudingskosten die de toekomstige economische voordelen niet vergroten, worden als lasten in de winst- en verliesrekening genomen.

De opname van kosten in de boekwaarde van een materieel vast actief wordt beëindigd wanneer het actief op de locatie is en zich in de staat bevindt die noodzakelijk is om te kunnen functioneren op de door het management beoogde wijze.

Meer- en minderwaarde op verkopen

Netto winsten en verliezen gerealiseerd op de verkoop van materiële vaste activa worden opgenomen in de winst- en verliesrekening. Ze worden opgenomen, wanneer de wezenlijke risico's en voordelen van eigendom worden overgedragen aan de koper, het waarschijnlijk is dat de economische voordelen met betrekking tot de transactie naar de onderneming zullen vloeien, de reeds gemaakte of nog te maken kosten met betrekking tot de transactie op betrouwbare wijze gewaardeerd kunnen worden en er geen feitelijke zeggenschap meer is over de materiële vaste activa.

Bijzondere waardeverminderingen

Voor de materiële vaste activa wordt op elke balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat een actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig zou kunnen zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, moet de realiseerbare waarde van het actief worden geschat.

Een bijzondere waardevermindering wordt opgenomen indien de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde. Bijzondere waardeverminderingen worden direct opgenomen in de winst- en verliesrekening.

e) Leasing

Vanaf 1 januari 2019 werden, naar aanleiding van de implementatie van IFRS16, de volgende grondslagen voor financiële verslaggeving van de Groep toegepast.

Gebruiksrecht activa

De Groep neemt activa voor gebruiksrechten op vanaf de ingangsdatum van de lease (d.w.z. de datum waarop de onderliggende activa beschikbaar zijn voor gebruik). Activa voor gebruik worden gewaardeerd tegen kostprijs, verminderd met eventuele gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingverliezen, en gecorrigeerd voor eventuele herwaardering van leaseverplichtingen. De kostprijs van gebruiksrechten omvat het bedrag van de opgenomen leaseverplichtingen, de gemaakte initiële directe kosten en leasebetalingen die op of vóór de ingangsdatum zijn gedaan, verminderd met eventuele ontvangen leasevoordelen. Tenzij de Groep redelijkerwijs zeker is dat de eigendom van het geleasede actief aan het einde van de leaseperiode wordt verkregen, worden de opgenomen gebruiksrechten lineair afgeschreven over de kortere geschatte gebruiksduur en de leaseperiode. De gebruiksrechten zijn onderworpen aan bijzondere waardeverminderingen.

Leaseverplichtingen

Op de ingangsdatum van de lease neemt de Groep leaseverplichtingen op die worden gewaardeerd tegen de contante waarde van de leasebetalingen die over de leaseperiode moeten worden voldaan. De leasebetalingen omvatten vaste betalingen (inclusief vaste betalingen in wezen) minus eventuele te ontvangen leasevoordelen, variabele leasebetalingen die afhankelijk zijn van een index of een koers, en bedragen die naar verwachting zullen worden betaald als restwaarde. De leasebetalingen omvatten ook de uitoefenprijs van een aankoopoptie waarvan redelijkerwijs zeker is dat deze door de Groep zal worden uitgeoefend en betalingen van boetes voor het beëindigen van een leaseovereenkomst. De variabele leasebetalingen die niet afhankelijk zijn van een index of een koers, worden opgenomen als last in de periode waarin de gebeurtenis of de voorwaarde die de betaling veroorzaakt, zich voordoet.

Bij de berekening van de contante waarde van de leasebetalingen gebruikt de Groep de impliciete rentevoet of de gewogen gemiddelde rentevoet op de ingangsdatum van de lease als de rentevoet in het leasecontract niet direct kan worden bepaald. Na de ingangsdatum wordt het bedrag van de leaseverplichtingen verhoogd om de aangroei van rente weer te geven en verlaagd voor de betaalde leasebetalingen. Bovendien wordt de boekwaarde van leaseverplichtingen geherwaardeerd als er een wijziging optreedt in de leaseperiode, een wijziging in de wezenlijke vaste leasebetalingen of een wijziging in de beoordeling om het onderliggende actief te kopen.

Leaseovereenkomsten op korte termijn en leasing van activa met een lage waarde

De Groep past de vrijstelling voor de erkenning van huurovereenkomsten op korte termijn toe op de huurovereenkomsten met een huurtermijn van 12 maanden of minder vanaf de ingangsdatum en die geen aankoopoptie bevatten. Eveneens wordt de vrijstelling toegepast voor activa met een lage waarde van minder dan 5.000 euro.

Leasebetalingen op korte termijn lease en lease van activa met een lage waarde worden niet op de balans geactiveerd, maar als huurkost ten laste genomen gedurende de leaseperiode.

f) Deelnemingen in joint ventures en geassocieerde deelnemingen

De deelnemingen worden geboekt op de transactiedatum en worden gewaardeerd volgens de nettovermogenswaarde (equity methode).

Deze investeringen worden initieel gewaardeerd tegen reële waarde, tenzij deze niet op een betrouwbare wijze kan worden bepaald. In dat geval worden ze geboekt aan aanschaffingswaarde.

Een bijzondere waardevermindering wordt opgenomen indien de boekwaarde hoger is dan de verwachte realiseerbare waarde.

g) Overige beleggingen

Elk type belegging wordt geboekt op de transactiedatum.

Beleggingen in eigen-vermogensinstrumenten omvatten deelnemingen in ondernemingen waarin de Groep noch zeggenschap noch een belangrijke invloed heeft. Dit is het geval bij ondernemingen waarin de Groep minder dan 20% van de stemrechten bezit.

De beleggingen worden geklasseerd als financiële activa en worden initieel gewaardeerd tegen reële waarde plus eventuele transactiekosten. De reële waardeveranderingen worden verwerkt in het resultaat (fair value through profit or loss) indien deze aangehouden worden voor handelsdoeleinden en via niet-gerealiseerde resultaten voor de strategische participaties (fair value through other comprehensive income).

Een bijzondere waardevermindering wordt opgenomen indien de boekwaarde hoger is dan de verwachte realiseerbare waarde.

h) Voorraden

Voorraden worden gewaardeerd tegen aanschaffingswaarde die wordt bepaald aan de hand van de methode van het voortschrijdend gewogen gemiddelde.

Een waardevermindering wordt toegepast op voorraadartikelen die, gezien hun verouderde staat, niet meer voor exploitatie bruikbaar zijn of waarvan de geraamde verkoopwaarde lager ligt dan de boekwaarde. Indien voorraadartikelen meer dan één jaar niet gebruikt worden, wordt een waardevermindering van 100,00% toegepast.

Die afschrijvingen worden opgenomen als last in de winst- en verliesrekening.

i) Handels- en overige vorderingen

Handels- en overige vorderingen worden uitgedrukt aan hun geamortiseerde kostprijs.

Waardeverminderingen worden geboekt indien er onzekerheid bestaat over de inbaarheid van de vordering en na vergelijking met de realisatiewaarde.

In het geval van een faillissement of gerechtelijke reorganisatie wordt de vordering onmiddellijk afgeschreven en de belasting over de toegevoegde waarde teruggevorderd.

In het kader van de volledige vrijmaking van de energiemarkt in Vlaanderen per 1 juli 2003 werd voor alle nog openstaande vorderingen per 31 december 2003, ouder dan 6 maanden, een provisie voor oninbaarheid aangelegd. Deze bijkomende provisie wordt verder teruggenomen in functie van de realisatie van ontvangsten op deze vorderingen of aangewend bij definitieve afschrijving ervan. Vorderingen met betrekking tot uitgevoerde werken en geleverde prestaties, met uitzondering van enerzijds de schadegevallen die in behandeling zijn bij de juridische dienst en anderzijds de vorderingen op aangesloten gemeenten, die meer dan 6 maanden vervallen zijn worden als dubieus beschouwd. Hiervoor wordt een waardevermindering ten belope van 100,00% (exclusief btw) aangelegd.

Voor de vorderingen ingevolge energieleveringen door de distributienetbeheerder wordt jaarlijks een provisie voor oninbare vorderingen berekend en aangelegd op basis van de gemiddelde inningsgraad die resulteert uit de statistische gegevens inzake het betalingsverkeer die opgetekend werden sinds de vrijmaking van de energiemarkt voor de voornaamste klantencategorieën.

Vorderingen worden definitief ten laste genomen (afgeboekt) met aanwending van de hiervoor reeds eerder aangelegde provisie voor oninbaarheid van zodra op basis van attesten, aangeleverd

door deurwaarders, advocaten of incassokantoren kan worden aangetoond dat er geen recuperatie meer mogelijk is en rekening houdend met de bekomen fiscale ruling.

Ook wanneer kan worden aangetoond dat de opbrengsten verbonden aan een mogelijke recuperatie niet opwegen (m.a.w. niet economisch verantwoord zijn) tegen de te maken kosten voor recuperatie, wordt een vordering definitief afgeboekt met aanwending van mogelijk reeds eerder aangelegde provisies.

Aanvullend op bovenstaande methode wordt er een analyse gedaan op basis van de verwachte toekomstige verliezen voor een periode van 12 maanden en dit vanaf het moment dat de vordering ontstaat. Vorderingen waarvoor het risico op inning hoger ligt, worden op hun volledige looptijd geanalyseerd. De Groep heeft een relatief laag risico voor wat betreft vorderingen ingevolge energieleveringen door de opdrachthoudende verenigingen aan energieleveranciers. Daarom en ook omdat de vorderingen geen financieringscomponent kennen, heeft de Groep gekozen om de 'simplified approach' te hanteren voor de afwaardering van handelsvorderingen. Deze methode vertrekt van de historische afwaarderingen op de verkopen van de afgelopen drie boekjaren. Deze verhouding wordt toegepast op de huidige uitstaande vorderingen om zo tot de waardevermindering op vorderingen te komen.

Voor de sociale leveranciers werd een waardevermindering opgenomen van meer dan 50% van het totale openstaande bedrag. Omdat de Groep werkt in een gereguleerde omgeving, is het mogelijk dat de kosten worden gecompenseerd via de tarieven.

j) Geldmiddelen en kasequivalenten

Geldmiddelen en kasequivalenten omvatten contanten, direct opvraagbare tegoeden bij kredietinstellingen en andere kortlopende, uiterst liquide beleggingen (maximale looptijd van drie maanden) die onmiddellijk kunnen worden omgezet in geldmiddelen. Ze worden gewaardeerd aan nominale waarde die overeenstemt met de reële waarde. In het kasstroomoverzicht worden deze middelen gepresenteerd als geldmiddelen en kasequivalenten.

k) Aandelenkapitaal

Het maatschappelijk kapitaal is vertegenwoordigd door aandelen zonder nominale waarde. Het kapitaal bestaat uit een vast gedeelte dat volledig geplaatst en volgestort is. Het variabel gedeelte van het kapitaal varieert ingevolge toetreding of uittreding (die gepaard gaat met terugneming van aandelen) van deelnemers, of ingevolge kapitaalverhoging of kapitaalvermindering. Het kapitaal wordt niet geïndexeerd.

De maatschappelijke aandelen zijn ondeelbaar en bestaan uit aandelen en/of winstbewijzen. Verder worden de aandelen benoemd naargelang de activiteit.

Dividenden worden als een verplichting opgenomen in de periode waarin ze worden goedgekeurd.

Indien er resultaatselementen geboekt worden die uitsluitend een gevolg zijn van elementen die hun oorsprong vinden in de captieve periode (d.w.z. vóór 1 juli 2003) en die een impact zouden hebben gehad op het resultaat van de desbetreffende periode, dan wordt dit gedeelte van het resultaat aan de deelnemers toegekend volgens de modaliteiten die van toepassing waren met betrekking tot de verdeling van de saldowinst gerealiseerd in het jaar voorafgaand aan de eerste effecten van de liberalisering.

l) Leningen

Opgenomen rentedragende leningen worden initieel verwerkt tegen reële waarde verminderd met toerekenbare transactiekosten. Na de eerste opname worden rentedragende leningen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, waarbij een verschil tussen de kostprijs en het aflossingsbedrag op basis van de effectieve-rentemethode in de winst- en verliesrekening wordt opgenomen over de looptijd van de leningen.

m) Personeelsbeloningen

Pensioenregelingen en andere vergoedingen toegekend na uitdiensttreding

De bijdragen voor toegezegde-bijdragenregelingen worden ten laste van het resultaat opgenomen op het moment dat ze verschuldigd zijn. Tot en met 2015 gebeurde de waardering van deze fondsen aan intrinsieke waarde en werd elk individueel verschil tussen de wiskundige reserve en het gegarandeerd minimum opgenomen als een schuld in de financiële staten.

Vanaf 2016 werd de rendementsgarantie aangepast en deze is nu variabel (zie toelichting 'Voorziening voor personeelsbeloningen'). De voorziening voor toegezegde-bijdragenpensioenplannen wordt bijgevolg gewaardeerd volgens de Projected Unit Credit (PUC) methode zonder projectie van de toekomstige premie. Voor het Organisme voor de Financiering van de Pensioenen (O.F.P.) Enerbel wordt vanaf 2018 het patronale gedeelte berekend volgens de PUC-methode met projectie van de toekomstige premies. Het gedeelte van de werknemer wordt nog steeds via de PUC-methode zonder projectie van de toekomstige premies geëvalueerd gezien de werknemerspremies niet afhankelijk zijn van de anciënniteit.

Het in de balans opgenomen bedrag is het verschil tussen deze voorziening en de reële waarde van de fondsbeleggingen.

De verplichtingen van de Groep betreffende de toegezegd-pensioenregelingen en de kosten die eruit voortvloeien, worden gewaardeerd op basis van de PUC-methode. Het in de balans opgenomen bedrag vertegenwoordigt het verschil van de contante waarde van de omschreven pensioenverplichtingen (Defined Benefit Obligation) en de reële waarde van fondsbeleggingen.

Herwaardering omvat actuariële winst en verlies en het rendement op fondsbeleggingen (exclusief intrest) die direct worden opgenomen in de balans en als winst of last in de periode waarin ze zich voordoen. Ze worden opgenomen in het overzicht van niet-gerealiseerde resultaten, die niet kunnen worden verplaatst naar de winst- en verliesrekening.

Pensioenkosten van verstreken diensttijd worden opgenomen in de winst- en verliesrekening gedurende de periode waarin de wijziging van het pensioenplan plaatsvond.

Netto rentekosten worden berekend op de netto personeelsverplichtingen door toepassing van de disconteringsvoet bij het begin van de periode.

Het bedrag in de winst- en verliesrekening bestaat uit de pensioenkosten (de aan het boekjaar toegerekende pensioenkosten, pensioenkosten van verstreken diensttijd, actuariële winst of verlies op andere langetermijnpersoneelsbeloningen alsook eventuele inperkingen en afwikkelingen) en de netto rentekosten.

De Groep rapporteert de eerste twee kosten in de winst- en verliesrekening op de lijn Personeelsbeloningen en Andere financiële resultaten. De actuariële winst of verlies wordt opgenomen in het niet-gerealiseerde resultaat.

Andere langetermijnpersoneelsbeloningen bevatten afscheids- en jubileumpremies en overgedragen verlof- of overuren.

Deze voordelen worden op dezelfde wijze behandeld als pensioenregelingen, doch de actuariële winsten en verliezen worden onmiddellijk opgenomen in de winst- en verliesrekening.

Alle personeelsbeloningen worden jaarlijks gewaardeerd door een erkende actuaris.

Restitutierecht op voorzieningen voor personeelsbeloningen

Het Energiedecreet van 2015 bepaalt en de huidige tariefmethodologie bevestigt dat de gestrande kosten, die bestaan uit de lasten voor het niet-gekapitaliseerde aanvullend pensioen of het pensioen van de publieke sector, in aanmerking komen voor opname in de tarieven. Aangezien het vrijwel zeker is dat deze zullen gedragen worden door derde partijen, werd hiervoor een restitutierecht op voorzieningen voor personeelsbeloningen opgenomen als een actief.

De restitutierechten worden bijgevolg opgenomen aan dezelfde waarde als de desbetreffende opgenomen voorzieningen voor personeelsbeloningen (i.e. reële waarde). De aanpassingen in de

periode als gevolg van veranderingen in de veronderstellingen of ervaringsaanpassingen worden opgenomen als niet-gerealiseerde resultaten alsook deze aanpassingen voor de restitutierechten.

n) Afgeleide financiële instrumenten

De Groep maakt gebruik van afgeleide financiële instrumenten (Linear Constant Maturity Swap – LCMS; Interest Rate Swaps - IRS en andere) om de renterisico's af te dekken die voortvloeien uit haar financieringsactiviteit. De afgeleide financiële instrumenten worden bij een eerste opname gewaardeerd tegen reële waarde. De winst of het verlies uit fluctuaties van de reële waarde wordt onmiddellijk opgenomen in de winst- en verliesrekening. De reële waarde van de renteswaps is het geschatte bedrag dat de Groep zou ontvangen of betalen om de swap op balansdatum te beëindigen, waarbij rekening is gehouden met de actuele rente, de waarde van de optie en de kredietwaardigheid van de tegenpartij van de swap.

Bij vroegtijdige afkoop (unwind) van de renteswap worden de netto kosten gespreid over de resterende looptijd van de lening volgens de EIR methode.

De Groep past geen hedge accounting toe.

o) Voorzieningen, andere

Voorzieningen worden op de balans aangelegd wanneer de Groep een bestaande (in rechte afdwingbare of feitelijke) verplichting heeft ten gevolge van een gebeurtenis in het verleden, en het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen vereist is om de verplichting af te wikkelen en het bedrag van de verplichting op betrouwbare wijze kan worden geschat.

Het bedrag opgenomen als voorziening is de beste schatting op balansdatum van de uitgave nodig om aan de bestaande verplichting te voldoen, eventueel verdisconteerd indien de tijdswaarde van het geld relevant is.

p) Handels- en overige schulden

Handels- en overige schulden worden gewaardeerd aan geamortiseerde kostprijs.

q) Belastingen

Actuele belastingvorderingen en -verplichtingen worden netto voorgesteld enkel en alleen indien de entiteit een in rechte afdwingbaar recht heeft opgenomen om de opgenomen bedragen te salderen en voornemens is om de verplichting op netto basis af te wikkelen of om de vordering te realiseren op hetzelfde moment dat de verplichting wordt afgewikkeld.

De uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen geven de aftrekbare of belastbare tijdelijke verschillen aan tussen de boekwaarden en de fiscale waarden.

De uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen worden gewaardeerd tegen de belastingvoeten die naar verwachting van toepassing zullen zijn in de periode waarin de vordering zal worden gerealiseerd of aan de verplichting zal worden voldaan, als deze belastingvoeten aangenomen of quasi aangenomen zijn op balansdatum.

De uitgestelde belastingvorderingen worden geboekt indien het waarschijnlijk is dat belastbare winsten zullen worden behaald waarmee de uitgestelde belastingvorderingen zullen kunnen verrekend worden.

2.4 Samenvatting van de nieuwe standaarden die van toepassing zijn vanaf 2019

De nieuwe en gewijzigde standaarden en interpretaties die van kracht zijn vanaf 1 januari 2019 en **geen belangrijke invloed** hebben op de geconsolideerde financiële staten van de Groep waren de volgende:

- Wijzigingen in IFRS 9 *Financiële Instrumenten* – Kenmerken van vervroegde terugbetaling met negatieve compensatie
- Wijzigingen in IAS 19 *Personeelsbeloningen* - Wijzigingen, Inperking of Afwikkeling van een Plan

- Wijzigingen in IAS 28 *Investeringen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures* – Langetermijnbelangen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures
- IFRIC 23 *Onzekerheid over fiscale behandelingen van inkomsten*
- Jaarlijkse verbeteringen van IFRS - cyclus 2015–2017

IFRS 16 Leases, van kracht vanaf 1 januari 2019, heeft geleid tot de volgende **wijzigingen in de grondslagen van de financiële verslaggeving**

IFRS 16 vervangt IAS 17 Leases, IFRIC 4 Bepaling of een overeenkomst een lease bevat, SIC-15 Operationele leases - incentives en SIC-27 Evaluatie van de inhoud van transacties met betrekking tot het juridisch karakter van een lease-overeenkomst. De standaard legt de principes vast voor de opname, waardering, presentatie en toelichting van huurcontracten en vereist dat huurders alle huurcontracten onder één balansmodel verwerken. De verwerking van verhuur onder IFRS 16 is nagenoeg ongewijzigd ten opzichte van IAS 17. De verhuurders blijven de lease opnemen als operationele of financiële leasing met vergelijkbare principes als in IAS 17. Daarom heeft IFRS 16 geen impact op leases waarbij de Groep als verhuurder optreedt.

De Groep implementeerde IFRS 16 met toepassing van de *modified retrospective approach – option 2* met datum van eerste toepassing op 1 januari 2019. Hierdoor werd het cumulatieve effect door het toepassen van IFRS 16 zichtbaar bij aanvangsdatum waarbij in de openingsbalans het actief, dat het recht op gebruik van de onderliggende activa vertegenwoordigt, gelijk is aan de leaseverplichtingen.

De Groep heeft er ook voor gekozen om de erkenningsvrijstellingen te gebruiken voor leasecontracten die op de ingangsdatum een leaseperiode van 12 maanden of minder hebben en geen koopoptie bevatten ('kortlopende lease-overeenkomsten') en leasecontracten waarvoor het onderliggende actief een lage waarde heeft ('activa met een lage waarden-drempel').

Het effect van de toepassing van IFRS 16 per 1 januari 2019 is als volgt:

Aard van het effect van de toepassing van IFRS 16

De Groep heeft leasecontracten voor verschillende items van onroerend goed, voertuigen en andere (IT) apparatuur. Vóór de goedkeuring van IFRS 16 heeft de Groep elk van haar leases (als lessee) op de aanvangsdatum opgenomen als een financiële lease of een operationele lease.

Vanaf de toepassing van IFRS 16 is de Groep verplicht om één opnamemethode en waardering toe te passen voor alle lease-overeenkomsten, behalve voor kortlopende lease-overeenkomsten en lease-overeenkomsten voor activa met een lage waarde. De groep maakt gebruik van specifieke overgangvereisten en praktische hulpmiddelen, die in de standaard werden opgenomen.

Lease-overeenkomsten die voorheen werden geclassificeerd als financiële lease

De Groep heeft de initiële boekwaarde van opgenomen activa en passiva op de datum van initiële aanvraag voor lease-overeenkomsten die eerder waren geclassificeerd als financiële leases, niet gewijzigd (waardoor de activa en leaseverplichtingen gelijk zijn aan de lease-activa en verplichtingen die zijn opgenomen onder IAS 17). De vereisten van IFRS 16 werden vanaf 1 januari 2019 op deze leases toegepast.

Lease-overeenkomsten die eerder werden opgenomen als operationele leasing

De Groep heeft activa met gebruiksrecht en leaseverplichtingen opgenomen voor die lease-overeenkomsten die eerder waren geclassificeerd als operationele lease, behalve voor kortlopende lease-overeenkomsten en lease-overeenkomsten voor activa met een lage waarde. De gebruiksrechten voor de meeste leases werden opgenomen op basis van de boekwaarde alsof de standaard altijd was toegepast, mits toepassing van de impliciete rentevoet, indien gekend of de gewogen gemiddelde rentevoet op de datum van eerste toepassing. In sommige leases werden de activa opgenomen op basis van het bedrag gelijk aan de leaseverplichtingen, gecorrigeerd voor gerelateerde eerder betaalde en nog te betalen leasebetalingen. Leaseverplichtingen werden

opgenomen op basis van de contante waarde van de resterende leasebetalingen, contant gemaakt met behulp van de impliciete rentevoet op de datum van eerste toepassing.

Voor de praktische uitvoering heeft de Groep de volgende erkenningsvrijstellingen toegepast:

- Het gebruik van één disconteringsvoet voor huurcontracten met redelijk vergelijkbare kenmerken
- Het toepassen van de vrijstellingen voor de korte termijnhuur van lease-overeenkomsten met een leaseperiode die eindigt binnen 12 maanden op de datum van eerste toepassing
- Het toepassen van de vrijstelling voor de activa met een lage waarden van minder dan 5.000 euro
- Het uitsluiten van de initiële directe kosten bij de waardering van het gebruiksrecht op de datum van eerste toepassing.

De nieuwe grondslagen voor financiële verslaggeving van de Groep die werden toegepast bij de toepassing van IFRS 16, werden opgenomen in de toelichting 'Belangrijke waarderingsregels'.

Veronderstellingen en beoordelingen bij het bepalen van de leaseperiode van contracten met verlengingsopties

De Groep bepaalt de leaseperiode als de niet-opzegbare looptijd van de lease-overeenkomst, samen met eventuele periodes die door een optie de leaseperiode verlengen indien het redelijkerwijs zeker is dat deze zal worden uitgeoefend.

De Groep heeft de mogelijkheid om, voor sommige van haar lease-overeenkomsten (huur gebouwen) de activa te leasen voor extra termijnen van drie tot vijf jaar. De Groep past een oordeel toe bij de beoordeling of het redelijkerwijs zeker is om de optie tot verlenging uit te oefenen. Dat wil zeggen, de Groep houdt rekening met alle relevante factoren die een economische stimulans vormen voor het uitoefenen van de vernieuwing. Na de ingangsdatum beoordeelt de Groep de leaseperiode opnieuw als er een belangrijke gebeurtenis of verandering in omstandigheden is die onder controle is en van invloed is op haar vermogen om de optie om te vernieuwen uit te oefenen.

Reconciliatie van de opgenomen huurverplichtingen op 31 december 2018 en de lease verplichtingen op 1 januari 2019

(in duizenden EUR)	2019
Operationele huurverplichtingen op 31 december 2018	23.181
Aanpassingen m.b.t. huurkosten van operationele huur	12.125
Erkenningsuitvoering voor korte termijnhuur	-1.907
Erkenningsuitvoering voor lage waarden	-670
Aanpassingen m.b.t. verlenging leaseperiode, toepassing indexen	13.842
Andere aanpassingen	-27
Bruto waarde leaseverplichtingen op 1 januari 2019	46.544
Verdiscontering	-2.736
Contante waarde van de leaseverplichtingen op 1 januari 2019	43.808

Verdere informatie is opgenomen in de toelichting 'Gebruiksrecht activa en Leaseverplichtingen'.

2.5 Gebruik van ramingen en veronderstellingen

Het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening in overeenstemming met IFRS vereist dat het management beoordelingen, inschattingen en veronderstellingen maakt die een invloed kunnen hebben op de gerapporteerde cijfers, zowel in de balans als de winst- en verliesrekening. De inschattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De hieruit voortvloeiende resultaten dienen als basis voor het nemen van beslissingen over boekwaarden van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze blijken uit andere bronnen. De uiteindelijke resultaten kunnen afwijken van de gemaakte inschattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend herzien. Herzieningen van boekhoudkundige inschattingen worden opgenomen in de periode waarin de herziening plaatsvindt in zover de herziening enkel die periode betreft, of in de periode van de herziening en toekomstige periodes indien de herziening zowel huidige als toekomstige periodes betreft.

Voorzieningen voor personeelsbeloningen

De kosten van de personeelsbeloningen en de contante waarde van de pensioenverplichtingen worden bepaald door actuariële berekeningen. Hiervoor worden verschillende veronderstellingen gebruikt die van de werkelijke ontwikkelingen in de toekomst kunnen afwijken. Als gevolg van de complexiteit van de actuariële berekeningen en het langetermijnkarakter van de verplichtingen zijn deze personeelsverplichtingen zeer onderhevig aan veranderingen in de veronderstellingen. De belangrijkste actuariële veronderstellingen en een sensitiviteitsanalyse worden opgenomen in de toelichting 'Voorziening voor personeelsbeloningen'.

Reële waardebepaling financiële instrumenten

De volgende methodes en veronderstellingen worden gebruikt voor het schatten van de reële waarde (Zie toelichting 'Financiële instrumenten: risico's en reële waarde'):

Geldmiddelen en kortetermijnleningen, handelsvorderingen (na aftrek van voorzieningen), handelsschulden en overige schulden benaderen hun netto boekwaarde grotendeels wegens de korte looptijd van deze instrumenten.

De reële waarde van de beleggingen uit een niet-genoteerde markt is gebaseerd op de laatste beschikbare jaarinformatie, met onderscheid voor volgende beleggingen:

Publi-T: reële waarde gebaseerd op laatste beschikbare balans met aanpassing voor de aangehouden investeringen in Elia door opname aan de aandelenkoers van Elia

Publigas: reële waarde gebaseerd op extern waarderingsverslag

Aandeel Elia: reële waarde gebaseerd op aandelenkoers van Elia

Andere ondernemingen: reële waarde gebaseerd op laatste beschikbare jaarinformatie

De reële waarde van de GSC en WKK wordt opgenomen aan het gegarandeerd bedrag, zoals bepaald in het besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Energiedecreet.

De afgeleide financiële instrumenten zijn interestswaps. De toegepaste waarderings technieken zijn swapmodellen die gebruik maken van actuele waarde berekeningen. De modellen bevatten diverse soorten input waaronder termijnkoersen, rentecurves die worden bekomen op basis van de marktrente en afgeleiden uit marktprijzen van verschillende financiële producten die opgevraagd worden aan verschillende marktpartijen.

De reële waarde van genoteerde obligatieleningen is gebaseerd op de indicatieve noteringen op Bloomberg (Bloomberg is een vooraanstaande nieuwssite voor zakelijke en financiële markten, het levert wereldwijd economisch nieuws, koersen van futures, aandelenkoersen e.a.) op datum van rapportering.

Waardeverminderingen handels- en overige vorderingen

Voor de berekening van de verwachte toekomstige verliezen op handels- en overige vorderingen maakt de Groep gebruik van een provisiematrix waarin vertrokken wordt van de historische afwaarderingen op de verkopen van de afgelopen drie boekjaren. Aanvullend wordt toekomstige indicatieve informatie toegevoegd, zoals bijvoorbeeld de economische omstandigheden, die een

mogelijke impact hebben op de activiteiten van de Groep. Op elke rapporteringsdatum dienen de historische afwaarderingen en toekomstige indicatieve informatie geanalyseerd.

Gebbruiksrecht activa en leaseverplichtingen

Deze informatie werd opgenomen in het hoofdstuk 'Samenvatting van de nieuwe standaarden die van toepassing zijn vanaf 2019' bij de rubriek IFRS16, leases.

Uitgestelde belastingen

Uitgestelde belastingen worden opgenomen voor de tijdelijke verschillen tussen de fiscale waarden van de activa en de passiva en de boekwaarden voor financiële rapporteringsdoeleinden.

Vanaf 2015 zijn de OV's (met uitzondering van Inter-aqua en Riobra) onderhevig aan de vennootschapsbelasting zoals ook Fluvius System Operator, haar dochteronderneming, deelnemingen in joint ventures en geassocieerde deelnemingen onderhevig waren aan de vennootschapsbelasting. In de toekomst zal Inter-aqua (en eventueel Riobra) ook onderhevig zijn aan de vennootschapsbelasting (zie toelichting 'Belastingen op het resultaat'). Echter, voor de berekening van de uitgestelde belastingen werd rekening gehouden met de lopende ruling waarbij er geen uitgestelde belastingen worden gerekend op tijdelijke verschillen die ontstaan zijn in het verleden.

Uitbreiding Economische Groep Fluvius

Infracv, de OV's van ex-Infrac en andere entiteiten in de consolidatiekring werden opgenomen aan reële waarde op datum van fusie of opname (zie toelichting Uitbreiding Economische Groep Fluvius).

2.6 Standaarden die werden gepubliceerd, maar die nog niet van kracht zijn

De standaarden, wijzigingen aan standaarden en interpretaties die op de datum van publicatie van de geconsolideerde jaarrekening van de Groep waren gepubliceerd, maar nog niet van toepassing waren en die naar verwachting **geen belangrijke impact** zullen hebben op de geconsolideerde jaarrekening van de Groep, worden hieronder toegelicht. De Groep is van plan de nieuwe en gewijzigde standaarden en interpretaties toe te passen zodra deze van toepassing worden.

- Wijzigingen aan de Verwijzingen *naar het conceptueel kader in IFRS-standaarden*. Het conceptueel kader beschrijft de fundamentele concepten van financiële verslaggeving die de IASB begeleidt bij de ontwikkeling van IFRS-normen. De wijzigingen zijn voor entiteiten die IFRS toepassen van kracht per 1 januari 2020, terwijl de IASB het herziene conceptuele kader onmiddellijk zal toepassen bij de ontwikkeling van nieuwe of gewijzigde standaarden en interpretaties.
- Wijzigingen in IFRS 3 *Bedrijfscombinaties* – Definitie van een bedrijf, van toepassing per 1 januari 2020
- Wijzigingen aan IFRS 9 *Financiële instrumenten* en IFRS 7 *Financiële instrumenten: Toelichtingen* - Hervorming Benchmarkrentes
- Wijzigingen aan IAS 39 *Financiële instrumenten: Opname en waardering* en IFRS 7 *Financiële instrumenten: Toelichtingen* - Hervorming Benchmarkrentes
- IFRS 17 *Verzekeringscontracten*, van toepassing per 1 januari 2021
- Wijzigingen in IAS 1 *Presentatie van de Jaarrekening* en IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten* – Definitie van de term 'materieel', van toepassing per 1 januari 2020

Aanpassingen structuur en activiteiten Economische Groep Fluvius

3 Uitbreiding Economische Groep Fluvius

Gedurende 2018 hebben verscheidene transacties plaatsgevonden die een uitbreiding van de Economische Groep Fluvius tot gevolg hadden.

- **Fusie door overneming van Infrac cv**

Eandis System Operator cv en Infrac cv waren beide werkmaatschappijen van Vlaamse distributienetbedrijven met hetzelfde ondernemingsprofiel. Vanuit de Vlaamse overheid werd de wens geuit om de krachten van deze ondernemingen te bundelen zodat op termijn recurrente besparingen van minimaal 110 miljoen euro konden gerealiseerd worden.

Op 1 juli 2018 is het nieuwe netbedrijf Fluvius System Operator cv ontstaan uit de fusie van Eandis System Operator cv en Infrac cv. Voor de juridische totstandkoming van het geïntegreerde Fluvius werd geopteerd voor een fusie door overneming van Infrac door Eandis System Operator, waarbij Eandis System Operator cv haar naam wijzigt in Fluvius System Operator cv. De gekozen rechtsfiguur (fusie door overneming) biedt de meeste voordelen bij de realisatie van de integratie van de twee werkmaatschappijen op het vlak van personeelszaken, lopende financiële verplichtingen en juridische aspecten.

Bijgevolg betreft deze bedrijfscombinatie een fusie door overneming en worden aandelen uitgegeven aan de voormalige aandeelhouders van ex-Infrac. Hierdoor ontstaat er een toename van het eigen vermogen maar geen goodwill.

De waardering en het vastleggen van de ruilverhouding werden op basis van het eigen vermogen (volgens de Belgische jaarrekening) uitgevoerd gecombineerd met het aantal EANs (European Article Numbering) t.t.z. de toegangspunten voor levering van energie of de aansluitpunten voor riolering en kabeltelevisie. De ontstane aandelen werden opgesplitst in stemgerechtigde en niet-stemgerechtigde aandelen. In ruil voor de 470.000 aandelen Infrac cv werden initieel 203.053.670 aandelen Eandis cv ontvangen waarvan 8.711.831 stemgerechtigde aandelen en 194.341.839 niet-stemgerechtigde aandelen. Na de kapitaalsvermindering op diezelfde datum van 28 juni 2018 werden, ingevolge de herbepaling van het vast gedeelte van het kapitaal van de nieuwe vennootschap Fluvius System Operator cv, 42.528.869 niet-stemgerechtigde aandelen geschrapt. Volgens de Belgische boekhoudregels vond de fusie door overneming plaats met terugwerkende kracht tot 1 januari 2018. Volgens de IFRS dient de fusie door overneming plaats te vinden op 1 juli 2018. Alle bestanddelen werden nagekeken voor hun reële waarde en de waardering aan hun netto actiefwaarde werd uitgedrukt. De financiële informatie van de openingsbalans op 1 juli 2018 en volgens de IFRS is hieronder samengevat:

(In duizenden EUR)	Openingsbalans
Immateriële activa	2.683
Materiële vaste activa	13.648
Investerings in joint ventures en geassocieerde deelnemingen	5
Overige beleggingen	13
Langetermijnvorderingen, andere	456.318
Voorraden	34.066
Handels- en overige vorderingen	107.939
Vorderingen cashpoolactiviteiten	58.130
Geldmiddelen en kasequivalenten	18.206
Activa	691.008
Aandelenkapitaal, reserves en ingehouden winsten	9.401
Leningen en overige financieringsverplichtingen, lange termijn	541.840
Leaseverplichtingen, lange termijn	6.872
Afgeleide financiële instrumenten	5.831
Leningen en overige financieringsverplichtingen, korte termijn	3.500
Leaseverplichtingen, korte termijn	1.689
Handels- en overige schulden	61.334
Schulden cashpoolactiviteiten	60.523
Actuele belastingverplichtingen	18
Passiva	691.008
Totaal netto aan reële waarde	-18.206
Ontvangen geldmiddelen	18.206
Totaal verwerving bedrijfscombinatie	0

De opgenomen balanselementen werden uitvoerig toegelicht in de geconsolideerde jaarrekening IFRS van de Fluvius System Operator Groep die kan geconsulteerd worden op de website www.fluvius.be

- **Opname Opdrachthoudende verenigingen en andere entiteiten in de consolidatiekring**
Eveneens leidt bovenstaande fusie tot uitbreiding van de Economische Groep Eandis tot de Economische Groep Fluvius. De zeven OV's van ex-Infrax, samen met hun dochterondernemingen, joint ventures, deelnemingen, Fluvius OV en Intergas worden mee opgenomen in de IFRS rapportering. Aangezien bovenvermelde ondernemingen geen afzonderlijke IFRS rekeningen opstellen, wordt hieronder de impact weergegeven op 1 juli 2018, datum van de eerste consolidatie.

(In duizenden EUR)	Infracx cv	Opname ex-Infracx OV's	Eliminaties	Totaal
Vaste activa	472.667	4.004.181	-465.147	4.011.701
Immateriële activa	2.683	3.702	0	6.385
Materiële vaste activa	13.648	3.211.660	0	3.225.308
Investerings in joint ventures en geassocieerde deelnemingen	5	11.318	-9.318	2.005
Overige beleggingen	13	227.006	0	227.019
Restitutierecht op voorzieningen voor personeelsbeloningen	0	232.700	0	232.700
Langetermijnvorderingen, andere	456.318	317.795	-455.829	318.284
Vlottende activa	218.341	412.089	-134.413	496.017
Voorraden	34.066	0	0	34.066
Handels- en overige vorderingen	107.939	318.785	-15.760	410.964
Actuele belastingvorderingen	0	287	0	287
Kortetermijnbeleggingen	0	3	0	3
Vorderingen cashpoolactiviteiten	58.130	60.523	-118.653	0
Geldmiddelen en kasequivalenten	18.206	32.491	0	50.697
TOTAAL ACTIVA	691.008	4.416.270	-599.560	4.507.718
EIGEN VERMOGEN	9.401	2.597.787	-9.318	2.597.870
Eigen vermogen toe te rekenen aan de aandeelhouders van de vennootschap	9.401	2.589.422	-9.318	2.589.505
Aandelenkapitaal	9.259	1.127.853	-9.259	1.127.853
Uitgiftepremies	59	115.589	-59	115.589
Reserves	83	837.354	0	837.437
Niet-gerealiseerde resultaten	0	146.219	2	146.221
Ingehouden winsten	0	362.407	-2	362.405
Minderheidsbelangen	0	8.365	0	8.365
VERPLICHTINGEN	681.607	1.818.483	-590.242	1.909.848
Langlopende verplichtingen	554.543	1.432.526	-455.829	1.531.240
Leningen en overige financieringsverplichtingen	541.840	679.366	-450.000	771.206
Leaseverplichtingen	6.872	3.917	0	10.789
Voorzieningen voor personeelsbeloningen	0	354.996	0	354.996
Afgeleide financiële instrumenten	5.831	14.179	0	20.010
Voorzieningen, andere	0	1.540	0	1.540
Overige langlopende verplichtingen	0	5.850	-5.829	21
Uitgestelde belastingverplichtingen	0	153.217	0	153.217
Kapitaalsubsidies	0	219.461	0	219.461
Kortlopende verplichtingen	127.064	385.957	-134.413	378.608
Leningen en overige financieringsverplichtingen	3.500	40.846	0	44.346
Leaseverplichtingen	1.689	-213	0	1.476
Handels- en overige schulden	61.334	282.747	-15.760	328.321
Schulden cashpoolactiviteiten	60.523	58.130	-118.653	0
Actuele belastingverplichtingen	18	4.447	0	4.465
TOTAAL PASSIVA	691.008	4.416.270	-599.560	4.507.718

De verschillende elementen van de balans werden opgenomen aan hun reële waarde.

Hieronder een overzicht van de opname van de ex-Infrac OV's:

Immateriële activa

Deze rubriek bevat de investeringen van voornamelijk de 'slimme projecten'.

Materiële vaste activa

Deze rubriek bevat de investeringen in de distributienetten van elektriciteit, gas, riolering en kabeltelevisie. De opgenomen netto boekwaarde komt overeen met de reële waarde van de netten van de ex-Infrac OV's.

De Groep huurt voertuigen die als een financiële lease onder IAS 17, *Leasingovereenkomsten* worden opgenomen. Het materieel vast actief wordt uitgedrukt als de huidige waarde van de toekomstige leasebetalingen.

Eveneens wordt hiervoor een financiële leaseverplichting op korte en lange termijn opgenomen.

Investeringen in joint ventures en geassocieerde ondernemingen

De ex-Infrac OV's zijn aandeelhouder in ex-Infrac cv. In de consolidatie wordt deze participatie geëlimineerd (9.318 keuro).

De investeringen in joint ventures en geassocieerde ondernemingen bevatten de participatie in S-Lim (2.000 k euro).

Overige beleggingen

De overige beleggingen bevatten voornamelijk de participaties van de ex-Infrac OV's in de holding Publi-T (15,37%), die worden aangehouden als strategische participaties. Eveneens worden onder deze post de participaties in andere ondernemingen opgenomen (Zie toelichting 'Overige beleggingen'). Ze werden uitgedrukt aan reële waarde.

Restitutierecht op voorzieningen voor personeelsbeloningen

De personeelsleden van ex-Infrac hebben ofwel een ambtenaren- ofwel een contractueel statuut. Voor alle personeelsleden, statutairen en contractuelen, worden voorzieningen voor personeelsbeloningen opgenomen.

Op basis van het Energiedecreet en de tariefmethodologie kunnen de lasten voor het niet-gekapitaliseerde aanvullend pensioen of het pensioen van de publieke sector onder bepaalde voorwaarden via de tarieven worden doorgerekend. Voor dit gedeelte van de personeelsbeloningen werd een restitutierecht opgenomen.

Langetermijnvorderingen, andere

De eliminatie betreft het doorgeleende bedrag van ex-Infrac cv aan de ex-Infrac OV's voor 450.000 k evenals de doorrekening van de derivaten die aan reële waarde werden aangerekend (5.831 k euro) en de waardering aan reële waarde van de participaties aangehouden in een onderneming (2 k euro).

De post langetermijnvorderingen, andere bevat volgende elementen:

Fluvius Limburg (via ex Inter-media), PBE, Fluvius West, Integan en Interkabel hebben samenwerkingscontracten gesloten in 1996 en in 2008 omtrent de inbreng van de bedrijfstak van de digitale en analoge kabelklanten en kabeltelevisieproducten met een telecommunicatiebedrijf. De inbreng van deze bedrijfstak voldoet aan de voorwaarden van een financiële lease waardoor de Groep opereert als een leasinggever en er een langetermijnvordering wordt geboekt. De inkomsten die hieruit ontstaan, werden opgenomen aan de verdisconteerde cashflow die deze in de toekomst genereert en bevatten de tussenkomsten van de oorspronkelijke en aanwassende investeringen en ook de cliëntèle fee (zie toelichting 'Langetermijnvorderingen, andere').

Verder werden overige beleggingen (5.000 k euro) naar deze rubriek overgeboekt. Deze laatste betreffen stortingen aan S-Lim boven het vast kapitaal (2.000 k euro) waarvoor afstand werd gedaan in een kaderovereenkomst en daardoor het karakter van een langetermijnvordering heeft (zie toelichting 'Investeringen in joint ventures en geassocieerde deelnemingen').

Handels- en overige vorderingen bevatten voornamelijk de vorderingen naar aanleiding van de facturatie van de distributienetvergoedingen, sociale leveranciers en andere.

Ze werden aangepast als gevolg van afzetting van de kosten van projecten tegenover de opbrengsten, de opname van de waardevermindering op de vorderingen en de opname van een diverse vordering op korte termijn m.b.t. het telecommunicatiebedrijf Telenet.

Leningen en overige financieringsverplichtingen

De eliminatie betreft de doorlening van 450.000 k euro van Infrac cv naar de ex-Infrac OV's.

Deze rubriek bevat de overgenomen bankleningen van de ex-Infrac OV's (zie toelichting 'Leningen op lange en korte termijn').

Voorzieningen voor personeelsbeloningen

Op datum van opname werden de personeelsbeloningen voor het overgenomen personeel van de ex-Infrac OV's berekend conform de IAS 19 standaard. Er werden toegezegd-pensioenregelingen voor de statutairen, toegezegde-bijdrageregelingen en andere langetermijnverplichtingen voor de statutairen en contractuelen opgenomen.

De berekeningen werden uitgevoerd door een erkende actuaaris.

Afgeleide financiële instrumenten

De Groep maakt gebruik van afgeleide financiële instrumenten om de renterisico's af te dekken die voortvloeien uit haar financieringsactiviteit en ook van gestructureerde leningen (embedded derivatives). De afgeleide financiële instrumenten worden bij een eerste opname gewaardeerd tegen reële waarde. De reële waarde van de renteswaps is het geschatte bedrag dat de Groep zou ontvangen of betalen om de swap op balansdatum te beëindigen, waarbij rekening is gehouden met de actuele rente, de waarde van de optie en de kredietwaardigheid van de tegenpartij van het derivaat.

Andere voorzieningen

In deze post worden voorzieningen opgenomen die voornamelijk betrekking hebben op de sanering van vervuilde sites (1.365 k euro) en een provisie voor geschillen (175 k euro).

Uitgestelde belastingverplichtingen

Het bedrag opgenomen als uitgestelde belastingverplichting is ontstaan als het gevolg van verschillen tussen de belastbare winst en de aanpassing naar IFRS. Deze werden voornamelijk opgenomen voor de aanpassing van de voorzieningen voor personeelsbeloningen en andere voorzieningen, kapitaalsubsidies, de herwaarderingsmeerwaarden, afgeleide financiële instrumenten en de opgenomen vorderingen.

Ze werden verwerkt via het overgedragen resultaat of via niet-gerealiseerde resultaten naargelang hun opname.

Kapitaalsubsidies

Voor IFRS wordt de uitgestelde belasting op kapitaalsubsidies mee opgenomen bij de rubriek kapitaalsubsidies waardoor de volledige kapitaalsubsidie op de balans noteert.

Handels- en overige schulden

De eliminatie aanpassing betreft voornamelijk de opname van projecten: opbrengsten waar geen kosten tegenover staan worden als een handelsschuld opgenomen.

Deze geconsolideerde IFRS financiële staten voor het boekjaar eindigend op 31 december 2018 bevatten de resultaten van deze transactie voor 6 maanden sinds de opname op 1 juli 2018. Het resultaat, volgens de Belgische boekhoudwetgeving, van deze ondernemingen dat werd opgenomen in het eerste semester van 2018 bedraagt 39.351 k euro en werd verwerkt in het eigen vermogen als een overgedragen resultaat.

- **Gedeeltelijke inkanteling Financieringsverenigingen**

Op 1 april 2018 werd de splitsing van de intergemeentelijke financieringsverenigingen (FIV's) Figga, Finea, Finiwo, Fingem en Finilek doorgevoerd en werden de activiteiten gedeeltelijk ingekanteld in de respectievelijke OV's Gaselwest, IMEA, Imewo, Intergem, en Iverlek. Die activiteiten bestaan uit de strategische participaties in de transmissienetbeheerders (via de holdings Publi-T en Publigas), aandelen in Elia, en in de Telenet Group Holding evenals enkele andere activiteiten. De activiteiten m.b.t. milieuvriendelijke energieopwekking werden ondergebracht in een nieuw opgerichte onderneming, Zefier cv, die geen deel uitmaakt van deze Groep.

De overname door de OV's werd goedgekeurd door hun Raden van Bestuur in december 2017. De door de buitengewone algemene vergaderingen doorgevoerde statutenwijzigingen werden op 28 maart 2018 ook door de Vlaamse Minister van Binnenlands Bestuur bekrachtigd.

Volgens de Belgische boekhoudregels vond de inkanteling plaats met terugwerkende kracht tot 1 januari 2018. Op dat ogenblik werd de reële waardebepaling uitgevoerd van iedere FIV en werd het aantal nieuw uit te geven aandelen berekend (bepaling van de ruilverhouding).

In totaal werden voor een bedrag van 151.677 k euro aandelen gecreëerd die opgesplitst zijn per rekeningsector (zie toelichting 'Eigen vermogen').

Volgens de IFRS werd de inkanteling verwerkt vanaf 1 april 2018 aangezien er een klein verschil is met de datum van 28 maart 2018. De waardebepaling werd dus op 1 april 2018 uitgevoerd. Alle bestanddelen werden nagekeken voor hun reële waarde en de waardering aan hun netto actiefwaarde werd uitgedrukt.

De verschillende elementen van de balans van de FIV's werden aan reële waarde berekend:

De financiële activa, opgenomen in de post 'Overige beleggingen' bevatten de strategische participaties gehouden in Publi-T en Publigas evenals de aandelen rechtstreeks gehouden in de onderneming Elia. De reële waarde van Publi-T vertrekt van de laatst beschikbare balans en wordt aangepast voor de aangehouden investeringen in Elia door opname op basis van de aandelenkoers. De reële waarde van Publigas vertrekt eveneens van de laatst beschikbare balans en wordt aangepast voor de aangehouden investeringen in Fluxys door opname op basis van een berekende aandelenkoers (extern waarderingsrapport). De rechtstreeks gehouden aandelen in de onderneming Elia werden opgenomen aan de aandelenkoers.

De opgenomen vorderingen en schulden vloeien voort uit een opname en doorlening van de financiële schulden aan hoofdzakelijk de gemeenten. Deze werden nagekeken op hun reële waarde. De Groep verwacht deze vorderingen te kunnen innen.

Alle andere elementen werden onderzocht en hun boekwaarde benadert de reële waarde waardoor geen aanpassingen nodig zijn.

De OV's houden individueel tussen 4% en 9% van de aandelen in Publi-T en tussen 3% en 7% van de aandelen in Publigas aan waardoor elke individuele OV minder dan 20 % van de aandelen bezit. Eveneens is er per OV geen meerderheid in de Raad van Bestuur, noch bestaat er tussen de OV's onderling een samenwerkingsovereenkomst. Hierdoor hebben de OV's elk afzonderlijk geen controle en kan geen significante invloed uitgeoefend worden op het beleid. Deze overgenomen participaties in Publi-T en Publigas worden aangehouden als strategische participaties. Ze worden opgenomen in de post 'Overige beleggingen' aan reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in niet-gerealiseerde resultaten (fair value through other comprehensive income) alsook de rechtstreeks aangehouden aandelen in de onderneming Elia maar met verwerking in de winst- en verliesrekening (fair value through profit or loss).

De financiële informatie van de openingsbalans, verwerkt aan reële waarde, op 1 april 2018 is hieronder samengevat:

(In duizenden EUR)	Openings- balans
Overige beleggingen	1.034.654
Langetermijnvorderingen, andere	89.449
Handels- en overige vorderingen	32.354
Actuele belastingvorderingen	14.453
Geldmiddelen en kasequivalenten	45.552
Activa	1.216.462
Aandelenkapitaal	151.680
Uitgiftepremies	9.389
Reserves	99.194
Niet-gerealiseerde resultaten	775.940
Ingehouden winsten	35.390
Leningen en overige financieringsverplichtingen, lange termijn	41.595
Leningen en overige financieringsverplichtingen, korte termijn	699
Handels- en overige schulden	11.605
Passiva	1.125.492
Totaal netto aan reële waarde	90.970
Ontvangen geldmiddelen	-45.552
Totaal verwerving bedrijfscombinatie	45.418

De totale consideratie die werd overgenomen op 1 april 2018 bedraagt -45.418 k euro: hiervoor werden geldmiddelen ontvangen van 45.552 k euro en werd in financiering voorzien door de Groep als gevolg van de betaling van de kortlopende verplichtingen van de financieringsverenigingen voor -90.970 k euro.

De opname aan reële waarde op 1 april 2018 heeft een effect van 775.876 k euro dat werd opgenomen via 'Niet gerealiseerde resultaten'.

De geconsolideerde IFRS financiële staten bevatten de resultaten van deze transactie sinds de opname op 1 april 2018. De resultaten in 2018 bestaan voornamelijk uit de reële waarde aanpassing van de aangehouden belegging (251.842 euro) en de aangehouden aandelen (2.997 k euro). Indien de opname zou plaatsgevonden hebben op 1 januari 2018, dan zou een verlies van 61 k euro en bedrijfsopbrengsten van 0 k euro voor de eerste helft van het boekjaar 2018 opgenomen zijn.

Gedurende 2019 hebben de volgende transacties plaatsgevonden die gevolgen hadden op de structuur van de Groep.

Deze aanpassingen hebben plaatsgevonden omdat het energiedecreet de distributienetbeheerders verplicht om tegen 1 januari 2021 te beschikken over een geografisch aaneensluitend afgebakend gebied en de gemeenten verplicht om dezelfde distributienetbeheerder te hebben voor de activiteiten elektriciteit en aardgas op hun grondgebied. Hierdoor waren herschikkingen van de gemeenten naar andere OV's/DNB's en fusies van OV's/DNB's van de Groep noodzakelijk.

Op 19 oktober 2019 echter werd een politiek akkoord bereikt om het decretaal initiatief betreffende de verplichte gebiedsuitwisselingen tegen 1 januari 2021 uit te stellen naar 1 april 2025. De in voorbereiding zijnde fusies tussen DNB's/OV's worden 'on hold' geplaatst in afwachting van een totale structurering van de DNB's die dient gerealiseerd te worden tegen de volgende legislatuur (april 2025).

Enkel voor de gemeenten waar er reeds een gemeenteraadsbeslissing was, in Deinze, Malle, Ranst, Wommelgem en Zoersel, zal de gebiedsuitwisseling nog doorgaan. De vooropgestelde fusie tot Fluvius Zenne-Dijle werd stopgezet.

- De toenemende verschillen in het gereguleerd kader tussen het Vlaamse en Waalse Gewest hebben ertoe geleid dat vanaf 1 januari 2019 de **Waalse gemeenten** die deel uitmaken van de Vlaamse OV's, toetreden tot ORES Assets cv, de Waalse distributienetbeheerder. Hierdoor vond een **partiële splitsing** plaats van Gaselwest door overneming van de gas- en elektriciteitsdistributie op het grondgebied van de gemeenten Celles, Comines-Warneton, Ellezelles en Mont-de-l'Enclus. De waardering en de ruilverhouding werden reeds bepaald op basis van de waarden van 30 juni 2018, maar de finaal af te splitsen bedragen werden in 2019 definitief vastgelegd op basis van de afsluiting van 31 december 2018. Het overgedragen balanstotaal bedroeg 40.024 k euro. Op 14 januari 2019 werd een voorschot van 29.613 k euro ontvangen en het openstaande restant werd in de balans van 2018 opgenomen in de post 'Handels- en overige vorderingen'. De verkoop werd in 2019 definitief afgewikkeld met verwerking van de opbrengsten in de verschillende posten van het kasstroomoverzicht waarvan de voornaamste: ontvangsten uit de verkoop van materiële vaste activa voor 63.814 k euro; terugbetaling aandelenkapitaal voor 7.515 k euro.³
- Zoals decretaal voorzien is vanaf 1 januari 2019 **de provincie Limburg uitgetreden** uit de OV's Inter-energa en Inter-media (nu Fluvius Limburg).
Het effect van deze uittreding is opgenomen in de toelichting 'Eigen vermogen'.

Op 1 april 2019 werden volgende aanpassingen doorgevoerd

- In de Antwerpse regio fuseerde de opdrachthoudende vereniging IVEG met IMEA en met de overgenomen opdrachthoudende vereniging INTEGAN (Interkommunale voor Teledistributie van het Gewest Antwerpen), die actief is in het beheer van kabelinfrastructuur. Deze drie entiteiten vormen voortaan de opdrachthoudende vereniging **Fluvius Antwerpen** die activiteiten vervult in de energiedistributie (elektriciteit en gas), het rioolbeheer en het beheer van kabelinfrastructuur. Deze transactie betrof een fusie door overneming van Integan en IMEA door IVEG. Het volledige vermogen van de ondernemingen Integan en IMEA werd ingevolge de ontbinding zonder vereffening overgenomen door IVEG. De overname van IMEA door IVEG had geen financiële gevolgen voor de Economische Groep. Voor Integan werd het vastleggen van de ruilverhoudingen voor de aandelen gebaseerd op de verhouding van de waarde van de aandelen bepaald op basis van het eigen vermogen (volgens de Belgische jaarrekeningen) op 31 december 2017. Deze ruilverhouding werd definitief vastgelegd op basis van de cijfers van 31 maart 2019. Hierdoor werd het maatschappelijk kapitaal van IVEG/Fluvius Antwerpen verhoogd met 192.777 k euro, vertegenwoordigd door 29.613.093 aandelen. Het kapitaal van Integan hierin bedroeg 66.707 k euro en vertegenwoordigde 8.338.338 aandelen.

Volgens de IFRS werd de opdrachthoudende vereniging **Integan** opgenomen in de consolidatiekring vanaf 1 april 2019 via een bedrijfscombinatie. Alle bestanddelen van deze OV werden nagekeken voor hun reële waarde en de nettoactief waarde werd uitgedrukt. Bijgevolg werd een toename van het eigen vermogen opgenomen maar geen goodwill.

De financiële informatie van ex-Integan op 1 april 2019 volgens IFRS is hieronder samengevat:

(In duizenden EUR)	Openingsbalans
Materiële vaste activa	1.576
Gebruiksrecht activa	1.395
Investeringen in joint ventures en geassocieerde deelnemingen	6.320
Overige beleggingen	139
Langetermijnvorderingen, andere	83.485
Voorraden	2.371
Handels- en overige vorderingen	12.218
Geldmiddelen en kasequivalenten	17.002
Activa	124.506
Aandelenkapitaal	66.707
Reserves	30.104
Niet-gerealiseerde resultaten	40
Ingehouden winsten	11.180
Leaseverplichtingen, lange en korte termijn	1.395
Voorzieningen voor personeelsbeloningen	2.374
Voorzieningen, andere	73
Uitgestelde belastingverplichtingen	803
Handels- en overige schulden	9.653
Actuele belastingverplichtingen	2.177
Passiva	124.506
Totaal netto aan reële waarde	-17.002
Ontvangen geldmiddelen	17.002
Totaal verwerving bedrijfscombinatie	0

De verschillende elementen van de balans werden opgenomen aan hun reële waarde.

Materiële vaste activa

In BEGAAP worden investeringen in aanbouw opgenomen die zullen worden doorgerekend aan Telenet. Voor IFRS werden deze investeringen opgenomen als langetermijnvorderingen.

Gebruiksrecht activa

Volgens de standaard IFRS 16, lease dienen de in aanmerking komende huurverplichtingen opgenomen te worden als een actief en een overeenkomstige korte- en langetermijnverplichting.

Overige beleggingen

De participatie in de onderneming Cipal werd opgenomen aan reële waarde met verwerking via de niet-gerealiseerde resultaten en opname van uitgestelde belastingen.

Voorzieningen voor personeelsbeloningen

Op datum van overname werden voor de in dienst zijnde personeelsleden (contractuelen) van Integan de personeelsbeloningen berekend conform de IAS 19 standaard. Deze beloningen bevatten toegezegde-bijdrageregelingen en andere langetermijnverplichtingen. De verwerking

hiervan gebeurde via opname in het overgedragen resultaat met een berekening van het effect op uitgestelde belastingen (actief).

Voorziening, andere

In deze post werd voorzieningen opgenomen die voldoen aan de definitie van voorzieningen volgens IFRS. Alle andere voorzieningen werden niet weerhouden en gecorrigeerd in het overgedragen resultaat.

Handels- en overige schulden

In deze post werd voornamelijk de schuld m.b.t. dividenden gecorrigeerd. Aangezien deze dividenden nog niet werden goedgekeurd door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders, werden deze niet opgenomen in de IFRS.

Deze geconsolideerde IFRS financiële staten bevatten de resultaten van deze transactie voor 9 maanden sinds de opname op 1 april 2019. Het resultaat, volgens de Belgische boekhoudwetgeving, van deze onderneming voor het eerste kwartaal van 2019 bedraagt 5.989 k euro en werd verwerkt in het eigen vermogen als een overgedragen resultaat.

- Daarnaast fuseren ook ondernemingen die reeds deel uitmaken van de Groep. Die transacties hebben geen effect op deze financiële staten.
In de provincie Limburg fuseren op 1 april 2019 de opdrachthoudende verenigingen Inter-energa (distributie van elektriciteit en gas), Inter-aqua (rioolbeheer) en Inter-media (kabelinfrastructuur) tot de opdrachthoudende vereniging **Fluvius Limburg**.
- Eveneens op 1 april 2019 fuseert de opdrachthoudende vereniging **PBE** met Intergas.

4 Uitbreiding activiteiten

• Van klassieke verlichting naar LED verlichting

Om Vlaanderen tegen uiterlijk 2030 te verledden hebben de OV's een 'vernieuwd' aanbod aan de openbare besturen uitgewerkt tot overname door de OV's van de openbare verlichting en een zo groot mogelijke ontzorging voor de steden en gemeenten te voorzien. Op eind 2019 hebben reeds 175 steden en gemeenten het voorstel aangenomen.

Het voorstel bevat een aangepast reglement waarbij een uitgebreidere dienstverlening zal worden aangeboden door een investeringsplan voor 12 jaar vast te leggen voor onder meer de (slimme) verledening van de Openbare Verlichting.

De OV's zullen de investeringen ten laste nemen volgens het afgesproken meerjarig investeringsplan/jaaractieplan en ook het onderhoud volgens een vooraf bepaalde verrekening. De verrekening van de werkelijke kosten van de investeringen, de afschrijvingen, het onderhoud en de opbrengsten zal per lokaal bestuur gebeuren via het resultaat elektriciteit en heeft positieve effecten op het vlak van transparantie en verrekening (zoals voor vennootschapsbelasting). Voor bepaalde OV's betekent dit dat het reglement van de trekkingsrechten openbare verlichting (trekkingsrechten zijn investeringfondsen ter beschikking van de van gemeenten die kunnen gebruikt worden (voor 50%) om werken aan openbare verlichting uit te voeren), geldig tot en met 31/12/2019, openbare verlichting komt te vervallen per 1/1/2020 en dat alle gemeenten instappen op een **uniforme 'Fluvius' werkwijze**.

De gemeenten hebben kenbaar gemaakt de verlichtingstoestellen, lichtbronnen en steunen van openbare verlichting en desgevallend de semiopenbare verlichtingsinstallaties en/of de op de installaties openbare verlichting gemonteerde toepassingen in te brengen bij en over te dragen aan de OV. Deze inbreng (in natura) en de daarmee samenhangende kapitaalverhoging (van het variabel kapitaal) trad in werking vanaf het tweede semester van 2019.

Voor de inbreng van de bestaande assets gebeurde een waardering van de installaties. De vergoeding van de inbrengwaarde gebeurde voor een deel in cash (maximum 25 percent van de inbrengwaarde) en voor een deel in niet-stemgerechtigde en niet-dividendgerechtigde aandelen-openbare verlichting (minimum 75 percent van de inbrengwaarde). De uitgifte van deze aandelen Aov is aan een uitgifteprijs van 25 euro per aandeel. Het aantal nieuwe uit te geven aandelen is gelijk aan de som van de individuele aantallen aandelen uit te geven aan de respectievelijke inbrengers.

Het bedrag van de kapitaalverhoging is gelijk aan 107.406 k euro; het bedrag aan cash bedraagt 32.246 k euro (zie toelichting 'Eigen vermogen'). Daartegenover staat de inbreng in natura (Materiële vast activa) van 139.652 k euro.

- **Kerntakendebat**

De bepaling van de strategische keuzes van de Fluvius Groep werd opgenomen in de toelichting 'Gebeurtenissen na balansdatum'.

Gesegmenteerde informatie

5 Gesegmenteerde informatie

Het Managementcomité, verantwoordelijk voor het dagelijks bestuur en de operationele werking van Fluvius System Operator (Fluvius SO), diens dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen en de Vlaamse opdrachthoudende verenigingen, wordt geïnformeerd over de financiële data op basis van een rapportering volgens de Belgische boekhoudnormen.

Deze rapportering is voor de OV's opgesteld per energiecomponent elektriciteit en gas, aangezien dit de beste voorstelling is om de aard en het financiële profiel van de activiteiten te duiden. Deze segmentatie reflecteert eveneens het kader waarbinnen gerapporteerd dient te worden naar de regulator VREG en vormt tevens de basis voor de bepaling van de distributietarieven voor de activiteiten elektriciteit en gas. Hierdoor onderscheiden ze zich van elkaar en hebben ze ieder hun eigen costdrivers en ook andere accenten en risico's. De OV's rapporteren eveneens een segment 'Andere' waarin de niet-gereguleerde activiteiten zijn opgenomen zoals de activiteiten die hun oorsprong vonden vóór de liberalisering van de energiemarkt (2003); de activiteiten voor de Energiediensten voor Lokale Besturen (EDLB/ESCO); de activiteit warmte (binnen het toegelaten wettelijk kader) en andere activiteiten (de zogenaamde spin-ins zijn projecten in Consulting, Netten Derden, Openbare Verlichting, Telecom en Verticale Infrastructuur) maar sinds de overname van ex-Infrax eveneens de activiteiten water en riolering.

De OV's zijn per regio georganiseerd en passen elk een afzonderlijk netwerktaarif toe. Deze informatie per juridische entiteit kan geconsulteerd worden in de afzonderlijke jaarrekening van de DNB's via de balanscentrale bij de Nationale Bank van België.

De activiteiten van de werkmaatschappij Fluvius System Operator en diens dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen worden afzonderlijk en geconsolideerd gerapporteerd maar er wordt geen segmentatie per energiecomponent opgemaakt. Alle kosten van deze ondernemingen worden doorgerekend aan kostprijs aan voornamelijk de OV's waar een uitsplitsing per activiteit op basis van een allocatiesysteem wordt uitgevoerd. De resultaten van de werkmaatschappij (Fluvius System Operator Groep) zijn steeds 'nul'.

Op 31 december 2019 en 31 december 2018 rapporteerde de Groep in overeenstemming met IFRS 8 de volgende financiële informatie gegroepeerd per segment en op basis van de Belgische GAAP (BE-GAAP). Bij de overname van de ex-Infrax ondernemingen op 1 juli 2018 werd, voor de BE-GAAP, deze transactie met terugwerkende kracht tot 1 januari 2018 verwerkt, waardoor resultaten voor 12 maanden werden opgenomen.

Alle transacties van de Groep vinden plaats in Vlaanderen, België.

Voor de resultatenrekeningen 2019

(In duizenden EUR) - Belgische GAAP	Elektriciteit	Gas	Andere	Fluvius SO, gecon- solideerd	Geaggre- geerd totaal
Omzet	2.357.775	559.301	236.347	1.653.391	4.806.814
Andere opbrengsten	71.933	16.192	70.099	32.510	190.734
Bedrijfskosten	-2.096.270	-380.532	-302.223	-1.673.373	-4.452.398
Bedrijfswinst (verlies)	333.438	194.961	4.223	12.528	545.150
Financiële opbrengsten	1.734	-114	83.357	124.855	209.832
Financiële kosten	-119.104	-52.516	-13.180	-128.635	-313.435
Winst(verlies) van het boekjaar voor belastingen	216.068	142.331	74.400	8.748	441.547
Onttrekking aan/Overboeking naar de uitgestelde belastingen	2	3	361	0	366
<hr/>					
Te bestemmen winst/(verlies) van de periode	146.319	94.682	65.279	0	306.280

Voor de balansen 2019

(In duizenden EUR) - Belgische GAAP	Elektriciteit	Gas	Andere	Fluvius SO, geconsolideerd	Geaggregeerd totaal
Immateriële & materiële vaste activa	6.123.050	3.741.848	1.684.138	7.601	11.556.637
Financiële vaste activa	1.273	489	385.279	1.627	388.668
VASTE ACTIVA	6.124.323	3.742.337	2.069.417	9.228	11.945.305
Vorderingen op lange termijn	6.227	5.866	394.795	3.784.076	4.190.964
Vorraden	44.360	11	14.072	78.542	136.985
Vorderingen op korte termijn	369.432	64.210	112.540	954.175	1.500.357
Geldbeleggingen & liquide middelen	169.197	-79.507	94.416	29.851	213.957
Overlopende rekeningen	329.571	88.579	19.442	299.924	737.516
VLOTTENDE ACTIVA	918.787	79.159	635.265	5.146.568	6.779.779
Totaal Activa	7.043.110	3.821.496	2.704.682	5.155.796	18.725.084
Kapitaal	945.725	622.714	1.134.936	1.284	2.704.659
Uitgiftepremies	109.127	0	17.772	127	127.026
Herwaarderingsmeerwaarden	807.961	388.365	31.744	0	1.228.070
Reserves	881.926	427.968	445.965	86	1.755.945
Overgedragen resultaat en resultaat van de periode	22.634	11.093	68.203	20	101.950
Kapitaalsubsidies	173	93	248.355	0	248.621
EIGEN VERMOGEN	2.767.546	1.450.233	1.946.975	1.517	6.166.271
BELANG VAN DERDEN	0	0	0	100	100
VOORZIENINGEN	14.490	13.310	44.273	258.499	330.572
Schulden op lange termijn	3.621.343	1.517.540	213.487	3.821.108	9.173.478
Schulden op korte termijn	323.706	708.682	491.590	1.020.314	2.544.292
Overlopende rekeningen	316.025	131.731	8.357	54.258	510.371
SCHULDEN	4.261.074	2.357.953	713.434	4.895.680	12.228.141
Totaal Passiva	7.043.110	3.821.496	2.704.682	5.155.796	18.725.084

De reconciliatie van bovenvermelde gegevens van 2019 volgens Belgische GAAP naar de IFRS geeft volgende verschillen:

(In duizenden EUR)	Geaggregeerd totaal	IFRS	Vershil
Omzet	4.806.814	2.991.498	-1.815.316
Winst van het boekjaar voor belastingen	441.547	415.840	-25.707
Totaal Activa	18.725.084	15.155.655	-3.569.429
Totaal Passiva	18.725.084	15.155.655	-3.569.429
Eigen vermogen	6.166.270	6.407.595	241.325

Deze verschillen kunnen verklaard worden door voornamelijk:

- De transacties en de balansen tussen de leden van de Economische Groep Fluvius worden volledig geëlimineerd als gevolg van de consolidatie
- Er worden herclassificaties en verrekeningen uitgevoerd
- De provisies voor personeelsverplichtingen worden verwerkt in het IFRS resultaat
- De in BE-GAAP overgedragen pensioenkapitalen worden in IFRS volledig opgenomen
- Er worden aanpassingen opgenomen voor de provisies die niet voldoen aan de IFRS criteria evenals aanpassingen aan bestaande provisies
- De afgeleide financiële instrumenten worden uitgedrukt aan reële waarde en er wordt een correctie opgenomen voor de verlopen intresten
- Balansposten worden opgenomen aan hun reële waarde
- Er worden uitgestelde belastingen opgenomen.

Voor het segment elektriciteit waren er twee klanten die samen 55% van de omzet behaalden en voor het segment gas waren er vier klanten die samen 64% behaalden van de omzet.

Voor de resultatenrekening 2018

(In duizenden EUR) - Belgische GAAP	Elektriciteit	Gas	Andere	Fluvius SO, geconsolideerd	Geaggregeerd totaal
Omzet	2.263.624	600.332	229.541	1.637.245	4.730.742
Andere opbrengsten	179.684	47.272	60.519	72.915	360.390
Bedrijfskosten	-2.216.715	-513.767	-269.095	-1.695.991	-4.695.568
Bedrijfswinst (verlies)	226.593	133.837	20.965	14.169	395.564
Financiële opbrengsten	1.147	-195	74.454	125.460	200.866
Financiële kosten	-123.525	-57.769	-11.538	-129.435	-322.267
Winst(verlies) van het boekjaar voor belastingen	104.215	75.873	83.881	10.194	274.163
Onttrekking aan/Overboeking naar de uitgestelde belastingen	12	4	301	0	317
Belastingen op het resultaat	-34.510	-25.319	-9.437	-10.194	-79.460
Te bestemmen winst(verlies) van de periode	69.717	50.558	74.745	0	195.020

Voor de balansen 2018

(In duizenden EUR) - Belgische GAAP	Elektriciteit	Gas	Andere	Fluvius SO, gecon- solideerd	Geaggre- geerd totaal
Immateriële & materiële vaste activa	5.934.504	3.812.039	1.543.074	11.327	11.300.944
Financiële vaste activa	3.897	2.079	384.318	1.699	391.993
VASTE ACTIVA	5.938.401	3.814.118	1.927.392	13.026	11.692.937
Vorderingen op lange termijn	42	66	310.149	3.945.528	4.255.785
Voorraden	52.939	21	12.316	68.088	133.364
Vorderingen op korte termijn	672.935	-14.475	-60.471	426.353	1.024.342
Geldbeleggingen & liquide middelen	196.727	-76.912	117.420	3.877	241.112
Overlopende rekeningen	439.914	105.605	-97.412	292.309	740.416
VLOTTENDE ACTIVA	1.362.557	14.305	282.002	4.736.155	6.395.019
Totaal Activa	7.300.958	3.828.423	2.209.394	4.749.181	18.087.956
Kapitaal	973.641	653.466	952.070	10.174	2.589.351
Uitgiftepremies	107.729	1.398	17.772	127	127.026
Herwaarderingsmeerwaarden	813.214	409.935	47.555	0	1.270.704
Reserves	823.339	426.349	456.495	86	1.706.269
Overgedragen resultaat en resultaat van de periode	23.057	12.282	65.496	20	100.855
Kapitaalsubsidies	2.628	87	223.397	0	226.112
EIGEN VERMOGEN	2.743.608	1.503.517	1.762.785	10.407	6.020.317
BELANG VAN DERDEN	0	0	0	93	93
VOORZIENINGEN	14.655	13.804	27.272	256.730	312.461
Schulden op lange termijn	3.791.843	1.711.205	232.978	3.991.963	9.727.989
Schulden op korte termijn	341.420	384.923	278.240	436.287	1.440.870
Overlopende rekeningen	409.432	214.974	-91.881	53.701	586.226
SCHULDEN	4.542.695	2.311.102	419.337	4.481.951	11.755.085
Totaal Passiva	7.300.958	3.828.423	2.209.394	4.749.181	18.087.956

De reconciliatie van bovenvermelde gegevens van 2018 volgens Belgische GAAP naar de IFRS geeft volgende verschillen:

(In duizenden EUR)	Geaggregeerd totaal	IFRS	Vershil
Omzet	4.730.742	2.943.748	-1.786.994
Winst van het boekjaar voor belastingen	274.163	295.180	21.017
Totaal Activa	18.087.956	14.344.643	-3.743.313
Totaal Passiva	18.087.956	14.344.643	-3.743.313
Eigen vermogen	6.020.317	5.918.671	-101.646

Voor het segment elektriciteit was er één klant die 42% van de omzet behaalde en voor het segment gas waren er drie klanten die samen 64% behaalden van de omzet.

Resultaten van het jaar

De posten van de winst- en verliesrekening van 2019 bevatten, als gevolg van de fusie van ex-Infrac DNB's met ex-Eandis die heeft plaatsgevonden op 1 juli 2018, de resultaten van het volledige jaar 2019 van deze ondernemingen inclusief Fluvius OV, Intergas en Interkabel. Eveneens werden de resultaten van de laatste 9 maanden van 2019 van de op 1 april 2019 overgenomen onderneming Integan opgenomen.

De winst- en verliesrekening van 2018 bevat de resultaten van de voormalige ondernemingen van de Economische Groep Eandis en enkel de resultaten van de laatste zes maanden van 2018 van de ondernemingen van de ex-Infrac Groep, Fluvius OV, Intergas en Interkabel.

6 Bedrijfsopbrengsten

(In duizenden EUR)	2019	2018
Distributie- en transportnetvergoeding	2.800.651	2.785.463
Verkopen energie	57.537	44.157
Facturatie werken derden	60.301	74.225
Andere verkopen	73.009	39.903
Totaal opbrengsten uit contracten met klanten	2.991.498	2.943.748
Diverse recuperaties	45.563	149.963
Andere	38.893	98.593
Overige operationele bedrijfsopbrengsten	84.456	248.556
Geactiveerde, intern uitgevoerde werkzaamheden	396.056	306.556
Totaal bedrijfsopbrengsten	3.472.010	3.498.860

Totaal opbrengsten uit contracten met klanten

De opbrengsten uit de distributie- en transportvergoeding en verkopen energie worden op maandbasis erkend. De opbrengsten uit de facturatie werken derden worden erkend op een bepaald punt in de tijd. De andere verkopen voor de activiteit riolering worden opgenomen enerzijds voor de prestatie erkenning voor het onderhoud op het moment in de tijd en anderzijds voor de investeringen gespreid over de periode. Hierdoor worden de saneringsbijdragen over de periode van de uitgevoerde werken opgenomen.

De Groep behaalde het gros van haar opbrengsten uit de vergoeding voor het transport van elektriciteit en gas via haar distributienetten. Deze opbrengsten moeten samen met de regulatoire overdrachten en saldi worden geëvalueerd. De distributie- en transportnetvergoeding worden vastgelegd op basis van de tariefmethodologie voor de periode 2017 tot 2020 van de VREG en de bijkomende aanpassingen aan de tarieven voor 2018 en 2019 (zie hoofdstuk 'Werken in een gereguleerde omgeving').

De verkopen energie zijn voornamelijk de leveringen van energie aan personen die wegens betaalmoeilijkheden geen leverancier van energie vinden op de markt.

De facturatie werken derden omvat voornamelijk de werken uitgevoerd voor EDLB en openbare verlichting.

De contracten met klanten bestaan in het algemeen uit drie beloften. De eerste belofte is het uitvoeren van een studie naar mogelijke energiebesparingen. Na deze studie worden de werkzaamheden gestart en staat de Groep in voor de projectcoördinatie en de uitvoering. Deze drie beloften vormen één prestatieverplichting aangezien de Groep een significante dienst van integratie levert om deze beloften te bundelen tot een gecombineerd project voor de klant.

De prestatieverplichting is voldaan bij voorlopige oplevering en de betaling is gemiddeld genomen verschuldigd tussen 30 tot 60 dagen na de voorlopige oplevering.

Een waarborgperiode van 12 maanden wordt toegestaan aan de klant. Dit is een standaardgarantie die niet beschouwd wordt als een separate prestatieverplichting.

Openbare verlichting

De contracten met klanten bestaan in het algemeen uit twee beloften. De eerste belofte is de afbraak van de huidige openbare verlichting. Na de afbraak wordt de nieuwe openbare verlichting opgebouwd. Deze beloften worden beschouwd als twee separate prestatieverplichtingen. De prestatieverplichtingen zijn voldaan bij oplevering en de betaling is gemiddeld genomen verschuldigd tussen 30 tot 60 dagen na de oplevering.

De andere verkopen bevatten de opbrengsten uit de rioleringsactiviteit (2019: 67.748 k euro; 2018: 35.504 k euro) die de aanrekeningen van de gemeentelijke saneringsbijdrage door de drinkwatermaatschappijen weergeven (zie hoofdstuk 'Werken in een gereguleerde omgeving').

De opbrengsten van de activiteit distributie kabeltelevisie bestaan hoofdzakelijk uit de opbrengsten met betrekking tot kabeltelevisie, Infra-X-net en Infra-GIS.

Overige operationele bedrijfsopbrengsten

De diverse recuperaties hebben betrekking op vergoedingen aangerekend voor exploitatiewerkzaamheden bij klanten, terugbetalingen van algemene onkosten door aannemers, verzekeringen of diverse operationele subsidies en recuperaties bij het personeel en restitutierechten (2019 een teruggave: -45.900 k euro en in 2018 een toevoeging 27.212 k euro).

De andere operationele bedrijfsopbrengsten omvatten voornamelijk vergoedingen voor schadegevallen en exploitatie, aansluitingswerken, synergiewerken, subsidies en recuperaties van tijdens vorige periodes opgenomen kosten van handelsvorderingen (268 k euro in 2019 en 247 k euro in 2018) alsook meerwaarden op de realisatie van materiële vaste activa (6.764 k euro in 2019 en 4.255 k euro in 2018). Eveneens bevat deze post de recuperaties voor REG-premies (2019: 2.757 k euro en in 2018: 62.025 k euro).

Alle kosten met betrekking tot distributienetactiviteiten werden als bedrijfskost geregistreerd. Periodiek werd een afrekening gemaakt en werden bepaalde kosten m.b.t. investeringen geactiveerd via de rubriek **geactiveerde, intern uitgevoerde werkzaamheden**. Bijgevolg kan deze opbrengst niet beschouwd worden als een exploitatieopbrengst. Deze rubriek bevat ook de opbrengst in het kader van tussenkomsten ontvangen van klanten (149.539 k euro in 2019 en 120.474 k euro in 2018) die eveneens als een geactiveerde kost in mindering worden opgenomen (-149.539 k euro in 2019 en -120.474 k euro in 2018).

7 Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen

(In duizenden EUR)	2019	2018
Transportnetkosten	666.149	569.452
Aankopen energie	40.418	23.096
Aankopen handelsgoederen	150.214	114.164
Aankopen netverliezen	66.386	22.327
Groenestroom- en warmte-kraachtcertificaten	491.387	521.202
Totaal	1.414.554	1.250.241

De transportnetkosten bevatten de transmissiekosten van elektriciteit die worden aangerekend door de transmissienetbeheerder (Elia) en ook de kost van de federale bijdrage die dient als financiering van bepaalde openbaredienstverplichtingen, van verplichtingen voor denuclearisering, van de reductie van de emissie van broeikasgassen (Kyoto) en van de kosten verbonden aan de regulering van en de controle op de energiemarkt. De OV's rekenen deze kosten door via de tarieven aan de eindafnemers, zijnde de leveranciers via het cascademechanisme. Deze doorgerekende kosten maken deel uit van de post 'Distributie- en transportnetvergoeding (Zie toelichting 'Bedrijfsopbrengsten').

De kosten voor groenestroom- en warmte-kraachtcertificaten bevatten voornamelijk de kost van het aantal aangekochte certificaten (6.268.725 in 2019 en 5.581.415 in 2018), de kost van de solidarisering tussen alle Vlaamse distributienetbeheerders en de eventuele ontstane kost van verkoop (zie toelichting 'Handels- en overige vorderingen').

8 Diensten en diverse goederen

(In duizenden EUR)	2019	2018
Aannemerskosten voor aanleg en onderhoud netten	135.953	112.908
Directe aankopen voor exploitatie	32.327	35.372
Vergoedingen waaronder gebruik installaties en retributie	52.375	64.283
Advertentie, informatie, documentatie, receptie e.d.	10.034	9.565
Premies voor rationeel energiegebruik (REG)	65.354	51.197
Contracten en beheerskosten	28.239	13.386
Consultancy en andere prestaties	79.317	68.253
Andere	59.770	54.467
Totaal	463.369	409.430

De diensten en diverse goederen stijgen met 53.939 k euro van 409.430 k euro eind 2018 naar 463.369 k euro eind 2019.

De kosten voor rationeel energiegebruik (REG) bedragen 65.354 k euro in 2019 en 51.197 k euro in 2018. Deze kosten weerspiegelen de betaling van de premies voor REG aangevraagd door particulieren en ondernemingen.

In 2019 konden premies aangevraagd worden voor isolatie (dak, vloer en kelder), hoogrendementsbeglazing, relighting, warmtepomp, zonneboiler. In 2018 werden voornamelijk dakisolatiepremie's aangevraagd.

De rubriek 'Andere' bevat kosten voor huur, communicatie, vervoer, verzekering en dergelijke.

9 Personeelsbeloningen

(In duizenden EUR)	2019	2018
Bezoldigingen	390.460	320.530
Sociale zekerheidsbijdragen	110.408	86.570
Lasten voor pensioenregelingen en bovenwettelijke verzekeringen	62.659	10.645
Andere personeelskosten	26.325	23.944
Totaal	589.852	441.689

De personeelskosten bedragen 589.852 k euro in 2019, een stijging met 148.163 k euro ten opzichte van 441.689 k euro in 2018. Deze stijging is voornamelijk toe te schrijven aan de personeelskosten van de ex-Infrac OV's die in 2019 werden opgenomen voor een volledig jaar en in 2018 voor 6 maanden en de aanpassingen voor de provisie voor personeelsbeloningen die gedeeltelijk via de winst en verliesrekening werd opgenomen (2019: 13.339 k euro; 2018: -50.871 k euro).

Het gemiddeld aantal personeelsleden bedroeg 5.425 gedurende 2019.

10 Afschrijvingen, waardeverminderingen en wijziging in voorzieningen

(In duizenden EUR)	2019	2018
Afschrijvingen immateriële activa	27.337	26.867
Afschrijvingen materiële vaste activa en gebruiksrecht activa	418.499	345.669
Totaal afschrijvingen	445.836	372.536
Waardeverminderingen op handelsvorderingen	22.794	3.688
Wijziging in voorzieningen	-19.459	30.357
Totaal	449.171	406.581

De totale afschrijvingen bedragen 445.836 k euro op eind 2019, een stijging met 73.300 k euro in vergelijking met 406.581 k euro op eind 2018. Deze stijging is het resultaat van de ex-Infrac OV's die voor het eerst werden geconsolideerd voor 6 maanden in 2018 en voor het volledige jaar in 2019. Eveneens worden in 2019 voor de eerste maal de afschrijvingen op het gebruiksrecht van activa opgenomen (IFRS 16 leasing standaard) voor 10.996 k euro.

Vanaf 2015 houdt de provisie voor dubieuze debiteuren rekening met de principes van de Belgische fiscaliteit waardoor de waardeverminderingen gebeuren op basis van de statistische gegevens van

de inningsgraad die beschikbaar zijn voor de voornaamste klantenrubrieken sinds de vrijmaking van de energiemarkt.

De waardeverminderingen op handelsvorderingen bevatten in 2019 een bedrag voor onterechte vorderingen voor groenstroomcertificaten (13.657 k euro).

De wijziging in de voorzieningen voor risico's en lasten bevat vanaf 2018 eveneens de opname van de voorziening voor personeelsbeloningen voor 32.143 k euro die niet erkend kan worden onder de IAS 19 standaard (zie toelichting 'Voorzieningen voor personeelsbeloningen'). In 2019 is deze provisie gedaald, waardoor een terugname van 19.268 k euro werd opgetekend.

Verder werd voor de voorziening voor saneringskosten een netto afname van 191 k euro voor 2019 en 1.787 k euro voor 2018 opgenomen. De daling van de voorzieningen te wijten aan de aanwendungen (saneringen en verkoop terreinen) en specifieke elementen waardoor de raming van de saneringskosten verminderd kon worden (zie toelichting 'Voorzieningen, andere').

11 Overige operationele bedrijfskosten

(In duizenden EUR)	2019	2018
Verlies op de verkoop/buitengebruikstelling van vaste activa	48.709	43.288
Minderwaarde realisatie handelsvorderingen	12.142	6.970
Andere	2.193	1.759
Totaal	63.044	52.017

12 Regulatorische overdrachten

De Groep rapporteert sinds 2011 de toevoegingen, recuperaties en regularisaties van regulatorische overdrachten in deze afzonderlijke rubriek onder de 'Bedrijfskosten', waar deze voorheen werden opgenomen in de rubriek 'Opbrengsten'. De Groep is van mening dat het saldo tussen de werkelijke kosten/opbrengsten en de gebudgetteerde kosten/opbrengsten geen deel uitmaakt van de opbrengsten, aangezien de recuperatie via de tarieven in een latere periode zal gebeuren.

De kosten of opbrengsten in de rubrieken 'Toevoeging en recuperatie overdrachten' hebben betrekking op de toegestane bijkomende omzetboeking (in plus of min) met betrekking tot het wegwerken van het verschil tussen de werkelijke kosten/opbrengsten en de gebudgetteerde kosten/opbrengsten zoals goedgekeurd door de regulator. Het op deze wijze bijgeboekte resultaat zal worden gerecupereerd via de tarieven van volgende jaren (Zie toelichting 'Werken in een gereguleerde omgeving').

De regulatoire overdrachten zijn als volgt:

(In duizenden EUR)	2019	2018
Beslissing VREG 28 augustus 2018	0	267.162
Toevoeging regulatoire overdrachten	36.392	102.544
Recuperatie regulatoire overdrachten	-61.481	172.669
Totaal	-25.089	542.375

Ingevolge de beslissing van de VREG van 28 augustus 2018 en de uitspraak van het Hof van Beroep te Brussel op 27 februari 2019, werd in het boekjaar 2018 nog 267.162 k euro toegewezen aan de tarieven (Zie toelichting 'Werken in een gereguleerde omgeving').

13 Financiële resultaten

(In duizenden EUR)	2019	2018
Rentebaten banken	31	2.884
Rentebaten derivaten	11.901	21.645
Andere financiële baten	95.108	63.709
Financiële baten	107.040	88.238
Rentelasten uit lange termijn financieringen	180.238	175.772
Rentelasten uit korte termijn financieringen	1.418	2.023
Andere financiële lasten	26.653	11.789
Financiële lasten	208.309	189.585

De financiële baten stijgen van 88.238 k euro op eind 2018 naar 107.040 k euro op eind 2019. Deze stijging is voornamelijk het gevolg van de stijging van de andere financiële baten die de ontvangen dividenden en herwaarderingen van participaties en aandelen bevatten, verworven in het kader van de inkanteling van de financieringsverenigingen, (2019: 50.811 k euro en 9.563 k euro; 2018: 49.378 k euro en 3.613 k euro). Verder werden de vergoedingen van het telecommunicatiebedrijf Telenet opgenomen voor 28.539 k euro (zie toelichting 'Langetermijnvorderingen, andere'), kapitaalsubsidies en ook ontvangen financiële kortingen van leveranciers.

De rentebaten derivaten bestaan uit de reële waarde aanpassing (5.681 k euro) en de gespreide opname van de opbrengst van de afgekochte derivaten (6.220 k euro).

De rentelasten uit lange en korte termijn financieringen stijgen met 18.724 k euro in vergelijking met 2018 als gevolg van voornamelijk de stijging in andere financiële lasten.

De andere financiële lasten bedragen 26.653 k euro op eind 2019 en bevatten voornamelijk de rentekosten op toegezegd-pensioenverplichtingen, minderwaarde op financiële activa, de uitgiftekosten van schulden, de intrestkosten van leasing (2019: 1.582 k euro) en de diverse bankkosten.

14 Belastingen op het resultaat

(In duizenden EUR)	2019	2018
Belastingen op het resultaat van het boekjaar	-136.294	-62.010
Belastingen op vorige boekjaren	649	1.176
Uitgestelde belastingen: opbrengsten (+) / kosten (-)	50.720	-43.441
Belastingen op het resultaat	-84.925	-104.275

Belastingen op het resultaat

Op basis van de Programmawet van 19 december 2014 zijn de OV's, behalve deze voor riolering en water, vanaf het boekjaar 2015 onderworpen aan de vennootschapsbelasting en niet meer aan de rechtspersonenbelasting (RPB).

(In duizenden EUR)	2019	2018
Belastbare winst (verlies) volgens BE-GAAP	441.924	216.505
Gedeelte onderworpen aan rechtspersonenbelasting	-1.569	-7.232
Effect van niet-afrekbare kosten	20.407	882
Effect van afrekbare kosten	0	-518
Belastbare grondslag	460.762	209.637
Belastingen op het resultaat van het boekjaar *	-136.294	-62.010

* Aan het wettelijk Belgisch belastingtarief van 29,58% voor boekjaar 2019 en 2018

Uitgestelde belastingen

Aangezien de bovenvermelde wet werd bekrachtigd in 2014, werden vanaf december 2014 uitgestelde belastingen opgenomen voor de tijdelijke verschillen tussen de fiscale waarden van de activa en de passiva en de boekwaarden voor financiële rapporteringsdoeleinden, conform de toepassing van IAS 12 *Winstbelasting*.

In de periode 2015-2016 werden diverse voorafgaande beslissingen (rulings) aangevraagd bij de Federale Overheidsdienst Financiën, Dienst Voorafgaande Beslissingen, voor de ex-Eandis en ex-Infrac OV's waarbij deze onder meer werden gevraagd inzake de correcte fiscale verwerking van onder meer de herwaarderingsmeerwaarden van de vaste activa, de notionele intrestaftrek, kapitaalsubsidies en de waardeverminderingen van handelsvorderingen.

M.b.t. ex-Eandis werd door de ex-Eandis OV's onder meer gevraagd om de aangelegde provisie voor dubieuze debiteuren op 31 december 2014 als een afrekbare kost te kunnen verwerken in de aangiften van de aanslagjaren 2016 tot 2019. Hierbij wordt gesteund op het principe zoals bepaald in de Programmawet van 19 december 2014 (zoals deze naderhand werd vervangen door de Programmawet van 10 augustus 2015), artikel 92, 4° dat de voorziening voor waardeverminderingen die aangelegd zijn tijdens de periode van onderworpenheid aan de rechtspersonenbelasting (RPB), als een beroepskost aftrekbaar is voor zover voldaan is aan de voorwaarden van artikel 49 van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992.

Het totale bedrag aan waardeverminderingen bedroeg 77.109 k euro op 31 december 2014 en werd voor het eerst verwerkt voor 25,00% in de aangifte van het aanslagjaar 2016.

De ruling zal van toepassing zijn tot en met het aanslagjaar 2020 (cf. de standaardtermijn van vijf jaren in toepassing van artikel 23 van de Wet van 24 december 2002 tot wijziging van de vennootschapsregeling inzake inkomstenbelastingen en tot instelling van een systeem van voorafgaande beslissingen in fiscale zaken).

In 2015 werd eveneens een aparte aanvraag ingediend voor Inter-aqua en Riobra, en werd voor deze OV's een voorafgaande beslissing afgeleverd waardoor Inter-aqua en Riobra zekerheid bekwamen over hun onderworpenheid aan de RPB conform artikel 220, 3° van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992. Deze voorafgaande beslissing zal eveneens van toepassing zijn tot en met het aanslagjaar 2020.

Wanneer Inter-aqua en/of Riobra fusioneren met een of meerdere andere ex-Eandis en/of ex-Infrac OV's, waardoor de activiteit riolering mee wordt ondergebracht in een OV die onderhevig is aan vennootschapsbelasting, zal de onderworpenheid aan de RPB normaliter verloren gaan, en zal ook de activiteit riolering onderhevig zijn aan toepassing in de vennootschapsbelasting.

Naar aanleiding van de fusie door overneming van Inter-aqua (RPB) door Inter-energa (vennootschapsbelasting) werd een aanvraag tot het bekomen van een voorafgaande beslissing ingediend met betrekking tot de fiscale gevolgen van deze voorgestelde fusie door overneming. Op 26 maart 2019 werd een voorafgaande beslissing afgeleverd waarin bevestigd werd dat de fusie geen belastbaarheid in de RPB met zich mee brengt in hoofde van Inter-aqua, het kapitaal van Inter-aqua kwalificeert als fiscaal gestort kapitaal, de onder de RPB opgebouwde reserves en kapitaalsubsidies als belaste reserves kwalificeren, de fiscale waarde van de overgenomen activa in hoofde van Inter-energa gelijk is aan de werkelijke waarde van de activa en de boekhoudkundige terugwerkende kracht fiscaal tegenstelbaar is.

Indien Riobra in de toekomst in een vergelijkbare situatie van vennootschapsrechtelijke herstructurering zou belanden, zal eveneens het bekomen van een vergelijkbare voorafgaande beslissing worden onderzocht. Bij ongewijzigde situatie in aanslagjaar 2021 zal, voor zover nodig, een nieuwe rulingaanvraag met betrekking tot verdere onderworpenheid aan de RPB onderzocht worden door Riobra.

Op 22 december 2017 heeft het federale Parlement de hervorming van de vennootschapsbelasting goedgekeurd die vanaf 2018 leidt tot een stapsgewijze verlaging van het tarief van 33,99%. Het belastingtarief zal 29,58% bedragen vanaf aanslagjaar 2019 (boekjaar 2018) en 25,00% vanaf aanslagjaar 2021 (boekjaar 2020). Eveneens werden ook compenserende maatregelen opgenomen aangezien deze maatregel budgettair neutraal dient te zijn.

De uitgestelde belastingen zijn ontstaan als gevolg van volgende posten en hebben de volgende bewegingen op de balans, de winst- en verliesrekening en het eigen vermogen. De bewegingen via overgedragen resultaat zijn afkomstig van de fusie (2019: Integan, 2018: Infrac-groep).

(In duizenden EUR)	2019	2018
Materiële vaste activa	-487.080	-542.694
Afgeleide financiële instrumenten	17.994	20.025
Voorzieningen voor personeelsbeloningen	141.793	117.032
Voorzieningen gassites	-441	-402
Voorzieningen, andere	-11.703	-10.268
Kapitaalsubsidies	-1.563	-1.306
Vorderingen	-20.780	-21.573
Andere	2.850	4.731
Uitgestelde belastingvorderingen/(schulden)	-358.929	-434.455

Op eind 2019

(In duizenden EUR)	Beweging via resultaten- rekening	Beweging via OCI*	Beweging via overgedragen resultaat
Materiële vaste activa	41.263	14.351	0
Afgeleide financiële instrumenten	-2.031	0	0
Voorzieningen voor personeelsbeloningen	12.910	11.258	594
Voorzieningen gassites	-39	0	0
Voorzieningen, andere	-52	0	-1.383
Kapitaalsubsidies	-257	0	0
Vorderingen	793	0	0
Andere	-1.867	0	0
Uitgestelde belastingopbrengsten/(kosten)	50.720	25.609	-789
Netto beweging van het jaar	75.540		

*OCI = Other Comprehensive Income, niet-gerealiseerde resultaten

Op eind 2018

(In duizenden EUR)	Beweging via resultaten- rekening	Beweging via OCI*	Beweging via overgedragen resultaat
Materiële vaste activa	1.923	12.125	-162.774
Afgeleide financiële instrumenten	-11.279	0	4.779
Voorzieningen voor personeelsbeloningen	-26.418	18.740	30.574
Voorzieningen gassites	-402	0	341
Voorzieningen, andere	-8.123	0	-3.523
Waardeverminderingen op handelsvorderingen	-5.703	0	0
Kapitaalsubsidies	786	0	0
Vorderingen	379	0	-21.952
Andere	5.396	0	-664
Uitgestelde belastingopbrengsten/(kosten)	-43.441	30.865	-153.219
Netto beweging van het jaar	-165.795		

*OCI = Other Comprehensive Income, niet-gerealiseerde resultaten

De belangrijkste tijdelijke verschillen betreffen de herwaardering van de materiële vaste activa en de voorzieningen voor personeelsbeloningen. Voor de herwaardering van de materiële vaste activa werd een uitgestelde belastingschuld opgenomen van 487.080 k euro (542.694 k euro in 2018) aangezien volgens het Belgisch fiscaal recht deze kost niet aftrekbaar is. Voor de voorzieningen voor personeelsbeloningen zal de kost volgens de Belgische fiscale wetgeving aftrekbaar zijn, waardoor er een uitgestelde belastingvordering ontstaat van 141.793 k euro (117.032 k euro in 2018).

De netto opgenomen belastingschulden zijn als volgt samengesteld:

(In duizenden EUR)	2019	2018
Uitgestelde belastingvorderingen	162.694	141.788
Uitgestelde belastingschulden	-521.623	-576.243
Uitgestelde belastingschulden, netto	-358.929	-434.455

De bewegingen van de post uitgestelde belastingverplichtingen zijn als volgt:

(In duizenden EUR)	2019	2018
Totaal op 1 januari	-434.455	-268.662
Belastingopbrengsten/(kosten) opgenomen in winst- en verliesrekening	50.720	-43.964
Belastingopbrengsten/(kosten) opgenomen in niet-gerealiseerde resultaten	25.609	30.865
Belastingopbrengsten/(kosten) opgenomen in overgedragen resultaten	-789	-152.694
Totaal op einde van de verslagperiode	-358.929	-434.455

Activa

15 Immateriële activa

(In duizenden EUR)	Licenties en soortgelijke rechten	Geactiveerde ontwik- kelingskosten	Totaal
Aanschaffingswaarde op 1 januari 2019	4.768	361.279	366.047
Aanschaffingen	46	50.697	50.743
Andere	117	2	119
Aanschaffingswaarde op 31 december 2019	4.931	411.978	416.909
Gecumuleerde afschrijvingen op 1 januari 2019	4.580	289.124	293.704
Afschrijvingen	152	27.185	27.337
Andere	18	0	18
Gecumuleerde afschrijvingen op 31 december 2019	4.750	316.309	321.059
Netto boekwaarde op 31 december 2019	181	95.669	95.850

(In duizenden EUR)	Licenties en soortgelijke rechten	Geactiveerde ontwik- kelingskosten	Totaal
Aanschaffingswaarde op 1 januari 2018	4.768	305.596	310.364
Fusie door overname van Infrac cv	0	28.431	28.431
Opname ex-Infrac OV's in de consolidatiekring	0	24.095	24.095
Aanschaffingen	0	28.673	28.673
Andere	0	-25.516	-25.516
Aanschaffingswaarde op 31 december 2018	4.768	361.279	366.047
Gecumuleerde afschrijvingen op 1 januari 2018	4.299	241.460	245.759
Fusie door overname van Infrac cv	0	25.747	25.747
Opname ex-Infrac OV's in de consolidatiekring	0	20.394	20.394
Afschrijvingen	281	26.586	26.867
Andere	0	-25.063	-25.063
Gecumuleerde afschrijvingen op 31 december 2018	4.580	289.124	293.704
Netto boekwaarde op 31 december 2018	188	72.155	72.343

De investeringen voor de projecten 'slimme meters', 'slimme netten', 'slimme gebruikers' (sinds 2012) en warmtenetten (sinds 2014) worden opgenomen onder de rubriek 'Geactiveerde ontwikkelingskosten'.

Voor de projecten 'slimme meters' en 'slimme netten' is de ontwikkelingsfase afgerond (geen nieuwe investeringen sinds 2017) en wordt de technologie in dienst genomen. De digitale energiemeter wordt stapsgewijs ingevoerd vanaf de tweede helft van 2019 en er is een innovatief netwerkbeheerssysteem gebouwd dat er samen met slimme elektronica in cabines voor zorgt dat het netwerk actief meet- en aanstuurbaar is.

Binnen het project 'slimme gebruikers' noteren we tijdens het boekjaar 2019 bijkomende kosten die verband houden met aanpassingen aan de systemen van de Groep en marktprocessen in het kader van MIG 6 (Market Implementation Guide).

De 'Fluvia roadmap' is sinds de zomer van 2018 een feit. Het gaat om een meerjarenplan met daarin de acties die samen moeten leiden tot het halen van de Fluvia-doelstellingen: één Fluvius-organisatie tegen eind 2022 en het behalen van de vooropgestelde synergiebesparingen, i.e. jaarlijks minimaal 110 miljoen euro vanaf eind 2022.

Fluvius staat ook aan de vooravond van een evolutie op ICT-vlak, de transitie naar één IT-platform (SAP). Deze 'New Foundations' worden gefaseerd aangepakt, waarbij wordt gestart met de uitrol van een standaard die op gefaseerde wijze geoptimaliseerd zal worden. Dit zal zich vertalen in verscheidene releases doorheen de tijd.

In 2019 en 2018 werden geen kosten van onderzoek opgenomen.
Er waren geen immateriële activa met onbepaalde gebruiksduur.

16 Materiële vaste activa

(In duizenden EUR)	Terreinen en gebouwen	Installaties, machines en uitrustingen	Meubilair en rollend materieel	Leasing en soortge lijke rechten	Overige	Activa in aanbouw	Totaal
Aanschaffingswaarde op 1 januari 2019	406.207	18.548.578	289.200	30.887	20.520	664.369	19.959.761
Aanschaffingen	7.249	204.320	23.461	0	108	521.896	757.034
Fusie door overneming van Integan	46	25.511	6.559	0	0	0	32.116
Overdrachten en buitengebruikstellingen	-6.715	-276.741	-11.136	0	-41	-5.692	-300.325
Overboeking van een post naar een andere	22.734	388.578	-2.863	-30.887	0	-408.549	-30.987
Aanschaffingswaarde op 31 december 2019	429.521	18.890.246	305.221	0	20.587	772.024	20.417.599
Gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen op 1 januari 2019	153.834	8.341.548	244.790	18.962	18.323	0	8.777.457
Afschrijvingen	7.036	382.269	16.143	0	388	0	405.836
Fusie door overneming van Integan	0	25.489	5.051	0	0	0	30.540
Overdrachten en buitengebruikstellingen	-7.936	-165.464	-10.992	0	-9	0	-184.401
Overboeking van een post naar een andere	-59	1.285	-1.226	-18.962	0	0	-18.962
Gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen op 31 december 2019	152.875	8.585.127	253.766	0	18.702	0	9.010.470
Netto boekwaarde op 31 december 2019	276.646	10.305.119	51.455	0	1.885	772.024	11.407.129

(In duizenden EUR)	Terreinen en gebouwen	Installaties, machines en uitrustingen	Meubilair en rollend materieel	Leasing en soortge lijke rechten	Overige	Activa in aanbouw	Totaal
Aanschaffingswaarde op 1 januari 2018	257.106	13.039.956	193.615	0	19.018	336.435	13.846.130
Aanschaffingen	6.126	54.908	23.340	2.060	514	467.016	553.964
Fusie door overneming van Infracx cv	0	0	26.245	8.003	1.165	0	35.413
Opname ex-Infracx OV's in de consolidatiekring	143.131	5.254.417	52.249	20.824	0	293.886	5.764.507
Overdrachten en buitengebruikstellingen	-359	-167.649	-6.249	0	-177	-65.819	-240.253
Overboeking van een post naar een andere	203	366.946	0	0	0	-367.149	0
Aanschaffingswaarde op 31 december 2018	406.207	18.548.578	289.200	30.887	20.520	664.369	19.959.761
Gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen op 1 januari 2018	86.897	5.711.810	170.632	0	17.719	0	5.987.058
Afschrijvingen	5.482	326.616	11.809	1.447	315	0	345.669
Fusie door overneming van Infracx cv	0	0	21.299	465	0	0	21.764
Opname ex-Infracx OV's in de consolidatiekring	61.721	2.426.518	47.097	17.047	465	0	2.552.848
Overdrachten en buitengebruikstellingen	-266	-123.393	-6.047	0	-176	0	-129.882
Overboeking van een post naar een andere	0	-3	0	3	0	0	0
Gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen op 31 december 2018	153.834	8.341.548	244.790	18.962	18.323	0	8.777.457
Netto boekwaarde op 31 december 2018	252.373	10.207.030	44.410	11.925	2.197	664.369	11.182.304

De verbintenissen voor de verwerving van materiële vaste activa op eind 2019 bedroegen 6.478 k euro en op eind 2018 bedroegen deze 4.326 k euro. Er bestond eveneens een verbintenis tot verkoop van materiële vaste activa voor een bedrag van 3.426 k euro op eind 2019 en 2.700 k euro op eind 2018.

De netto boekwaarde bevat onder andere de door cliënten betaalde tussenkomsten met betrekking tot bepaalde activa (tussenkomsten van derden) en komt overeen met de reële waarde van de netten van de Groep.

Op 31 december 2019 en 2018 bestonden er geen beperkingen op eigendom en op materiële vaste activa die als zekerheid dienen voor verplichtingen.

17 Gebruiksrecht en leaseverplichtingen

Hieronder het overzicht van het gebruiksrecht op 31 december 2019:

(In duizenden EUR)	Terreinen en gebouwen	Installaties, machines en uitrustingen	Meubilair en rollend materieel	Totaal
Aanschaffingswaarde op 1 januari 2019	21.328	804	43.926	66.058
Aanschaffingen	1.604	1.790	8.432	11.826
Overdrachten en buitengebruikstellingen	0	0	-11.529	-11.529
Andere	-1.167	0	0	-1.167
Aanschaffingswaarde op 31 december 2019	21.765	2.594	40.829	65.188
Gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen op 1 januari 2019	0	0	18.962	18.962
Afschrijvingen	3.761	477	8.425	12.663
Overdrachten en buitengebruikstellingen	0	0	-12.396	-12.396
Gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen op 31 december 2019	3.761	477	14.991	19.229
Netto boekwaarde op 31 december 2019	18.004	2.117	25.838	45.959

Hieronder de leaseverplichtingen en de bewegingen gedurende 2019:

(in duizenden EUR)	2019
Leaseverplichtingen op 1 januari	43.808
Toevoegingen	14.730
Verhoging interest	1.074
Betalingen	-11.614
Leaseverplichtingen op 31 december	47.998
Langlopende leaseverplichtingen	35.563
Kortlopende leaseverplichtingen	12.435

De volgende intrestvoeten werden gebruikt bij de bepaling van de leaseverplichtingen:

Voor gebouwen: 2,00%, 3,08% en 7,00%

Voor IT materiaal: 2,00%

Voor wagens: de door de leverancier gebruikte intrestvoeten

18 Investerings in joint ventures en geassocieerde deelnemingen

De investeringen in ondernemingen bedragen 2.016 k euro op eind 2019 en zijn onveranderd tegenover eind 2018. Op 31 december 2019 worden investeringen aangehouden in Atrias cv, Synductis cv en S-Lim.

Op 9 mei 2011 werd Atrias cv opgericht als een gezamenlijk initiatief van de grootste werkmaatschappijen voor energie van België: Fluvius, Ores, Sibelga en RESA.

Atrias is een centraal clearing house (kruispuntbank) ten behoeve van de Opdrachthoudende Verenigingen en belast met het ontwikkelen van een Message Implementation Guide (MIG), de ontwikkeling van een clearing house toepassing en het beheer en onderhoud van deze toepassing. MIG beschrijft hoe de communicatiestroom tussen de verschillende spelers op de energiemarkt dient te gebeuren.

De Groep heeft 50% (2018: 50%) van de aandelen genomen voor het bedrag van 9 k euro (2018: 9 k euro).

Atrias is een niet-beursgenoteerde onderneming en heeft geen officiële prijsnotering.

Op 21 december 2012 werd Synductis cv opgericht met als doel de infrastructuurwerken van verschillende nutsbedrijven in de Vlaamse steden en gemeenten op elkaar af te stemmen en het minderhinderbeleid te stimuleren.

Fluvius System Operator was toegetreden tot de sector 'uitvoeringscoördinatie' en 'planningscoördinatie' voor het bedrag van 7 k euro. Door aanpassingen in de aandeelhoudersstructuur en de toetreding van Pidpa tot Synductis zal de participatie wijzigen naar 40,75% (voorheen 33,28%).

Synductis is een niet-beursgenoteerde onderneming en heeft geen officiële prijsnotering.

De Groep ontvangt haar aandeel van de werkingskosten van Atrias en Synductis en verleent eveneens diensten en financiering (zie toelichting 'Verbonden partijen').

S-Lim cv (Smart Region Limburg) werd opgericht op 7 augustus 2017 door Fluvius Limburg (ex Inter-media), Nuhmeris en Nuhma met als missie om van Limburg een betere en aantrekkelijkere samenleving te maken door inzet van technologie en innovatie. S-Lim begeleidt de aangesloten gemeentes in het vertalen van concrete bestuurlijke en maatschappelijke behoeftes in technologische en softwarematige toepassingen. De Groep heeft een participatie van 2.000 k euro (50%) onderschreven.

19 Overige beleggingen

De overige beleggingen bedragen 1.709.053 k euro op eind 2019 en 1.372.860 k euro op eind 2018.

De overige beleggingen bevatten de **participaties in Publi-T** (48,03%) en **Publigas** (30,36%) als gevolg van de gedeeltelijke inkanteling van de financieringsverenigingen gedurende 2018 in de ex-Eandis DNB's en de participatie in Publi-T van de overgenomen ondernemingen.

De opname aan reële waarde m.b.t. deze participaties en de aangehouden **aandelen** op 31 december 2018 bedraagt 1.369.418 k euro met verwerking van de reële waardeverandering in niet-gerealiseerde resultaten (fair value through other comprehensive income) voor 1.027.781 k euro en 2.997 k euro via financiële opbrengsten.

Op 31 december 2019 bedroeg de reële waarde van deze participaties en de aangehouden aandelen 1.704.706 k euro met verwerking van de reële waardeverandering in niet-gerealiseerde resultaten (fair value through other comprehensive income) voor 326.974 k euro en 8.313 k euro via financiële opbrengsten.

De OV's Fluvius Antwerpen, Fluvius Limburg, Gaselwest, Imewo, Fluvius West, Intergem, Iverlek en PBE samen bezitten 48,03% van het aandelenkapitaal van Publi-T, de referentieaandeelhouder in de Belgische transmissienetbeheerder voor elektriciteit Elia. In juni 2019 heeft Elia een kapitaalverhoging doorgevoerd voor een totaal bedrag van 435 miljoen euro. Publi-T heeft op deze kapitaalverhoging ingeschreven voor 195,11 miljoen euro; de Raad van Bestuur van Publi-T heeft deze operatie overwegend via een eigen kapitaalverhoging van 165 miljoen euro gefinancierd. Voorlopig werd dit gefinancierd via een bancaire brugkrediet.

De aandeelhouders van Publi-T werden in de loop van het derde kwartaal 2019 gevraagd hun standpunt bepalen. De betrokken intergemeentelijke verenigingen van de Fluvius Economische Groep beslisten de voorgenomen kapitaalverhoging van Publi-T goed te keuren, waardoor een gezamenlijke investering van 79.253 k euro werd betekend en volgestort op 29 januari 2020.

De overige beleggingen bevatten participaties die de Groep aanhoudt in **bedrijvencentra** op het grondgebied van Gaselwest (bedrijvencentra Kortrijk, Vlaamse Ardennen en Waregem), Imewo (bedrijvencentra Brugge, Gent en Oostende) en PBE (bedrijvencentra Leuven, Zennevallei en Tienen).

Gedurende 2019 werd het bedrijvencentrum Roeselare verkocht en het bedrijvencentrum Meetjesland ontbonden. Het effect van deze transacties werd verwerkt in het financieel resultaat. Eveneens worden participaties gehouden in **bedrijven** door Fluvius West (Dienstverlenende onderneming Leiedal, West-Vlaamse Intercommunale en de Intercommunale Centrum voor Informatica (CEVI) VZW), door Fluvius Limburg en Fluvius Antwerpen (Dienstverlenende onderneming Cival) en houdt de Groep een participatie in het bedrijf EthiasCo, Duwolim cv en Poolstok.

De opname aan reële waarde m.b.t. deze overige beleggingen bedraagt 3.771 k euro op 31 december 2019 (2018: 3.442 k euro) met verwerking van de reële waardeverandering voor eerste opname in niet-gerealiseerde resultaten voor 54 k euro en een bedrag van 275 k euro via financiële opbrengsten (2018: verwerking voor eerste opname in niet-gerealiseerde resultaten voor 2.099 k euro en een bedrag van 163 k euro via financiële opbrengsten).

20 Langetermijnvorderingen, andere

De langetermijnvorderingen bedragen 577.329 k euro op einde 2019 en 488.416 k euro op einde 2018.

De vorderingen op meer dan één jaar betreffen voornamelijk de vorderingen op het telecommunicatiebedrijf Telenet (2019: 434.212 k euro; 2018: 344.993 k euro). De stijging van deze vorderingen is voornamelijk te wijten aan de fusie met Integan, waar eveneens langetermijnvorderingen op Telenet werden opgenomen.

De opgenomen vorderingen werden opgenomen in het kader van volgende overeenkomsten.

Op 24 juni 1996 besloten vier Vlaamse kabelintercommunales, Inter-Media, PBE, Fluvius West en Integan, om hun krachten te bundelen, wat leidde tot de oprichting van de werkmaatschappij Interkabel. Hierbij brachten de vier intercommunales elk 5% van hun kabelnet en de gebruiksrechten op dit kabelnet in. Uit de onderhandelingen van Interkabel met het telecommunicatiebedrijf Telenet volgde het akkoord om deze gebruiksrechten in te brengen in Telenet. Dit gebruiksrecht liet Telenet toe om telefonie en internet in de Vlaamse huiskamer te voorzien. De opbrengsten die de intercommunales via Interkabel ontvangen van het telecommunicatiebedrijf betreffen een annuïteitenvergoeding en een clientèle fee.

De annuïteitenvergoeding betreft inkomsten voor de investeringen die de kabelintercommunales doen en wordt opgenomen als een financiële lease omdat er een volledige terugbetaling is van de gemaakte investeringen en dit over de economische levensduur van de investeringen. Hierdoor werden de investeringen opgenomen als een vordering op lange termijn.

De cliëntèle fee wordt berekend op het aantal connectiepunten op het kabelnet. Ook hiervoor wordt een vordering op lange termijn opgenomen vermits de intercommunales tot het jaar 2046 verzekerd zijn van jaarlijkse ontvangsten.

Door de opkomende digitalisering werd besloten om nieuwe afspraken vast te leggen met het telecommunicatiebedrijf Telenet. Op 28 juni 2008 werd de inbreng van de bedrijfstak van de digitale en analoge kabelklanten en de kabeltelevisieproducten met het telecommunicatiebedrijf overeengekomen en werd een erfpacht op het kabelnet gevestigd voor 38 jaar. Deze zogenaamde 'Canonleaseovereenkomst' resulteert in jaarlijks terugkerende vergoedingen op enerzijds de initiële waarde van het kabelnet bij aanvang van de overeenkomst en anderzijds uit bijkomende vergoedingen voor de jaarlijks bijkomende investeringen (aanwassende erfpacht). Deze investeringen worden door Telenet terugbetaald over een periode van 15 jaar verhoogd met een billijke vergoeding.

Verder werden in deze rubriek voornamelijk vorderingen opgenomen aan gemeentebesturen voor leningen i.k.v. de overname van de financieringsverenigingen (2019: 40.882 k euro; 2018: 92.549 k euro) en aan Atrias cv en S-Lim cv voor een totaal van 48.523 k euro op eind 2019 en 45.028 k euro op eind 2018 (Zie toelichting 'Verbonden partijen').

21 Voorraden

(In duizenden EUR)	2019	2018
Grond- en hulpstoffen	84.715	74.453
Gecumuleerde waardeverminderingen op voorraden	-6.173	-6.365
Totaal	78.542	68.088

De netto toevoeging van de waardeverminderingen bedroeg 192 k euro in 2019 (2018: 1.049 k euro netto terugname). Deze bedragen werden opgenomen in de winst- en verliesrekening.

22 Handels- en overige vorderingen

(In duizenden EUR)	2019	2018
Handelsvorderingen – bruto	616.811	585.278
Gecumuleerde waardeverminderingen op vorderingen	-121.362	-98.738
Totaal handelsvorderingen – netto	495.449	486.540
Overige vorderingen	184.441	218.133
Overige vorderingen – Overdrachten	122.523	96.011
Totaal overige vorderingen	306.964	314.144
Totaal handels- en overige vorderingen	802.413	800.684

Het aandeel van de geassocieerde deelneming werd opgenomen in de toelichting 'Verbonden partijen'.

Het detail van de **netto handelsvorderingen** is als volgt:

(In duizenden EUR)	2019	2018
Handelsvorderingen m.b.t. de distributienetvergoedingen		
Openstaande vorderingen	239.956	300.261
Geboekte waardeverminderingen	0	0
Handelsvorderingen - sociale leveranciers		
Openstaande handelsvorderingen	122.227	123.796
Geboekte waardeverminderingen	-80.089	-76.352
Overige handelsvorderingen		
Openstaande handelsvorderingen	213.158	117.961
Werken derden	33.850	39.178
Geboekte waardeverminderingen	-41.273	-22.386
Handelsvorderingen openbare besturen, staat en provincie	709	947
Andere	6.911	3.135
Totaal handelsvorderingen – netto	495.449	486.540

De handelsvorderingen m.b.t. de distributienetvergoedingen dalen met 60.305 k euro tot 239.956 k euro.

De netto handelsvorderingen sociale leveranciers bedragen 42.138 k euro in 2019 en 47.444 k euro in 2018.

De 'Overige handelsvorderingen' bevatten bedragen van dubieuze vorderingen uit de periode vóór de vrijmaking van de energiemarkt alsook vorderingen met betrekking tot uitgevoerde werken en geleverde prestaties en nog door te rekenen kosten met betrekking tot werken derden. Eveneens worden hier de bedragen opgenomen naar aanleiding van de verkopen van groenestroomcertificaten.

De handelsvorderingen m.b.t. de distributienetvergoeding zijn betaalbaar binnen de 18 kalenderdagen na verzending van de factuur zoals bepaald in het toegangsreglement. Afwaardering van deze vorderingen is bijna onbestaand.

Het detail van de **Overige vorderingen** is als volgt:

(In duizenden EUR)	2019	2018
Terug te vorderen BTW	61.948	36.712
Diverse vorderingen gemeenten	10.684	9.888
Groenestroom- en warmte-kraftcertificaten	58.663	115.093
Vorderingen opties	1.630	1.781
Andere	51.517	54.659
Overige vorderingen	184.441	218.133
Complement bij de jaarlijkse energieverkopen	66.497	62.396
Over te dragen kosten	15.493	8.339
Verkregen opbrengsten	40.533	25.277
Overige vorderingen - Overdrachten	122.523	96.011
Totaal Overige vorderingen	306.964	314.144

Het totaal overige vorderingen daalt van 314.144 k euro op eind 2018 naar 306.964 k euro op eind 2019. Deze daling was voornamelijk het gevolg van de daling van de vorderingen voor nog niet verkochte groenestroom- en warmte-kraftcertificaten (GSC en WKC) met 56.430 k euro gecompenseerd door de stijging van terug te vorderen btw met 25.236 k euro en verkregen opbrengsten met 15.256 k euro.

De waarde van de aangehouden voorraad **groenestroom en warmte-kraftcertificaten** (GSC en WKC) bedraagt 58.663 k euro op eind 2019 en 115.093 k euro op eind 2018.

De OV's zijn verplicht om op basis van het Energiedecreet (artikel 7.1.6) certificaten van hernieuwbare energie op te kopen, die worden aangeboden door de eigenaars van zonnepanelen, van installaties van warmte-kraftkoppeling en andere producenten van hernieuwbare energiebronnen. De minimumsteun varieert tussen 90 euro en 450 euro voor groenestroomcertificaten en bedraagt 27 euro of 31 euro voor warmte-kraftcertificaten.

De elektriciteitsleveranciers dienen een hoeveelheid groenestroom en warmte-kraftcertificaten in te leveren bij de regulator in verhouding tot een bepaald percentage van de geleverde hoeveelheid energie aan zijn eindklanten. De OV's kunnen dus de opgekochte certificaten te koop aanbieden aan deze leveranciers van energie.

De verkoopprijs op deze markt is echter beduidend lager dan de door de OV's uitbetaalde minimum steun. De certificaten die OV's in voorraad houden werden gewaardeerd aan 88 euro per groenestroomcertificaat en aan 20 euro per warmte-kraftcertificaat. De ontstane kost wordt opgenomen in de post 'Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen'.

In 2018 stijgt de vordering van groenestroomcertificaten en warmte-kraftcertificaten voornamelijk als gevolg van de fusie en de beslissing dat er geen uitbetaling is op basis van de bijkomende Dienst Algemeen Economisch Belang (DAEB) -regeling door VEA (Vlaams energieagentschap). Door een aanpassing in het energiedecreet dient vanaf 2018 minstens éénmaal per jaar een verkoop plaats te vinden, waar dit vroeger op regelmatige basis diende te gebeuren.

Gedurende 2018 werden hierdoor twee veilingen georganiseerd. In het eerste en laatste kwartaal van 2018 werden certificaten aangeboden op de markt en werd voor een totaalbedrag van 108.866 k euro groenestroomcertificaten verkocht en voor 19.039 k euro warmte-kraftcertificaten. Het

ontstane resultaat (kost) uit de verkoop bedroeg 12.178 k euro en werd opgenomen in de kosten 'Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen'.

De Groep ontving in november 2018 een bedrag van 130.000 k euro als gevolg van de verkoop van GSC en WKC aan VEA op basis van de DAEB-regeling van 2016.

De Vlaamse regering besliste de GSC vanaf juni 2019 te waarderen aan 93 euro en de WKC aan 27 en 31 euro (wat gelijk is aan de minimumsteun in functie van de periode waarop ze betrekking hebben). Dit zorgde voor een geraamde jaarlijkse daling van het elektriciteitsstarief in Vlaanderen van 18,2 miljoen euro voor GSC en 30,6 miljoen euro voor WKC. De in voorraad gehouden certificaten werden eveneens per 30 juni 2019 geherwaardeerd aan bovenvermelde prijzen waardoor een éénmalige daling van het tarief (minder in kosten) van 6.630 k euro voor GSC en 17.086 k euro voor WKC werd gerealiseerd.

Op einde 2019 daalt de voorraad van GSC en WKC voornamelijk als gevolg van verkopen en de DAEB-regeling.

De verkopen werden georganiseerd via twee veilingen in het eerste en het derde kwartaal van 2019 en er werden GSC verkocht voor een bedrag van 233.520 k euro en WKC voor een bedrag van 68.917 k euro.

Eveneens werden minicompetities georganiseerd door het Vlaams EnergieBedrijf en Amsterdam Capital Trading waar GSC werden verkocht voor een bedrag van 19.815 k euro en WKC voor een bedrag van 521 k euro.

De Groep ontving in december 2019 een bedrag van 100.000 k euro als gevolg van de opkoop en vernietiging van GSC en WKC door VEA en VREG op basis van de DAEB-regeling.

Het **complement bij de jaarlijkse energieverkopen** betreft de raming van de geleverde maar nog niet gefactureerde energie aan de sociale klanten.

De **over te dragen kosten en verkregen opbrengsten** hebben voornamelijk betrekking op nog te regelen bedragen met betrekking tot aankopen energie en een nog te ontvangen betaling betreffende het Telenet contract (2019: 15.984 k euro; 2018: 0 k euro).

23 Geldmiddelen en kasequivalenten

De liquide middelen omvatten banktegoeden, kasgelden en beleggingen in fondsen die onmiddellijk kunnen omgezet worden in gelden. Op eind 2019 was een bedrag van 64.588 k euro beschikbaar en 21.694 k euro op eind 2018.

Alle middelen zijn uitgedrukt in euro.

Als gevolg van de lage (en zelfs negatieve) intresten op spaartegoeden werd het overschot aan geldmiddelen als liquide middelen aangehouden.

Passiva

24 Eigen vermogen

De diverse componenten van het eigen vermogen en de bewegingen van 1 januari 2018 tot 31 december 2019 werden weergegeven in het 'Geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen'.

Het totaal **aandelenkapitaal** bedraagt 2.678.818 k euro op eind 2019 en 2.545.877 k euro op eind 2018.

Het vaste gedeelte van het maatschappelijk kapitaal is volledig geplaatst en volgestort. Het variabel gedeelte van het kapitaal varieert ingevolge toetreding of uittreding (die gepaard gaat met terugneming van aandelen) van deelnemers, of ingevolge kapitaalverhoging of kapitaalvermindering.

Elke deelnemer dient ten minste één aandeel te onderschrijven en te volstorten per activiteit waarvoor hij toetreedt.

Het kapitaal van de Groep is de som van de kapitalen van de OV's en evolueerde als volgt (zie ook toelichting 'Uitbreiding Economische Groep Fluvius'):

Transactie	Bedrag in duizenden euro
1 januari 2018	1.262.948
Creatie nevenactiviteit Warmte	2
Gedeeltelijke inkanteling financieringsverenigingen	151.680
Fusie door overneming van Infracv	1.127.853
Kapitaalvermindering - uittreding provincies	-3.245
Incorporatie onbeschikbare reserves	164
Uittreding Brusselse Gemeenten	0
Inbreng activiteit riolering Neerpelt	7.625
Kapitaalvermindering - transitie naar rioleringsfonds	-1.150
31 december 2018	2.545.877
Kapitaalvermindering - uittreding Waalse gemeenten (Gaselwest-Zuid)	-7.515
Kapitaalvermindering - uittreding provincie Limburg	-38.357
Kapitaalverhoging - Intergas, Fluvius Limburg	6
Fusie door overneming van Integan	66.707
Kapitaalverhoging - Fluvius Antwerpen	320
Kapitaalverbod - openbare verlichting	107.406
Kapitaalvermindering - transitie naar rioleringsfonds	-2.447
Kapitaalverhoging - creatie strategische participaties	6.697
Incorporatie onbeschikbare reserves	175
Kapitaalvermindering - schrapping aandelen	-51
31 december 2019	2.678.818

- Voornaamste transacties in 2018:

Voor de kapitaalverhoging als gevolg van de **gedeeltelijke inkanteling van de financieringsverenigingen** en de **fusie door overname van Infrac cv** verwijzen we naar de toelichting 'Uitbreiding Economische Groep Fluvius'.

Op 27 april 2016 keurde het Vlaamse Parlement een aanpassing goed aan het Decreet Intergemeentelijke Samenwerking waardoor de provincies, aandeelhouders van de OV's, tegen uiterlijk einde 2018 moesten uittreden.

Met de **uittreding van de provincie West-Vlaanderen** daalt het totaal eigen vermogen met 6.420 k euro, waarvan 3.236 k euro kapitaal, aangezien de verkoop werd verwerkt als een inkoop van eigen aandelen, gevolgd door de vernietiging van de aandelen.

Met de **provincie Vlaams-Brabant**, deelnemer van PBE, werd een akkoord bereikt over haar uittreding per 31 december 2018 waardoor het eigen vermogen daalt met 7.500 k euro, waarvan 9 k euro kapitaal. Als vergoeding van haar rechten en aandeel in PBE werd in een cashbetaling voorzien van 7.500 k euro met parallel vernietiging van de aandelen in PBE. Ingevolge de uittreding van de **provincie Waals-Brabant** werd eind 2017 reeds een betaling voorzien en diende nog een afrekening van 101 k euro gemaakt te worden op 27 december 2018.

Op 31 december 2018 heeft de **gemeente Neerpelt** haar rioleringsnet ingebracht. De opgenomen waarden zijn voorlopig en zullen aan de hand van verdere inventarisatie finaal bepaald worden in de loop van 2020.

De **kapitaalsvermindering met betrekking tot het rioleringsfonds** is het gevolg van het Reglement van het rioleringsfonds, waarbij een negatief saldo van dit fonds een daling van de aandelen tot gevolg heeft. Deze daling kan als volgt toegelicht worden.

De inbreng door de gemeenten van de riolering in de OV Riobra ging gepaard met de creatie van RB en RI aandelen. De RI-aandelen maken voor Riobra deel uit van het rioleringsfonds. Op jaarbasis gebeurt vanuit de resultatenrekening een toekenning aan het rioleringsfonds die als schuld aan de gemeente wordt geboekt. Bij Riobra bestaat het rioleringsfonds uit zowel de RI aandelen als de nog niet opgenomen bedragen van deze jaarlijkse toekenning. Bij aanwending van het rioleringsfonds wordt bij Riobra bijgevolg dit eerst aangerekend aan de schuld. Indien hierdoor een debet saldo ontstaat op de schuldrekening, vindt een omzetting plaats van de RI aandelen naar de schuldrekening. Het kapitaal van RI aandelen vermindert bijgevolg **ieder jaar**.

De **incorporatie** in kapitaal van **onbeschikbare reserves** is, conform de statuten van Fluvius West, een jaarlijkse toekenning van aandelen voor de gemeentelijke tussenkomsten bij het ondergronds brengen van laagspanningsnetten en kabeltelevisienetten om het aantal luchtlijnen te doen dalen. Deze toekenning gebeurt op basis van de intrinsieke waarde van een aandeel op 31 december van het vorige jaar.

- Voornaamste transacties in 2019:

Op 1 januari 2019 zijn de vier **Waalse gemeenten** uitgetreden en ze worden nu door een Waalse distributienetbeheerder bediend.

Op basis van het Decreet Intergemeentelijke Samenwerking is de **provincie Limburg** uitgetreden uit Inter-energie en Inter-media (nu Fluvius Limburg).

Als gevolg van de fusie door **overname van Integan cv** werd een kapitaalverhoging opgetekend van 66.707 k euro.

In het kader van de verleding hebben 175 gemeenten beslist om in 2019 hun verlichtingstoestellen, lichtbronnen en steunen openbare verlichting en desgevallend de semi-openbare verlichtingsinstallaties en/of de op de installaties **openbare verlichting** gemonteerde

toepassingen in te brengen bij en over te dragen aan hun respectievelijke opdrachthoudende vereniging. Op basis van een waardering werden de activa ingebracht bij de OV en werden de betrokken gemeenten vergoed deels in aandelen en deels in cash (waarvan 1.265 k euro reeds betaald in 2019 en 30.525 k euro nog te betalen in 2020 – zie toelichting ‘Handels- en overige schulden’).

Als gevolg van de fusie tot Fluvius Antwerpen diende voor ex-Iveg **kapitaal** voor de sector **Strategische Participaties** te worden getransfereerd uit de reserves.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het kapitaal van iedere OV op einde 2019.

OV	Aandelen Aantal	Kapitaal (in €)
Gaselwest	32.756.318	358.498.559,12
Imewo	31.254.779	324.460.515,37
Intergem	16.581.274	115.396.965,52
Iveka	12.787.429	148.832.525,46
Iverlek	40.975.548	276.863.470,51
Sibelgas*	3.264.362	70.923.545,67
Fluvius OV	984	24.393,36
Fluvius West	9.572.492	239.312.300,00
Fluvius Limburg	23.544.250	604.199.859,76
Fluvius Antwerpen	28.603.724	389.613.304,81
PBE	2.573	7.976,30
Riobra	6.078.425	150.684.155,75
Totaal	205.422.158	2.678.817.571,63

* De aandelen in Sibelgas betreffen aandelen C en 10.000 aandelen D uitgegeven zonder vertegenwoordiging in het aandelenkapitaal.

De aandelen zijn opgesplitst per activiteit en zijn als volgt per OV:

De distributienetbeheerders die enkel gereguleerde activiteiten uitvoeren voor elektriciteit- en aardgasdistributie: Gaselwest, Fluvius Antwerpen (via ex-IMEA en ex-Iveg), Imewo, Fluvius West, Fluvius Limburg (via ex-Inter-Energa), Intergem, Iveka, Iverlek, PBE en Sibelgas. Zij staan ook in voor de warmteactiviteit.

De OV's die de gereguleerde rioleringsactiviteit uitvoeren: Fluvius West, Fluvius Limburg (via ex-Inter-aqua), Fluvius Antwerpen (via ex-Iveg) en Riobra.

De OV's die actief zijn in de activiteit kabel-tv infrastructuur: Fluvius West, Fluvius Limburg (via ex-Inter-Media), Fluvius Antwerpen (via ex-Integan) en PBE.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal aandelen en winstbewijzen per soort in het kapitaal van iedere DNB op einde 2018.

OV	Aandelen		Winstbewijzen C		Totaal	
	Aantal	Kapitaal (in €)	Aantal	Kapitaal (in €)	Aantal	Kapitaal (in €)
Gaselwest	32.111.012	334.454.012,61	237	0,00	32.111.249	334.454.012,61
IMEA	21.904.342	160.381.073,95	27	0,00	21.904.369	160.381.073,95
Imewo	30.339.155	301.569.915,37	176	0,00	30.339.331	301.569.915,37
Intergem	16.246.949	107.038.840,52	122	0,00	16.247.071	107.038.840,52
Iveka	17.003.580	186.139.073,91	109	0,00	17.003.689	186.139.073,91
Iverlek	40.065.931	254.123.045,51	222	0,00	40.066.153	254.123.045,51
Sibelgas*	3.264.362	70.923.545,67	0	0,00	3.264.362	70.923.545,67
Fluvius OV	907	22.484,53	0	0,00	907	22.484,53
Fluvius West	9.510.872	237.771.800,00	0	0,00	9.510.872	237.771.800,00
Inter-aqua	15.589.597	389.739.925,00	0	0,00	15.589.597	389.739.925,00
Inter-energa	8.505.817	223.838.410,59	0	0,00	8.505.817	223.838.410,59
Inter-media	1.170.059	28.978.344,89	0	0,00	1.170.059	28.978.344,89
Iveg	39.091	97.710.175,00	0	0,00	39.091	97.710.175,00
PBE	6.353	54.848,30	0	0,00	6.353	54.848,30
Riobra	6.177.140	153.131.300,60	0	0,00	6.177.140	153.131.300,60
Totaal	201.935.167	2.545.876.796,45	893	0,00	201.936.060	2.545.876.796,45

* De aandelen in Sibelgas betreffen aandelen C en 10.000 aandelen D uitgegeven zonder vertegenwoordiging in het aandelenkapitaal.

Uitgiftepremies

Als gevolg van de inkanteling van de financieringsintercommunales (9.389 k euro), de fusie door overneming van de ex-Infrax Groep (115.589 k euro) en de inbreng van de rioleringsactiviteit van Neerpelt (1.906 k euro) werd een totaalbedrag van 126.884 k euro opgenomen.

Het overzicht van de **reserves** is als volgt:

(In duizenden EUR)	Wettelijke reserve	Onbeschikbare reserve	Beschikbare reserve	Totaal
Totaal op 1 januari 2018	1.052	63.007	756.286	820.345
Opname ex-Infrax OV's in de consolidatiekring	57.593	352.539	427.222	837.354
Inkanteling van de FIV's	11	0	99.183	99.194
Bewegingen naar de reserves	956	34.104	-104.180	-69.120
Totaal op 31 december 2018	59.695	449.650	1.178.511	1.687.856
Terugbetaling aandeel in het eigen vermogen	-15	-511	-5.337	-5.863
Fusie door overneming van Integan	6.671	5.649	17.784	30.104
Bewegingen naar de reserves	1.633	37.740	-14.161	25.212
Totaal op 31 december 2019	67.984	492.528	1.176.797	1.737.309

Een wettelijke reserve werd aangelegd op einde 2019 ten belope van 67.984 k euro (2018: 59.695 k euro).

Sinds 2008 werden bedragen opgenomen als onbeschikbare reserve gelijk aan de afschrijvingen van de (RAB-meerwaarde) herwaarderingsmeerwaarde conform de dading met de regulator CREG. Vanaf 2010 werd rekening gehouden met de meerwaarde van de tijdens het boekjaar verkochte terreinen, gebouwen en installaties. Verder werd in 2014 het totaal van de onbeschikbare reserves voor het bedrag van 380.801 k euro overgeboekt naar de beschikbare reserves waardoor deze rekening werd gesaldeerd op 1 januari 2016. Sindsdien werden opnieuw dotaties als een onbeschikbare reserve opgenomen. In 2017 werd, om te voldoen aan de fiscale regelgeving die was bekomen via een ruling, ook een onttrekking aan de reserves opgenomen.

Gedurende 2018 werden als gevolg van de fusie en de inkanteling van de financieringsverenigingen respectievelijk 837.354 k euro en 99.194 k euro aan reserves opgenomen en gedurende 2019 werden als gevolg van de fusie van Integan 30.104 k euro aan reserves opgenomen (zie toelichting 'Uitbreiding Economische Groep Fluvius').

Eveneens gedurende 2019 werden reserves uitgekeerd als gevolg van de uittreding van de Waalse gemeenten en de provincie Limburg en werden beschikbare reserves geïncorporeerd in het aandelenkapitaal naar aanleiding van de creatie van de sector 'strategische participaties' (zie hierboven – aandelenkapitaal).

De **niet-gerealiseerde resultaten** zijn als volgt:

(In duizenden EUR)	2019	2018
M.b.t. voorziening personeelsverplichtingen	-401.214	-200.191
M.b.t. restitutierecht op voorziening personeelsverplichtingen	139.593	-4.421
M.b.t. reële waarde overige beleggingen	1.356.369	1.029.355
M.b.t. uitgestelde belastingen	-302.087	-327.696
Totaal niet-gerealiseerde resultaten	792.661	497.047

De beweging van de niet-gerealiseerde resultaten van eind 2018 naar eind 2019 bedraagt 295.574 k euro en is afkomstig van de bewegingen in de boekhoudperiode (zie Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten'). Eveneens werd 40 k euro niet-gerealiseerde resultaten opgetekend op het moment van de fusie van Integan in Fluvius Antwerpen (zie toelichting 'Aanpassingen structuur Economische Groep Fluvius').

Het aangehouden **minderheidsbelang** bedraagt 100 k euro op eind 2019 en 7.848 k euro op einde 2018, een daling van 7.748 k euro.

Naast de reeds bestaande participatie aangehouden door Farys/TMVW in De Stroomlijn en de gedurende 2019 opgenomen participatie door De Watergroep in De Stroomlijn (7 k euro) valt de daling te verklaren door de fusie van Integan waardoor deze participatie niet meer diende opgenomen te worden.

Dividend

Tijdens het boekjaar 2019 werden dividenden betaald ter waarde van 285.240 k euro en werd het dividend van 3.999 k euro van ex-Integan goedgekeurd door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders, maar nog niet uitgekeerd. In het boekjaar 2018 werd 266.566 k euro uitbetaald. Hieronder de tabel met de goedgekeurde en/of betaalde dividenden per OV in 2019 en 2018.

OV (In duizenden EUR)	2019	2018
Gaselwest	48.280	55.018
IMEA	0	28.368
Imewo	47.783	55.318
Intergem	22.409	22.282
Iveka	19.836	24.382
Iverlek	46.006	46.864
Sibelgas	7.000	6.735
Fluvius West	8.955	5.864
Inter-energa	0	20.530
Fluvius Limburg	33.971	0
PBE	3.629	595
Fluvius Antwerpen	51.370	0
Interkabel Vlaanderen	0	610
Totaal	289.239	266.566

Na de balansdatum hebben de Raden van Bestuur van elk van de OV's een dividendvoorstel gedaan. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders van de verschillende OV's heeft de mogelijkheid om de uitkering van deze dividenden goed te keuren. Volgens de IFRS worden deze dividenden slechts opgenomen in het jaar dat de dividenden worden goedgekeurd. Het saldodividend voor 2019 bedraagt 68.190 k euro en zal worden opgenomen in 2020, voor 2018 bedroeg dit 47.116 k euro en het werd opgenomen in 2018. De vermelde bedragen zijn de netto dividenden vóór afhouding van de roerende voorheffing.

De **winst** van de Groep bevat de kapitaalkostenvergoeding voor de DNB's en de andere vergoedingen van de OV's, zoals onder meer beschreven in de toelichting 'Werken in een gereguleerde omgeving'.

25 Leningen op lange en korte termijn

(In duizenden EUR)	2019	2018
Leningen op lange termijn	5.413.841	5.817.461
Kortlopend deel van leningen op lange termijn	410.451	267.774
Leningen op korte termijn	464.500	24.956
Leningen op korte termijn	874.951	292.730
Totaal	6.288.792	6.110.191

Op eind 2019 stijgen de schulden van leningen op korte en lange termijn met 178.601 k euro van 6.110.191 k euro op eind 2018 naar 6.288.792 k euro.

Deze stijging is voornamelijk toe te schrijven aan het negatieve cashpool saldo op eind 2019 waarvoor korte termijn financiering werd aangetrokken voor 464.500 k euro.

De **bewegingen van de lange en korte termijn leningen** kunnen als volgt geanalyseerd worden:

(In duizenden EUR)	2019		2018	
	Cash	Non-cash	Cash	Non-cash
Totaal op 1 januari	6.110.191		5.446.586	
Bewegingen leningen op lange termijn (LT)				
Overname leningen op lange termijn Infrac cv	0	0	0	91.841
Overname leningen op lange termijn ex-Infrac OV's	0	0	0	679.366
Overname leningen op lange termijn FIV's	0	0	0	41.595
Oprname leningen op lange termijn	2.343	0	0	0
Mutatie leningen op lange termijn	0	2.632	0	26.389
Mutatie korte termijn gedeelte van LT lening naar KT	0	-408.595	0	-257.134
Bewegingen leningen op korte termijn (KT)				
Oprname leningen op korte termijn	464.500	0	24.956	0
Overname leningen Infrac cv gedeelte van LT lening naar KT	0	0	0	40.846
Overname leningen ex-Infrac OV's gedeelte van LT lening naar KT	0	0	0	3.500
Overname leningen FIV's gedeelte van LT lening naar KT	0	0	0	699
Mutatie korte termijn gedeelte van LT lening naar KT	0	408.594	0	257.135
Mutatie leningen op korte termijn	0	-6.090	0	-3.559
Aflossing korte termijn gedeelte van LT lening	-259.827	0	-242.029	0
Terugbetaling leningen op korte termijn	-24.956	0	0	0
Totaal bewegingen	182.060	-3.459	-217.073	880.678
Totaal op einde van de verslagperiode	6.288.792		6.110.191	

Leningen op lange termijn

Overzicht betreffende de verschillende leningen op lange termijn per categorie.

Op eind 2019

(In duizenden EUR)	2019	Uitgifte	Huidige intrestvoet %	Vervaldatum
Obligatieleningen - retail	369.806	370.000	2,00 - 4,25	2020 - 2025
Obligatieleningen - EMTN*	3.147.906	3.160.500	1,75 - 4,50	2021 - 2033
Obligatieleningen - privaat**	445.756	450.000	1,05 - 3,55	2023 - 2044
Bankleningen - vaste intrestvoet	1.342.233	2.646.516	0,64 - 5,15	2019 - 2036
Bankleningen - variabele intrestvoet	21.210	70.578	0,00 - 1,88	2020 - 2033
Bankleningen - met derivatenstructuur	497.380	1.185.692	2,07 - 5,27	2020 - 2036
Totaal	5.824.292	7.883.287		
Kortlopend deel van leningen op lange termijn	-410.451	0		
Totaal leningen op lange termijn	5.413.841	7.883.287		

Op eind 2018

(In duizenden EUR)	2018	Uitgifte	Huidige intrestvoet %	Vervaldatum
Obligatieleningen - retail	369.760	370.000	2,00 - 4,25	2020 - 2025
Obligatieleningen - EMTN*	3.145.559	2.662.085	1,75 - 4,50	2021 - 2033
Obligatieleningen - privaat**	445.518	450.000	1,05 - 3,55	2023 - 2044
Bankleningen - vaste intrestvoet	1.540.530	2.681.906	0,00 - 4,86	2019 - 2036
Bankleningen - variabele intrestvoet	9.552	20.721	0,11 - 1,94	2021 - 2029
Bankleningen - met derivatenstructuur	574.316	1.200.160	1,71 - 5,27	2020 - 2036
Totaal	6.085.235	7.384.872		
Kortlopend deel van leningen op lange termijn	-267.774	0		
Totaal leningen op lange termijn	5.817.461	7.384.872		

* EMTN: Euro Medium Term Note (is een programma dat de Groep de flexibiliteit geeft om obligatieleningen uit te geven met variërende looptijden).

** Privaat: betreft uitgifte van obligatieleningen volgens Duits recht: Schuldschein en Namensschuldverschreibung en eveneens private uitgiftes aan institutionele beleggers (stand alone).

Voor de bankleningen met derivatenstructuur werden renteswaps aangegaan om de variabele intrest om te zetten naar een vaste intrestvoet of werden forward renteswaps afgesloten (zie toelichting 'Afgeleide financiële instrumenten').

Voor alle obligatieleningen geldt als principe dat de opdrachthoudende verenigingen zich elk garant stellen op een niet-hoofdelijke en niet-solidaire basis maar beperkt tot hun proportioneel aandeel in het kapitaal van Fluvius System Operator cv. Het aandeel in het kapitaal werd vastgelegd op het moment van uitgifte en ligt vast voor de resterende looptijd van de obligatieleningen. In geval van de overgenomen EMTN-obligatieleningen die op naam van Infracx cv stonden, zullen enkel de opdrachthoudende verenigingen van ex-Infracx garant staan. Analoog geldt voor de overige

obligatieleningen die op naam van Eandis System Operator stonden, dat enkel de opdrachthoudende verenigingen van ex-Eandis cv garant staan.

Overzicht van de opgenomen leningen op lange termijn gedurende het jaar 2019 en de overgenomen leningen gedurende 2018 als gevolg van de fusie door overneming van ex-Infrac cv, de opname van de ex-Infrac OV's en de inkanteling van de financieringsverenigingen:

(In duizenden EUR)	2019	2018	Uitgifte	Intrestvoet %	Verval-datum
Bankleningen - vaste rentevoet	0	0	22	1,15	2019
Bankleningen - variabele rentevoet	1.926	0	2.000	0,00 - 1,23	2020 - 2033
Bankleningen - met derivatenstructuur	275	0	322	4,75	2024
Totaal 2019	2.202	0	2.343		
Obligatieleningen - EMTN*	499.229	499.053	500.000	2,63 - 3,75	2023 - 2029
Obligatieleningen - privaat**	10.000	10.000	10.000	1,05	2023
Bankleningen - vaste rentevoet	129.400	146.133	306.349	0,08 - 4,86	2019 - 2031
Bankleningen - variabele rentevoet	7.745	9.552	20.721	0,11 - 1,94	2021 - 2029
Bankleningen - met derivatenstructuur	138.636	162.351	350.160	1,71 - 5,27	2020 - 2036
Totaal 2018	785.010	827.089	1.187.230		

* EMTN: Euro Medium Term Note (is een programma dat de Groep de flexibiliteit geeft om obligatieleningen uit te geven met variërende looptijden).

** Privaat: betreft uitgifte van obligatieleningen volgens Duits recht: Schuldschein en Namensschuldverschreibung en eveneens private uitgiftes aan institutionele beleggers (stand alone).

Leningen op korte termijn

De leningen op korte termijn bevatten het gedeelte van de leningen op lange termijn die binnen het jaar terugbetaalbaar zijn (410.451 k euro op einde 2019; 267.774 k euro op einde 2018) en de leningen opgenomen bij financiële instellingen zoals hieronder opgenomen:

(In duizenden EUR)	Vervaldag opnames	Beschikbaar bedrag	Opgenomen bedrag	Niet gebruikt bedrag	Gemiddelde intrestvoet *
Commercial paper	(1)	500.000	411.500	88.500	-0,15%
Vaste voorschotten	Nvt	200.000	0	200.000	Nvt
Fixed loans / Bankschulden	Dagelijks	200.000	53.000	147.000	0,40%
Fixed loans	Nvt	50.000	0	50.000	Nvt
Totaal op 31 december 2019		950.000	464.500	485.500	
Commercial paper	Nvt	522.000	0	522.000	Nvt
Vaste voorschotten	Nvt	200.000	0	200.000	Nvt
Fixed loans / Bankschulden	Dagelijks	200.000	24.956	175.044	0.006
Fixed loans	Nvt	50.000	0	50.000	Nvt
Totaal op 31 december 2018		972.000	24.956	947.044	

*De gemiddelde intrestvoet van de opgenomen bedragen op het einde van de periode

(1) Vervaldagen tussen 10 januari 2020 en 31 maart 2020

Nvt: Niet van toepassing

Alle leningen op korte termijn kunnen worden opgenomen door Fluvius System Operator in naam van de opdrachthoudende verenigingen. Voor de bankschulden (en in 2018 voor een straightloan contract ten belope van 25.000 k euro) is er geen borgstelling. Voor de overige leningen op korte termijn stellen de ex-Eandis distributienetbeheerders zich garant voor hun aandeel in het kapitaal van Fluvius System Operator, en ze treden solidair op als mededebiteur.

26 Voorzieningen voor personeelsbeloningen

Toegezegde-bijdragenregelingen

Het uitvoerend personeel aangeworven vanaf 1 januari 2002 en het kaderpersoneel aangeworven vanaf 1 mei 1999 genieten van toegezegde-bijdragenregelingen: deze regelingen voorzien in een kapitaal bij pensionering voortvloeiend uit de betaalde bijdragen en de rendementen toegekend door de pensioeninstellingen, alsook een kapitaal en wezenrente bij overlijden voor pensionering. De financiering gebeurt door werknemersbijdragen en werkgeversbijdragen, die gestort worden aan pensioenfondsen (O.F.P. Enerbel en O.F.P. Powerbel) en groepsverzekeringen.

De activa van de pensioenfondsen worden beheerd door fondsen Esperides, uitgegeven in Luxemburg met 4 verschillende risicoprofielen (laag risico, medium risico, hoog risico en dynamische allocatie (dynamic asset allocation)). Het risiconiveau moet ook rekening houden met de leeftijd van de leden. Dit is de reden waarom de trustees van Powerbel aan haar leden een nieuwe optie voor het beheer van hun activa hebben voorgesteld (2015). Deze optie 'Life-Cycle' houdt rekening met een evolutie van het risico van 'Groei' naar meer 'Defensief' gedurende de carrière van de personeelsleden. Elk jaar heeft de deelnemer de mogelijkheid om zijn beleggingsstrategie te wijzigen, voor de toekomstige toelagen van de werkgever of voor het geheel van de opgebouwde sommen op zijn rekening.

Tot 2017 werden de toegezegde-bijdragenpensioenplannen gewaardeerd volgens de Projected Unit Cost (PUC) methode zonder projectie van de toekomstige premies. Voor het O.F.P. Enerbel wordt vanaf 2018 het patronale gedeelte berekend volgens de PUC-methode met projectie van de toekomstige premies. Het gedeelte van de werknemer wordt nog steeds via de PUC-methode

zonder projectie van de toekomstige premies geëvalueerd gezien de werknemerspremies niet afhankelijk zijn van de anciënniteit.

De rendementswaarborg is variabel en jaarlijks te aligneren op basis van 65% van het gemiddeld rendement over de laatste 24 maanden van de lineaire obligaties van de Belgische Staat (OLO's) met een duurtijd van 10 jaar (minstens 1,75% en maximaal 3,75%).

De gebruikte rendementswaarborg bedraagt vanaf 2016 1,75% en wordt toegepast volgens de verticale methode voor alle betaalde premies aan de pensioenfondsen en in de verzekeringsonderneming (producten Tak 21 met rendementsgarantie).

De pensioenfondsen zijn niet onderworpen aan de Solvency II reglementering van de verzekeringsmaatschappijen en kunnen betere verwachte rendementen behalen bij diversificatie van de beleggingen. Hierdoor werden in 2016, voor de actieve kaderleden die hiervoor opteeden, de reserves en een compensatie van de groepsverzekering overgedragen naar een pensioenfonds O.F.P. Powerbel/O.F.P. Enerbel in een vorm van een toegezegde-bijdragenregeling (cash-balance plan) met een minimum waarborg van 3,25%.

In 2018 werd aan kaderleden de keuze geboden om over te stappen van het pensioenfonds Powerbel naar een Cash balance plan Powerbel New. Voor het pensioenkapitaal leven geldt een systeem "Cash Balance", dit wil zeggen dat enerzijds de formule in het reglement de patronale premies bepaalt en anderzijds het rendement van 3,25% is vastgelegd. Er worden geen persoonlijke bijdragen voorzien. Voor de voordelen bij overlijden en invaliditeit geldt een "te bereiken doel" ('defined benefit') systeem. Dit wil zeggen dat een formule de verschillende voordelen bepaalt. De te betalen bijdragen worden aan dit doel aangepast.

Voor het in 2018 overgenomen contractueel personeel (ex-Infrax) bestaan eveneens toegezegde-bijdragenregelingen die worden genomen via Groepsverzekeringen bij verschillende verzekeraars en die per OV verschillende premies dekken. De financiering gebeurt enkel via werkgeversbijdragen. Deze bijdragenregelingen werden gewaardeerd via de PUC-methode zonder projectie van de toekomstige premies.

Op 1 april 2019 werd het voltallige contractueel personeel van de ex-Infrax OV's/DNB's en van ex-Integan overgenomen door Fluvius System Operator cvba. De bedienden van ex-Infrax en ex-Integan behouden hun vaste bijdrage regeling bij Ethias. De personeelsverplichtingen voor de kaderleden van ex-Infrax die overgestapt zijn naar het Fluvius SO statuut en de kaderleden van ex-Integan werden opgenomen in de bestaande structuur Cash Balance plan Powerbel New. De kaderleden die niet overgestapt zijn naar het Fluvius SO statuut, behouden hun vaste bijdrage regeling bij Ethias. De kaderleden van ex-Infrax zullen elk jaar de optie krijgen om over te stappen naar het Fluvius SO statuut. In dat geval zullen zij aangesloten worden aan het Cash Balance Powerbel New plan. Bedienden die in de toekomst promotie maken tot kaderlid, zullen eveneens aangesloten worden aan het Cash Balance Powerbel New Plan.

Het vaste bijdrage plan bij Ethias wordt horizontaal beheerd waardoor op de premies vanaf 2016 een rendementsgarantie van 1,75% wordt toegepast en voor de premies voor 2016 een rendementsgarantie van 3,25%. De evaluatie van het plan gebeurt volgens de PUC methode maar zonder projectie van de toekomstige premies.

Toegezegd-pensioenregelingen

De collectieve overeenkomst van 2 mei 1952 voorzag een bijkomend pensioen gelijk aan 75% van het laatste jaarinkomen na aftrek van het paritair wettelijk pensioen na een volledige loopbaan, alsook een overlevingspensioen en wezenrente. Deze toegezegd-pensioenregeling is door de werkgever volledig gefinancierd (behalve voor personeelsleden die voor 2007 met pensioen zijn gegaan) en de pensioenen werden rechtstreeks door de werkgever aan de begunstigden uitgekeerd.

De meerderheid van het uitvoerend personeel aangeworven vóór 1 januari 2002 en het kaderpersoneel aangeworven vóór 1 mei 1999 genieten van toegezegd-pensioenregelingen die

voorzien in de uitkering van een kapitaal bij pensionering, en een kapitaal en wezenrente bij overlijden voor pensionering. Die voordelen worden berekend rekening houdend met het laatste jaarinkomen en de diensttijd. De financiering gebeurt door werknemersbijdragen en werkgeversbijdragen, die gestort worden aan pensioenfondsen (O.F.P. Elgabel en O.F.P. Pensibel) en groepsverzekeringen.

Als gevolg van veranderingen aan de pensioenregelingen in België werd aan leden van het pensioenplan Pensibel de mogelijkheid geboden om vanaf 1 januari 2015 over te stappen naar het plan toegezegd-bijdragenregeling Powerbel. De in het verleden opgebouwde en verbeterde verworven rechten (in Pensibel) worden gekapitaliseerd aan marktconforme rendementen maar met een minimaal rendement gelijk aan 3,25% (cash-balance Best-off plan).

Voor het in 2018 overgenomen vastbenoemd personeel (ex-Infrax) bestaan eveneens toegezegd-pensioenregelingen die per OV verschillend zijn. De OV's zijn toegetreden tot het 'Gesolidariseerd Pensioenfonds' dat sinds 2017 wordt beheerd door de Federale Pensioendienst. Deze toetreding had tot gevolg dat een belangrijk deel van lopende en toekomstige wettelijke pensioenverplichtingen werd overgenomen door dit gesolidariseerd pensioenfonds. Als tegenprestatie is er de verplichting om pensioenbijdragen aan dit fonds te betalen op basis van de loonmassa van het vastbenoemd personeel, de zogenaamde basisbijdragen en eventuele aanvullende pensioenbijdragen voor individuele responsabilisering indien het bedrag van de pensioenbetalingen ten laste van het gesolidariseerd fonds hoger is dan het bedrag van de basisbijdragen.

De overgenomen OV's hebben voor de financiering en de betaling van de bijdragen verschuldigd aan de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid, elk afzonderlijk een verzekering afgesloten waarbij deze laatste de betaling van de pensioenbijdragen (basisbijdragen en responsabiliseringsbijdragen) verzekert en het beheer en de betalingen uitvoert van de pensioenen ten laste van het Gesolidariseerde Pensioenfonds. Door de toetreding wordt het basispensioen gesolidariseerd over talrijke openbare besturen. De lopende pensioenen worden grotendeels overgenomen door de RSZ en de nieuwe pensioenen zijn sowieso ten laste van de RSZ. De te betalen patronale bijdragen volgen de basisbijdragen bepaald door de RSZ, aangevuld met een responsabiliseringsbijdrage. De bestaande reserves in de eigen pensioenfondsen blijven eigendom van de OV en zullen worden aangewend om de verwachte stijging van de basisbijdrage en de responsabiliseringsbijdrage mee te financieren.

Deze bijdragenverzekering heeft tot doel de basispensioenbijdragen en de aanvullende pensioenbijdragen voor individuele responsabilisering te verzekeren. Middels de opbouw van reserves beogen de OV's reserves op te bouwen die moeten toelaten de responsabiliseringsbijdrage te betalen die, vanaf het moment dat er geen vastbenoemd personeel meer is, gelijk is aan de op dat moment lopende en toekomstige pensioenverplichtingen van de OV's ten laste van het Gesolidariseerd Pensioenfonds.

De waardering van deze plannen werd opgenomen op basis van de verdisconteerde waarde van alle toekomstige responsabiliseringsbijdragen rekening houdend met de huidige pensioenen, de toekomstige pensioenen op basis van de opgebouwde rechten op overnamedatum en geprojecteerde wedden op pensioendatum.

Voor de niet door het Gesolidariseerd Pensioenfonds overgenomen pensioenverplichtingen werden deze verplichtingen ondergebracht in een groepsverzekering, eerste pijler genoemd. Deze verzekert de oudste wettelijke pensioenen die niet door het Gesolidariseerd Pensioenfonds werden overgenomen op het moment van de toetreding, en het pensioencomplement dat het verschil betreft tussen het bedrag van de nieuwe pensioenen geopend vanaf toetreding en dus ten laste van dit fonds valt (wettelijke berekening) en het bedrag van het pensioen berekend volgens het destijds toepasselijke statuut van de vastbenoemde personeelsleden.

Naargelang de OV werden vanaf 2015 of 2016 deze laatste pensioenverplichtingen ten overstaan van de actieven overgeheveld naar een aanvullende pensioenverplichting (ook wel tweede pijler

genoemd). De toezegging omvat een te bereiken doel regeling uitgedrukt in rente en is per OV verschillend ingevolge de destijds verschillende pensioenstatuten.

Op 1 maart 2019 werd het vastbenoemd personeelsbestand van ex-Integan overgenomen door één van de ex-Infrac OV's waardoor de pensioenregelingen van deze OV eveneens van toepassing werden voor deze personeelsleden.

Op 1 april 2019 werd het voltallig vastbenoemd personeel overgedragen van de ex-Infrac DNB's/OV's naar Fluvius OV.

De Groep verstrekt eveneens **vergoedingen** toegekend **na uitdiensttreding**, zoals een tussenkomst in de gezondheidszorgen en korting op de gas- en elektriciteitsrekening.

De **andere personeelsbeloningen op lange termijn** bevatten de afscheids- en jubileumpremies en opgespaard verlof of overuren.

De huidige toegezegd-pensioenregelingen worden gefinancierd via pensioenfondsen waar de aan specifieke plannen toegewezen activa worden geïdentificeerd. De Belgische wetgeving en de pensioenregulering stipuleren dat de toegewezen activa uitsluitend dienen tot financiering van de relevante voordelen. Dit resulteerde in de bepaling van een **actiefplafond**. De bepaling van dit plafond houdt rekening met de totale geprojecteerde betaalbare voordelen in lijn met de regels van de pensioenplannen en gebruik makend van de veronderstellingen gelinkt aan het plan.

Restitutierecht

Het Energiedecreet van 2015 bepaalt en de huidige tariefmethodologie bevestigt dat de gestrande kosten die bestaan uit de lasten voor het niet-gekapitaliseerde aanvullend pensioen of het pensioen van de publieke sector in aanmerking komen voor opname in de tarieven. Aangezien het vrijwel zeker is dat deze zullen worden gedragen door derde partijen werd hiervoor een restitutierecht op voorzieningen voor personeelsbeloningen opgenomen als een actief.

De restitutierechten worden bijgevolg opgenomen aan dezelfde waarde als de desbetreffende opgenomen voorzieningen voor personeelsbeloningen (i.e. reële waarde). De aanpassingen in de periode als gevolg van veranderingen in de veronderstellingen of ervaringsaanpassingen worden alle opgenomen als niet-gerealiseerde resultaten alsook deze aanpassingen voor de restitutierechten.

De restitutierechten bedragen in totaal 353.605 k euro op eind december 2019 (2018: 255.491 k euro).

Actuariële risico's

De verscheidene personeelsverplichtingen stellen de Groep bloot aan verschillende actuariële risico's:

Beleggingsrisico

De contante waarde van de toegezegd-pensioenregelingen is berekend aan de hand van een disconteringsvoet waarvan de opbrengst is afgestemd met deze van hoogwaardige bedrijfsobligaties. Indien het rendement op de fondsbelegging lager ligt dan deze disconteringsvoet, dan zal er een tekort ontstaan. De pensioenplannen beleggen momenteel in relatief evenwichtige investeringen. Het detail werd opgenomen in de tabel 'Indeling van de fondsbeleggingen op de balansdatum'.

Door het langetermijnkarakter van de verplichtingen acht de Raad van Bestuur van de pensioenfondsen het passend dat een redelijk deel van de fondsbeleggingen wordt geïnvesteerd in aandelen om het verwacht rendement op de fondsen te behalen.

Renterisico

Een daling van de rente op obligaties zal een stijging van de verplichting tot gevolg hebben. Dit zal echter gedeeltelijk gecompenseerd worden door een stijging van het rendement op de fondsbeleggingen van het plan.

Levensverwachting

De contante waarde van de toegezegd-pensioenregelingen wordt berekend rekening houdend met de beste schatting van de levensverwachting van deelnemers aan het plan zowel tijdens als na hun tewerkstelling. Een toename van de levensverwachting van de deelnemers aan het plan zal een toename van de verplichting tot gevolg hebben.

De prospectieve sterftetafels werden gebruikt waarmee de verbeteringen van de levensverwachtingen in de toekomst kunnen worden weergegeven, zoals gedefinieerd in de IAS 19 standaard.

Loonsverhogingen

De contante waarde van de toegezegd-pensioenregelingen wordt berekend op basis van de toekomstige lonen van de deelnemers aan het plan. Een loonsverhoging van de deelnemers zal een toename van de verplichting tot gevolg hebben.

De voornaamste actuariële veronderstellingen die werden gebruikt op de balansdatum bij de bepaling van de voorzieningen voor pensioenregelingen en andere vergoedingen:

	2019	2018
Disconteringsvoet - pensioenen DB	0,42%-0,93%	1,28%
Disconteringsvoet - pensioenen DC	0,96%	1,81%
Disconteringsvoet - andere	0,20%-0,86%	1,80%
Verwachte gemiddelde salarisstijging (zonder inflatie)	0,43%-2,04%	0,14%-2,38%
Verwachte inflatie	1,75%	1,75%
Verwachte stijging van de ziektekosten (inclusief inflatie)	2,75%	2,75%
Verwachte stijging van de tariefvoordelen	1,75%	1,75%
Gemiddeld verwachte pensioenleeftijd	63 en 65	63
	IA BE	IA BE
	Prospective	Prospective
Sterftetafels	Tables	Tables
		0,28% tot
Personeelsverloop	0% tot 3,01%	1,55%
Levensverwachting uitgedrukt in jaren van een gepensioneerde op 65 jaar:		
Voor een 65-jarige op datum van afsluiting		
- Man	20	20
- Vrouw	24	24
Voor een 65-jarige binnen 20 jaar:		
- Man	22	22
- Vrouw	26	26

Boekhoudkundige verwerking

In het kader van het langer werken kunnen bepaalde toegekende voordelen om vervroegd met pensioen te gaan niet langer opgenomen worden als een voorziening voor personeelsbeloningen. Niettegenstaande de Groep werkt aan een 'vernieuwd' pensioenplan, kan de timing van implementatie nog niet met zekerheid gesteld worden.

Hierdoor werd het bedrag van 12.875 k euro (2018: 32.143 k euro) niet langer opgenomen als een voorziening voor personeelsbeloningen, maar werd voor hetzelfde bedrag een feitelijke verplichting op de balanspost **'Voorziening, andere'** verwerkt.

De hieronder opgenomen toelichtingen bevatten de totaalcijfers (balans en winst- en verliesrekening) van de voorzieningen voor personeelsbeloningen (2019: 786.829 k euro; 2018: 598.377 k euro) en de voorzieningen, andere (2019: 12.875 k euro; 2018: 32.143 k euro).

De bewegingen van de andere voorzieningen genereren boekhoudkundig enkel een beweging via de winst- en verliesrekening. Daarom werden de actuariële effecten aangemerkt als 'Verandering van personeelsbeloning naar andere voorziening' en opgenomen in de toelichting 'Afschrijvingen en waardeverminderingen, wijziging in voorzieningen'.

Verder werd een bedrag van 353.604 k euro op eind 2019 (2018: 255.491 k euro) als een restitutierecht opgenomen aangezien het kan gerecupereerd worden via de toekomstige tarieven.

Bedragen opgenomen in het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten

(In duizenden EUR)	2019	2018
Aan het dienstjaar toegerekende kosten - belastingen inbegrepen	-63.608	-50.249
Rentekosten	-31.445	-18.482
Rentebaten - exclusief rentebaten op actiefplafond	20.056	11.638
Verminderingen	-2.344	-100
Kosten van verstreken diensttijd	0	-18.131
Actuariële winsten (verliezen) onmiddellijk opgenomen in winst- en verliesrekening	4.596	2.256
Kosten van toegezegd-pensioenregelingen opgenomen in winst of verlies	-72.745	-73.068
Actuariële (winsten) verliezen op brutoverplichtingen:		
veranderingen in financiële veronderstellingen	275.810	-4.962
veranderingen in demografische veronderstellingen	1.375	4.796
veranderingen in ervaringsaanpassingen	22.478	4.888
Actuariële (winsten) verliezen op fondsbeleggingen	-120.034	80.768
Belastingen op verplichtingen	0	1.685
Veranderingen in minimum financieringsvereisten/actiefplafond	-1.001	-28.611
Verandering van personeelsbeloning naar andere voorziening	22.396	0
Kosten opgenomen als niet-gerealiseerde resultaten	201.023	58.563

Bedragen opgenomen in de balans

(In duizenden EUR)	Contante waarde van de brutoverplichting	Reële waarde van de fondsbeleggingen	Totaal
Pensioenen - gefinancierd	1.809.026	-1.459.883	349.143
Pensioenen - niet gefinancierd	78.665	0	78.665
Gezondheidszorgen en tarifaire voordelen - niet gefinancierd	235.563	0	235.563
Andere langetermijnpersoneelsbeloningen - gefinancierd	108.241	0	108.241
Effect van minimum financieringsvereisten/actiefplafond	0	15.217	15.217
Totaal toegezegd-pensioenregeling en andere langetermijnpersoneelsbeloningen op 31 december 2019	2.231.495	-1.444.666	786.829
Pensioenen - gefinancierd	1.414.390	-1.210.875	203.515
Pensioenen - niet gefinancierd	61.830	0	61.830
Gezondheidszorgen en tarifaire voordelen - niet gefinancierd	206.729	0	206.729
Andere langetermijnpersoneelsbeloningen - gefinancierd	110.290	0	110.290
Effect van minimum financieringsvereisten/actiefplafond	0	16.013	16.013
Totaal toegezegd-pensioenregeling en andere langetermijnpersoneelsbeloningen op 31 december 2018	1.793.239	-1.194.862	598.377

Wijziging in de contante waarde van de brutoverplichting

(In duizenden EUR)	2019	2018
Totaal op 1 januari	-1.793.239	-871.663
Actuariële winsten (verliezen) - financiële veronderstellingen	-287.160	7.395
Actuariële winsten (verliezen) - demografische veronderstellingen	1.724	-9.342
Actuariële winsten (verliezen) - ervaringsaanpassingen	-12.003	-519
Opname ex-Infrax OV's in de consolidatiekring	0	-922.523
Aanschaffingen/verkopen	-133.432	0
Verminderingen	-2.344	7.308
Aan het dienstjaar toegerekende kosten - belastingen inbegrepen	-63.608	-50.249
Bijdragen door deelnemers	-2.111	-2.162
Rentekosten	-31.445	-18.482
Betaalde beloningen - belastingen inbegrepen	92.123	86.814
Pensioenkosten van verstreken diensttijd	0	-18.131
Totaal op 31 december voor belastingen op niet-gefinancierde verplichtingen	-2.231.495	-1.791.554
Belastingen op niet-gefinancierde verplichtingen	0	-1.685
Totaal op 31 december	-2.231.495	-1.793.239

Wijziging van de reële waarde van de fondsbeleggingen

(In duizenden EUR)	2019	2018
Totaal op 1 januari	1.210.874	704.894
Actuariële winsten (verliezen) - aanpassing aan fondsbeleggingen op 1 januari	1.559	-15.360
Rendement uit fondsbeleggingen (exclusief rentebaten)	118.475	-65.408
Opname ex-Infracx OV's in de consolidatiekring	0	565.723
Aanschaffingen/verkopen	92.478	0
Verminderings	0	-7.408
Rentebaten	20.261	12.084
Bijdragen door werkgever & belastingen inbegrepen	87.795	101.001
Bijdragen door deelnemers	2.111	2.162
Betaalde beloningen & belastingen inbegrepen	-73.672	-86.814
Totaal op 31 december	1.459.881	1.210.874
Niet-recupereerbaar overschot (effect van actiefplafond)	-15.217	-16.013
Totaal op 31 december	1.444.664	1.194.861

Wijzigingen in het actiefplafond

(In duizenden EUR)	2019	2018
Totaal op 1 januari	16.013	44.178
Rentebaten	205	446
Wijzigingen aan actiefplafond	-1.001	-28.611
Totaal op 31 december	15.216	16.013

Wijzigingen in niet-gerealiseerde resultaten

(In duizenden EUR)	2019	2018
Totaal op 1 januari	200.191	141.628
Niet-gerealiseerde verliezen (winsten)	201.023	58.563
Totaal op 31 december	401.214	200.191

Indeling van de fondsbeleggingen op de balansdatum

De indeling van de fondsbeleggingen met betrekking tot pensioenregelingen in functie van de belangrijkste categorie van activa op eind 2019

Categorie	Andere %	Elgabel %	Pensiobel %	Verzekeringsondernemingen %	Powerbel en Enerbel %	Totaal %
Beursgenoteerde beleggingen	89,55	78,37	83,40	81,68	84,46	84,88
Aandelen (Eurozone)	18,34	15,36	18,16	8,50	12,00	16,67
Aandelen (Buiten eurozone)	13,28	22,05	24,00	0	21,77	17,87
Staatsobligaties (Eurozone)	31,58	0	0	22,54	7,00	15,75
Andere obligaties (Eurozone)	11,80	26,25	26,50	48,44	28,42	20,08
Andere obligaties (Buiten eurozone)	14,56	14,70	14,73	2,21	15,27	14,52
Niet-beursgenoteerde beleggingen	10,45	21,63	16,60	18,32	15,54	15,12
Onroerende goederen	0,03	2,53	2,39	4,18	2,38	1,35
Liquide middelen	0	3,24	3,58	1,24	2,69	0
Andere	10,42	15,86	10,63	12,90	10,48	1,69
Totaal (in %)	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Totaal (in duizenden EUR)	680.953	425.662	184.969	20.520	147.779	1.459.883

De indeling van de fondsbeleggingen met betrekking tot pensioenregelingen in functie van de belangrijkste categorie van activa op eind 2018

Categorie	Andere %	Elgabel %	Pensiobel %	Verzekeringsondernemingen %	Powerbel en Enerbel %	Totaal %
Beursgenoteerde beleggingen	95,15	77,96	78,80	77,33	84,13	86,14
Aandelen (Eurozone)	17,27	16,06	17,77	9,10	13,73	16,64
Aandelen (Buiten eurozone)	15,01	21,42	21,12	0	24,55	18,48
Staatsobligaties (Eurozone)	28,14	0	0	20,85	0	12,74
Andere obligaties (Eurozone)	14,23	26,05	25,68	45,34	29,52	21,20
Andere obligaties (Buiten eurozone)	20,50	14,43	14,23	2,04	16,33	17,07
Niet-beursgenoteerde beleggingen	4,85	22,04	21,20	22,67	15,87	13,86
Onroerende goederen	1,26	2,75	2,71	3,90	2,60	2,09
Liquide middelen	3,53	3,42	2,84	6,06	2,92	3,37
Andere	0,06	15,87	15,65	12,71	10,35	8,40
Totaal (in %)	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Totaal (in duizenden EUR)	537.613	374.618	202.753	14.216	81.675	1.210.875

Detail van de toegezegd-pensioenregeling per type deelnemer en per soort voordeel

(In duizenden EUR)	2019	2018
Detail van de toegezegd-pensioenregeling per type deelnemer	-2.231.495	-1.793.239
Actieve deelnemers	-1.737.556	-1.491.551
Niet-actieve deelnemers met uitgestelde voordelen	-173.097	-24.571
Gepensioneerden en begunstigten	-320.843	-277.117
Detail van de toegezegd-pensioenregeling per voordeel	-2.231.495	-1.793.239
Pensioenen	-1.887.691	-1.476.220
Andere vergoedingen (gezondheidszorg en tarifaire voordelen)	-235.563	-206.729
Afscheids- en jubileumpremies	-108.241	-110.290

Om de schattingonzekerheden toe te lichten is hieronder het effect van de **gevoeligheidsanalyse** op de voorziening voor personeelsbeloningen opgenomen

(In duizenden EUR)	Effect: stijging (-) / daling (+)
Disconteringsvoet (+0,25%)	84.032
Inflatie (+0,25%)	-87.474
Salarisstijging (+0,10%)	-10.635
Ziektekosten (+0,10%)	-226
Tariefvoordelen (+0,50%)	-8.049
Levensverwachting gepensioneerden (+1 jaar)	-34.378

De jaarlijkse balans van de toegezegd-pensioenregelingen wordt door de Groep gefinancierd door een bijdrage, uitgedrukt als een percentage van het totale salaris. Dit percentage wordt gedefinieerd door de geaggregeerde kostmethode en wordt jaarlijks herzien. Deze methode van financiering bestaat erin dat toekomstige kosten worden opgenomen over de resterende looptijd van het plan. De kosten worden geraamd op verwachte basis (salarisgroei en de inflatie in aanmerking genomen).

De veronderstellingen met betrekking tot salarisverhoging, inflatie, personeelsverloop en sterfte worden gedefinieerd op basis van historische statistieken van de Groep. De gebruikte sterftetafels zijn degene die overeenkomen met de waargenomen ervaring binnen de pensioenfondsen. De disconteringsvoet werd afgestemd op de investeringsstrategie van de ondernemingen.

Deze veronderstellingen worden herzien op een regelmatige basis.

Specifieke gebeurtenissen (zoals wijziging van het plan, verandering van veronderstellingen, een te korte indekkingsperiode...) kunnen uiteindelijk leiden tot bijkomende stortingen door de Groep.

De gemiddelde duur van de toegezegd-pensioenregelingen op 31 december 2019 bedraagt 9 jaar (2018: 9 jaar) en voor de toegezegde-bijdragenregelingen op 31 december 2019 20 jaar (2018:16 jaar).

De Groep schat dat in 2019 minimaal een bedrag van 3.406 k euro zal worden bijgedragen aan toegezegd-pensioenregelingen en 11.667 k euro aan toegezegde-bijdrageregelingen.

27 Afgeleide financiële instrumenten

De Groep heeft renteswaps aangegaan om de variabele rente op de lange termijn leningen om te zetten naar een vaste rente en heeft forward renteswaps afgesloten. De afgeleide producten werden gewaardeerd tegen reële waarde voor 74.726 k euro in 2019 en 80.538 k euro in 2018.

De evoluties in de reële waarde werden verwerkt via de winst- en verliesrekening (Zie toelichting 'Financiële resultaten').

Gedurende 2019 werd één contract afgekocht (unwind) dat een looptijd had tot eind 2020 en gedurende 2018 werden twee contracten afgekocht met een looptijden tot 2023 en 2024.

De reële waarde van afgeleide financiële instrumenten afgesloten ter afdekking van het renterisico werd berekend op basis van verdisconteerde verwachte toekomstige kasstromen rekening houdend met actuele termijenkoersen en rentecurves over de resterende looptijd van het instrument.

Overzicht van de afgeleide financiële instrumenten op 31 december 2018; met aanduiding (*) van het contract dat gedurende 2019 werd afgekocht:

Een Linear Constant Maturity Swap in het kader van een lening van € 200 miljoen op 20 jaar opgenomen in december 2004, trad in werking in december 2009.

Een Bonus Range Accrual in het kader van een lening van € 250 miljoen op 20 jaar opgenomen in december 2006, trad in werking in december 2011.

Een Varifix, in het kader van een lening van € 250 miljoen op 20 jaar opgenomen in december 2007, werd afgesloten in oktober 2010.

Een forward fixing IRS swap werd afgesloten in juli 2013 in het kader van een nog op te nemen lening in december 2013 voor een bedrag van € 150 miljoen op 10 jaar.

De van ex-Infracx overgenomen afgeleide instrumenten zijn als volgt:

Een Interest rate swap in het kader van een lening van € 40 miljoen op 10 jaar opgenomen in november 2012, trad in werking in november 2012.

Een Interest rate swap in het kader van een lening van € 20 miljoen op 10 jaar opgenomen in november 2012, trad in werking in november 2012.

Een Interest rate swap in het kader van een lening van € 58,6 miljoen op 20 jaar opgenomen in mei 2013, trad in werking in september 2016.

Een Interest rate swap in het kader van een lening van € 30 miljoen op 10 jaar opgenomen in november 2012, trad in werking in november 2012.

Een Interest rate swap in het kader van een lening van € 10 miljoen op 10 jaar opgenomen in november 2012, trad in werking in november 2012.

Een Interest rate swap in het kader van een lening van € 10 miljoen op 10 jaar opgenomen in november 2012, trad in werking in november 2012.

Een Interest rate swap in het kader van een lening van € 70 miljoen op 20 jaar opgenomen in september 2011, trad in werking in september 2011.

(*) Een Linear Constant Maturity Swap in het kader van een lening van € 24,8 miljoen op 20 jaar opgenomen in oktober 2000, trad in werking in juli 2007.

Volgende contracten zullen in januari/februari 2020 afgekocht worden:

Een Linear Constant Maturity Swap in het kader van een lening van € 55,7 miljoen op 20 jaar opgenomen in februari 2002, trad in werking in februari 2009.

Een Linear Constant Maturity Swap in het kader van een lening van € 16 miljoen op 20 jaar opgenomen in januari 2003, trad in werking in januari 2007.

Een Linear Constant Maturity Swap in het kader van een lening van € 4,8 miljoen op 17 jaar opgenomen in januari 2006, trad in werking in januari 2007.

Een Linear Constant Maturity Swap in het kader van een lening van € 4,8 miljoen op 17 jaar opgenomen in januari 2006, trad in werking in december 2008.

28 Voorzieningen, andere

(In duizenden EUR)	Sanering	Andere	Totaal
Totaal op 1 januari 2018	9.600	0	9.600
Opname ex-Infrac OV's in de consolidatiekring	1.365	175	1.540
Toevoegingen	0	32.143	32.143
Afnames	-1.787	0	-1.787
Totaal op 31 december 2018	9.178	32.318	41.496
Opname ex-Integan	0	72	72
Toevoegingen	200	0	200
Afnames	-390	-19.268	-19.658
Overboeking van een post naar een andere	175	-175	0
Totaal op 31 december 2019	9.163	12.947	22.110

De voorzieningen bevatten de verplichtingen opgenomen voor de **sanering** van de gasfabrieksterreinen en andere vervuilde gronden. De OV's zijn eigenaar van verschillende gasfabrieksterreinen waarop in het verleden bodem- en grondwaterverontreiniging werd veroorzaakt. Op vrijwillige basis werd reeds begonnen met de aanpak van deze verontreiniging en werd in 2001 een raamakkoord met OVAM afgesloten. Ondertussen is het aantal terreinen gereduceerd. In een nieuw akkoord met OVAM werd bepaald wat de spreiding in de tijd, het budget, de prioriteitsorde en de uitvoeringsmodaliteiten van de bodemsaneringswerken en desgevallend welke andere maatregelen nodig zullen zijn.

Er werd in 2019 een bedrag van 11.597 k euro (2018: 11.693 k euro) in pand gegeven aan OVAM.

De Groep werkt aan mogelijke verkopen van bepaalde verontreinigde terreinen. In dit kader werden reeds verschillende terreinen verkocht en werden intentieverklaringen met potentiële kopers aangegaan.

Op bepaalde reeds verkochte terreinen zijn nog saneringsverplichtingen mogelijk voor een bedrag van 710 k euro in 2019 en 710 k euro in 2018 (zie toelichting 'Verplichtingen en onzekerheden').

De daling van de voorzieningen voor saneringen was te wijten aan de toepassingen (uitgevoerde saneringen) en concretere elementen waardoor de raming van de saneringskosten kon verminderd worden. De toevoeging in 2019 bij de voorziening van de sanering voor 200 k euro (2018: 1.540 k euro) betreft de aangelegde provisies van ex-Integan (2018: de ex-Infrac OV's) waarvan gedurende het jaar de saneringen afgerond werden en waarvoor 200 k euro (2018: 1.197 k euro) werd afgenomen.

Het Bodemdecreet (artikel 31) verplicht om een oriënterend bodemonderzoek uit te voeren voor nog niet onderzochte gronden met een potentieel historische bodemverontreiniging. Eén van de belangrijke doelstellingen van het bodembeleid is om tegen 2036 de sanering van alle historische bodemverontreiniging te hebben opgestart.

Om de doelstelling van onderzoek en bodemsanering van de gronden met historische bodemverontreiniging tegen 2036 te realiseren, voorziet de wijziging van het decreet in een

instrument om ook de nog niet onderzochte risicogronen en de eventuele aanwezige historische bodemverontreiniging aan de oppervlakte te krijgen zodat de bodemkwaliteit van alle gronden met historische risico-activiteiten gekend is.

Daar de doorloopfase van oriënterend bodemonderzoek tot de bodemsaneringswerken tot 8 jaar kan duren, is het van belang tegen 2028 de bodemonderzoeken afgerond te hebben.

Om de uitvoering van die oriënterende bodemonderzoeken in de tijd te spreiden, wordt in een wijzigingsdecreet voorzien in een fasering van de onderzoeksplicht, namelijk een uitvoering tegen eind 2021, eind 2023 en begin 2027.

De Groep doet het noodzakelijke om te voldoen aan deze onderzoeksplicht en zal de nodige maatregelen hieromtrent opnemen, indien noodzakelijk.

De voorziening '**Andere**' betreft de toevoeging van een voorziening die betrekking heeft op de personeelsbeloningen. In het kader van het langer werken kunnen bepaalde toegekende voordelen om vervroegd met pensioen te gaan niet langer opgenomen worden als een voorziening voor personeelsbeloningen. Niettegenstaande de Groep werkt aan een 'vernieuwd' pensioenplan, kan de timing van implementatie nog niet met zekerheid gesteld worden. Hierdoor werd het bedrag van 12.875 k euro (2018: 32.143 k euro) niet langer opgenomen als een voorziening voor personeelsbeloningen, maar werd voor hetzelfde bedrag een feitelijke verplichting op de balanspost '**Voorziening, andere**' verwerkt.

29 Kapitaalsubsidies

(In duizenden EUR)	2019	2018
Totaal op 1 januari	239.565	3.136
Opname ex-Infrac OV's in de consolidatiekring	0	219.462
Ontvangen gedurende het jaar	37.284	19.432
Terugname gedurende het jaar	-2.234	0
Afname via de winst- en verliesrekening	-4.938	-2.465
Totaal op 31 december	269.677	239.565

In het kader van verschillende in uitvoer te brengen projecten hebben het Vlaamse Gewest en het Vlaamse Energieagentschap kapitaalsubsidies toegezegd. Deze steunmaatregelen kaderen alle in de projecten 'groene energie' en voor investeringen in rioleringswerken.

De stijging in 2018 is voornamelijk toe te schrijven aan de kapitaalsubsidies voor rioleringswerken verkregen door de fusie met de ex-Infrac OV's. Het Vlaamse decreet m.b.t. subsidiëring van werken vermeldt welke kosten in aanmerking komen voor subsidiëring van rioleringswerken. De omvang van de subsidie bedraagt 75% van de gemaakte kosten verbonden aan de aanleg en de verbetering van riolering, en van de daaraan gerelateerde bronmaatregelen voor hemelwater. Door het onzekere karakter van de ontvangst, het tijdstip en de grootte van de subsidie worden deze pas geboekt bij ontvangst van de gelden.

30 Handels- en overige schulden

(In duizenden EUR)	2019	2018
Handelsschulden	327.491	298.979
Btw en andere belastingsschulden	3.197	39.820
Schulden m.b.t. personeelsbeloningen	95.553	91.572
Vooruitbetalingen klanten Soclev en andere	51.607	47.437
Overdrachten DNB-tarief	210.566	258.359
Solidarisering groenestroom- en warmte-krachtcertificaten	36	0
Overige kortlopende schulden	205.570	182.821
Totaal	894.020	918.988

De rubriek met betrekking tot handels- en overige schulden daalt met 24.968 k euro van 918.988 k euro op eind 2018 naar 894.020 k euro op eind 2019.

De daling is voornamelijk het gevolg van de daling van de overdrachten (Zie toelichting 'Werken in een gereguleerde omgeving') en de te betalen btw gecompenseerd door de stijging van voornamelijk de handelsschulden en de overige kortlopende schulden.

Eén van de posten in de overige kortlopende schulden betreft het nog te betalen bedrag van 30.525 k euro aan de gemeenten en steden die hun openbare verlichting hebben ingebracht in hun respectievelijke OV. Begin januari 2020 werden deze betalingen uitgevoerd.

De andere posten in deze rubriek bevatten de toe te rekenen kosten met betrekking tot onder andere de financiële kosten voor de obligatieleningen en andere schulden aan de gemeenten.

De regulatoire overdrachten bedragen 210.566 k euro op eind 2019 en 258.359 k euro op eind 2018 en betreffen de correcties op de omzet die in de volgende jaren in aanmerking komen om opgenomen te worden als recuperatie via het distributienettarief. (Zie toelichting 'Werken in een gereguleerde omgeving – Het afrekeningsmechanisme').

De termijn en de voorwaarden voor de schulden zijn als volgt:

Voor de handelsschulden bedroeg het leverancierskrediet gemiddeld 39 dagen en de aannemers werden betaald 30 dagen na factuurdatum.

De schulden aan de btw en van de bedrijfsvoorheffing werden respectievelijk betaald 20 en 15 dagen na het einde van de maand. Alle schulden worden betaald op de vervaldag.

31 Actuele belastingverplichtingen

(In duizenden EUR)	2019	2018
Belasting op resultaat boekjaar	136.294	62.010
Voorafbetalingen	-110.575	-55.725
Te verrekenen roerende voorheffing	-15.543	-14.823
Belastingverplichting/(vordering) van huidig jaar	10.176	-8.538
Belastingverplichting/(vordering) vorige boekjaren	-11.493	-36.160
Actuele belastingverplichting/(vordering)	-1.317	-44.698

De netto belastingvordering bedraagt 1.317 k euro op eind 2019 (2018: 44.698 k euro) waarvan 19.009 k euro opgenomen als een belastingvordering (2018: 65.758 k euro) en 17.692 k euro als een belastingverplichting (2018: -21.060 k euro).

In 2019 werd voor een totaal van 94.442 k euro (2018: 127.913 k euro) aan belastingen betaald.

Op 31 december 2018 werden belastingvorderingen opgenomen voor een bedrag van 65.758 k euro als gevolg van de overname van de financieringsverenigingen en hun belastingvordering en mede als gevolg van te veel vooraf betaalde belasting. Immers, door de uitspraak van het Hof van Beroep op 27 februari 2019 werden de regulatoire saldi als een kost verwerkt (Zie toelichting 'Werken in een gereguleerde omgeving').

Financiële instrumenten

32 Financiële instrumenten: risico's en reële waarde

Risico's

Het is de bedoeling van de Groep om alle risico's afzonderlijk te begrijpen alsook hun onderlinge verbanden, en om strategieën te definiëren teneinde de economische impact op de resultaten van de Groep te beheersen. Het auditcomité heeft de verantwoordelijkheid voor het nazicht van de risicoanalyse, het goedkeuren van de aanbevolen risicobeheersingsstrategieën, het doen naleven van de richtlijnen inzake risicobeheer en voor het rapporteren.

Vermogensstructuur

De vermogensstructuur van de Groep bestaat uit het eigen vermogen en de financiële verplichtingen.

Naast de wettelijk (Belgische) vereiste minima voor eigen vermogen die van toepassing zijn, zijn de opdrachthoudende verenigingen binnen de Groep ook onderworpen aan het decreet houdende de intergemeentelijke samenwerking. Dit decreet bepaalt dat uiterlijk eind 2018 geen privé-vennoot/deelnemer kan participeren in het kapitaal van de opdrachthoudende verenigingen (het principe van de gemengde opdrachthoudende vereniging verdwijnt hierdoor) en dat de provincies tegen eind 2018 uit het kapitaal van de OV's moeten treden. Zodoende zijn de laatste provincies (West-Vlaanderen, Vlaams- en Waals-Brabant) uitgetreden per eind 2018.

Het doel van de groep is om een sterke structuur te behouden en er voor te zorgen dat de Fluvius groep een "goede" credit rating heeft bij de ratingagentschappen.

Aangezien de Groep werkt binnen een gereguleerde omgeving, met een gegarandeerde vergoeding (billijke vergoeding/winst en een gegarandeerd rendement/dividend), is haar risico eerder beperkt.

Gedurende 2019 en 2018 heeft de Groep alle 'verwachte' verplichtingen kunnen inlossen.

De Groep heeft een beroep gedaan op lange en korte termijn financiering ter ondersteuning van het bedrijfskapitaal.

De Groep bewaakt haar solvabiliteit. Onder solvabiliteit wordt verstaan de mate waarin zij in geval van liquidatie kan voldoen aan haar financiële verplichtingen aan de verschaffers van vreemd vermogen.

Kredietrisico

Het kredietrisico omvat het risico dat de ene partij bij een financieel instrument haar verplichtingen niet zal nakomen, waardoor bij de andere partij een financieel verlies kan ontstaan.

De Groep heeft een kredietbeleid waarbij het kredietrisico wordt bewaakt en diversificatie van tegenpartijen noodzakelijk is.

Het maximale kredietrisico is de balanswaarde van elk financieel actief.

Handelsvorderingen

Beweging gecumuleerde waardeverminderingen op handelsvorderingen.

(In duizenden EUR)	2019	2018
Saldo per 1 januari	-98.738	-85.115
Fusie door overname van Infracx cv	0	-9.807
Opname ex-Infracx OV's in de consolidatiekring	0	-128
Fusie door overname van Integan	-31	0
Uittreding Waalse gemeenten (Gaselwest-Zuid)	37	0
Andere	164	0
Toevoeging waardeverminderingen op vorderingen	-28.557	-10.497
Terugname waardeverminderingen op vorderingen	5.763	6.809
Saldo per einde verslagperiode	-121.362	-98.738

Valutarisico

De Groep is niet wezenlijk blootgesteld aan valutarisico's, aangezien zij bijna geen transacties heeft in andere valuta dan de euro.

Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico houdt het risico in dat de Groep haar financiële verplichtingen niet kan nakomen. De Groep beperkt dit risico door de kasstromen op een continue basis te bewaken en ervoor te zorgen dat er voldoende kredietfaciliteiten aanwezig zijn.

De Groep doet een beroep op verscheidene banken om op korte termijn gelden aan te trekken. In het kader van een thesauriebewijzenprogramma worden commercial papers (thesauriebewijzen) uitgegeven. Vaste voorschotten kunnen opgevraagd worden met een looptijd van 1 week tot 12 maanden en ook fixed loans (straight loans) met een looptijd van 1 dag tot 1 jaar. Alle leningen hebben een vaste intrestvoet gedurende de looptijd behalve de opname van het kassierscontract dat een variabele rentevoet heeft.

De Groep neemt langetermijnleningen op voornamelijk ter financiering van de investeringen, en om leningen en intresten te herfinancieren, intresten te betalen en voor werkkapitaal. Op eind 2014 werd ook een deel van de netto opbrengsten van deze uitgiftes gebruikt om in naam en voor rekening van de openbare besturen de vergoeding te betalen aan Electrabel in het kader van diens uittreding uit het aandelenkapitaal van de opdrachthoudende verenigingen van ex-Eandis.

In 2010 heeft de Groep voor het eerst obligatieleningen uitgegeven voor de particuliere belegger in België en het Groothertogdom Luxemburg.

Om de financieringsbronnen te diversifiëren en te verbreden zodat een veilige, betrouwbare, efficiënte en innovatieve distributie van energie aan de afnemers kan verzekerd worden, werd een rating gevraagd.

Eandis System Operator heeft in oktober 2011 een rating bekomen van 'Moody's Investors Service Ltd.' ("Moody's"). Op 14 december 2016 was deze rating A3 met stabiele vooruitzichten. Op 29 juni 2018 heeft het ratingbureau Moody's de vooruitzichten van de **A3-rating** van stabiel naar positief gewijzigd. Deze wijziging in de vooruitzichten weerspiegelt het verbeterde kredietprofiel van Eandis System Operator en de invloed op dit kredietprofiel van de aangekondigde fusie van Eandis System Operator cv met zijn sectorgenoot Infracx cv tot Fluvius System Operator cv, die vanaf 1 juli 2018 van start ging.

Fluvius System Operator heeft in 2018 gekozen voor een rating bij de ratingagentschappen Moody's en Creditreform Rating AG.

Op 25 juli 2019 heeft Moody's de ratingvooruitzichten aangepast naar **stabiel**.

Op 15 oktober 2018 was de rating bij Creditreform Rating AG voor alle obligaties **A+ met stabiele vooruitzichten**. Op 2 augustus 2019 werd deze rating bevestigd.

Fluvius heeft via Eandis een 5.000.000 k euro EMTN-programma lopen voor uitgifte van obligaties vanaf 2011, met een looptijd tot 2021. Van dit programma was op eind 2019 voor een bedrag van 2.660.500 k euro of 53,21% aan obligatieleningen uitgegeven. Sinds eind 2014 vonden geen uitgiftes meer plaats onder dit programma.

Bijkomend heeft Fluvius via Infrac een 500.000 k euro EMTN-programma lopen voor uitgifte van obligaties vanaf 2013. Een eerste schijf van 250.000 k euro werd uitgegeven in 2013 (looptijd tot 2023) en een tweede schijf van 250.000 k euro in 2014 (looptijd tot 2029).

Een overzicht van de leningen wordt opgenomen in de toelichting 'Leningen op lange en korte termijn'.

Informatie betreffende het aflossingsschema van de verschillende leningen op lange termijn.
Op eind 2019

(In duizenden EUR)	2019	1 jaar of minder	2-3 jaar	4-5 jaar	Meer dan 5 jaar
Obligatieleningen - retail	369.806	169.986	0	0	199.820
Obligatieleningen - EMTN	3.147.906	0	997.788	747.849	1.402.249
Obligatieleningen - privaat	445.756	0	0	10.000	435.696
Bankleningen - vaste rentevoet	1.354.485	157.609	299.222	267.632	630.023
Bankleningen - variabele intrestvoet	9.671	1.985	3.838	1.928	1.921
Bankleningen - met derivatenstructuur	496.668	80.289	158.728	119.560	138.090
Totaal	5.824.292	409.869	1.459.576	1.146.969	2.807.799
Totaal bullet aflossingen	3.994.232	169.986	997.788	757.850	2.068.608
Totaal exclusief bullet aflossingen	1.830.060	239.883	461.788	389.119	739.191

Op eind 2018

(In duizenden EUR)	2018	1 jaar of minder	2-3 jaar	4-5 jaar	Meer dan 5 jaar
Obligatieleningen - retail	369.760	0	169.973	0	199.787
Obligatieleningen - EMTN	3.145.559	0	499.307	1.244.915	1.401.337
Obligatieleningen - privaat	445.518	0	0	10.000	435.518
Bankleningen - vaste rentevoet	1.540.530	184.449	303.131	323.505	729.445
Bankleningen - variabele intrestvoet	9.552	1.816	3.643	2.554	1.539
Bankleningen - met derivatenstructuur	574.316	81.509	165.480	149.541	177.786
Totaal	6.085.235	267.774	1.141.534	1.730.515	2.945.412
Totaal bullet aflossingen	3.991.681	0	669.280	1.285.759	2.036.642
Totaal exclusief bullet aflossingen	2.093.554	267.774	472.254	444.756	908.770

Informatie betreffende het aflossingsschema van de leaseverplichtingen

De Groep heeft leaseverplichtingen op 31 december 2019 voor een totaal van 47.998 k euro. Hiervan is 12.435 k euro binnen het jaar af te lossen, binnen een periode van 2 tot 5 jaar dient 31.005 k euro te worden betaald en 4.558 k euro is betaalbaar na 5 jaar.

Renterisico

De Groep heeft leningen op lange termijn opgenomen met een vaste en een variabele rentevoet. Een gedeelte van de leningen met een variabele rente werd omgezet via swapcontracten naar een vaste rentevoet (zie toelichting 'Afgeleide financiële instrumenten'). Voor bepaalde leningen werd een forward swap contract afgesloten.47. Alle andere leningen werden opgenomen met een vaste rentevoet.

De intrestaflossingen voor de volgende jaren, berekend op basis van de coupon intrestvoet, is als volgt:

(In duizenden EUR)	2019	2018
In 2019	0	178.351
In 2020	170.836	170.031
In 2021	156.437	155.637
In 2022	127.049	126.334
In 2023	106.264	104.564
In 2024	76.880	76.867
In 2025 en volgende	468.167	466.537
Totaal	1.105.633	1.278.321

Andere

Meer informatie omtrent de risico's van de Groep en haar aandeelhouders is opgenomen in het prospectus van 2 juni 2017 m.b.t. de uitgifte van een obligatielening (retail) en de investor presentation van december 2018 die kunnen geraadpleegd worden op de website www.fluvius.be.

Reële waarde

De reële waarde van de financiële activa en passiva wordt gedefinieerd als het bedrag waartegen het instrument zou kunnen geruild worden in een lopende transactie tussen bereidwillige partijen, en niet in een gedwongen verkoop of liquidatieverkoop.

De reële waarde hiërarchie

De Groep gebruikt de volgende hiërarchische classificatie voor het bepalen en toelichten van de reële waarde van financiële instrumenten door middel van een waarderingstechniek:

Niveau 1: genoteerde (niet-aangepaste) prijzen op liquide markten voor identieke activa of passiva

Niveau 2: andere technieken waarvoor alle input met een significante weerslag op de opgenomen reële waarde hetzij direct, hetzij indirect kan worden waargenomen

Niveau 3: technieken die gebruik maken van input met een significante weerslag op de opgenomen reële waarde die niet gebaseerd is op waarneembare marktgegevens.

De volgende methodes en veronderstellingen worden gebruikt voor het schatten van de reële waarde:

Geldmiddelen en kortetermijnleningen, handelsvorderingen (na aftrek van voorzieningen), handelsschulden en overige schulden benaderen hun netto boekwaarde grotendeels wegens de korte looptijd van deze instrumenten.

De reële waarde van de beleggingen uit een niet-genoteerde markt is gebaseerd op de laatste beschikbare informatie, met onderscheid voor volgende beleggingen:

- Publi-T: reële waarde gebaseerd op laatste beschikbare balans met aanpassing voor de aangehouden investeringen in Elia door opname aan de aandelenkoers van Elia op rapporteringsdatum
- Publigas: reële waarde gebaseerd op extern waarderingsverslag
- Elia: reële waarde gebaseerd op aandelenkoers van Elia op rapporteringsdatum
- Andere ondernemingen: reële waarde gebaseerd op laatste beschikbare jaarinformatie.

De reële waarde van de GSC en WKK wordt opgenomen aan het gegarandeerd bedrag, zoals bepaald in het besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Energiedecreet.

De afgeleide financiële instrumenten zijn interestswaps. De toegepaste waarderingstechnieken zijn swapmodellen die gebruik maken van actuele waarde berekeningen. De modellen bevatten diverse soorten input waaronder termijnkoersen, rentecurves die worden bekomen op basis van de markttrente en afgeleiden uit marktprijzen van verschillende financiële producten die opgevraagd worden aan verschillende marktpartijen.

De reële waarde van genoteerde obligatieleningen is gebaseerd op de indicatieve noteringen op Bloomberg (Bloomberg is een vooraanstaande nieuwssite voor zakelijke en financiële markten, het levert wereldwijd economisch nieuws, koersen van futures, aandelenkoersen e.a.) op datum van rapportering.

De reële waarde van de genoteerde obligatieleningen, uitgegeven voor een totaal van 3.530,5 miljoen euro evolueert in functie van de markttrente. De reële waarde op 31 december 2019 bedraagt 3.920,4 miljoen euro en verschilt van de terugbetalingswaarde en de boekwaarde.

Op 31 december 2019 zijn de reële waarden als volgt:

(In duizenden EUR)	Reële waarde niveau 1	Reële waarde niveau 2	Reële waarde niveau 3	Boekwaarde
Overige beleggingen	31.614	1.673.092	3.771	1.709.053
Langetermijnvorderingen, andere	577.329	0	0	577.329
Groenestroom- en warmtekrachtcertificaten (GSC & WKC)	58.663	0	0	58.663
Handels- en overige vorderingen exclusief GSC en WKC	743.750	0	0	743.750
Geldmiddelen en kasequivalenten	64.588	0	0	64.588
Totaal	1.475.944	1.673.092	3.771	3.153.383
Leningen op korte termijn	878.513	0	0	874.951
Obligatieleningen	4.224.461	0	0	3.821.108
Andere leningen op lange termijn	1.592.733	0	0	1.592.733
Afgeleide financiële instrumenten	0	74.726	0	74.726
Totaal kortlopende schulden, andere	924.242	0	0	924.242
Totaal	7.619.949	74.726	0	7.287.760

Op 31 december 2018 zijn de reële waarden als volgt:

(In duizenden EUR)	Reële waarde niveau 1	Reële waarde niveau 2	Reële waarde niveau 3	Boekwaarde
Overige beleggingen	23.301	1.346.118	3.441	1.372.860
Langetermijnvorderingen, andere	488.416	0	0	488.416
Groenestroom- en warmte-krachtcertificaten (GSC & WKC)	115.093	0	0	115.093
Handels- en overige vorderingen exclusief GSC en WKC	685.591	0	0	685.591
Kortetermijnbeleggingen	14.989	0	0	14.989
Geldmiddelen en kasequivalenten	21.694	0	0	21.694
Totaal	1.349.084	1.346.118	3.441	2.698.643
Leningen op korte termijn	292.730	0	0	292.730
Obligatieleningen (inclusief kortlopend deel)	4.412.435	0	0	3.991.963
Andere leningen op lange termijn (inclusief kortlopend deel)	1.825.498	0	0	1.825.498
Afgeleide financiële instrumenten	0	80.538	0	80.538
Totaal kortlopende schulden, andere	942.874	0	0	942.874
Totaal	7.473.537	80.538	0	7.133.603

De overige beleggingen opgenomen in niveau 3, betreffen bedrijvent centra van ex-Eandis en andere ondernemingen die werden overgenomen van ex-Infracx cvba en de ex-Infracx OV's. De reële waardebeoordeling is gebaseerd op de laatst beschikbare Belgische jaarrekening die werd

gepubliceerd bij de balanscentrale van de Nationale Bank van België. De berekening van de reële waarde is gebaseerd op deze informatie, rekening houdend met het aandeel in de onderneming.

Andere informatie

33 Verbonden partijen

Transacties tussen de OV's en hun dochtermaatschappijen (de verbonden ondernemingen) werden in de consolidatie geëlimineerd en werden dus niet opgenomen in deze toelichting.

De vergoedingen die werden betaald aan de bestuurders, betreffen zitpenningen en verplaatsingsvergoedingen en bedragen 516.676 euro voor 2019 en 647.695 euro voor 2018.

De vergoedingen aan het managementcomité en de bestuurders (Fluvius System Operator Groep) bedroegen 4.558.255 euro voor 2019 en 4.015.511 euro voor 2018. Hiervan bedroeg de pensioenkost 347.676 euro voor 2019 en 634.936 euro voor 2018. Er werden geen andere voordelen in natura, opties op aandelen, kredieten of voorschotten gegeven ten gunste van de bestuurders.

Transacties van de Groep met de ondernemingen die een minderheidsbelang (Farys/TMVW, Integan/Interkabel (tot 31 maart 2019)) en De Watergroep (vanaf 2019) aanhouden, waren als volgt:

(In duizenden EUR)	2019	2018
Bedrag van de transacties		
Doorrekening van kosten aan de minderheidsbelangen	81.585	5.787
Doorrekening van kosten van de minderheidsbelangen	2.377	908
Bedrag van uitstaande saldi		
Handelsvorderingen	8.282	1.661
Handelsschulden	67	1.622

Transacties van de Groep met de geassocieerde deelnemingen (Atrias, Synductis en S-Lim) waren als volgt:

(In duizenden EUR)	2019	2018
Bedrag van de transacties		
Doorrekening van kosten aan de geassocieerde deelnemingen	2.432	2.434
Doorrekening van kosten van de geassocieerde deelnemingen	16.324	11.202
Bedrag van uitstaande saldi		
Handelsvorderingen	35.322	46.482
Handelsschulden	2.141	1.486

Lidmaatschap van professionele organisaties

Fluvius System Operator is lid van Synergrid vzw, een gemeenschappelijke belangenvereniging van de beheerders van netten in België van transmissie van elektriciteit, van vervoer van aardgas en van de distributie van elektriciteit en aardgas.

Fluvius System Operator is lid van de Europese vereniging van Europese distributienetbeheerders voor Slimme Netten (EDSO for Smart Grids).

Gedurende 2019 werd voor de uitoefening van het mandaat van de commissaris een bedrag van 307 k euro betaald, ten gevolge van wettelijke opdrachten 604 k euro en voor fiscale adviesverlening 236 k euro. De additionele diensten werden goedgekeurd door het auditcomité.

34 Verplichtingen en onzekerheden

(In duizenden EUR)	2019	2018
Huurwaarborgen gebouwen	1.391	1.619
Andere bankwaarborgen	200	318
Inpandgeving vorderingen	11.597	11.349
Totaal gegeven waarborgen	13.188	13.286
Ontvangen waarborgen van aannemers en leveranciers	36.646	62.962
Goederen gehouden door derden in hun naam, maar ten bate en voor risico van de Groep	79	65
Verplichting tot aankoop materiële vaste activa	6.478	4.326
Verplichting tot verkoop materiële vaste activa	3.426	6.000
Verplichting tot sanering	710	710

Uitstaande bestellingen in 2019 bedroegen 11.188 k euro (2018: 9.267k euro).

Verder valt er ook een juridisch geschil te noteren tussen de OV's en Essent inzake gratis distributie van groene stroom (3.533 k euro in 2019 en 2018), met Infrabel en het Vlaamse Gewest inzake verplaatsingsdossiers (93 k euro in 2019 en 2018) en diverse geschillen met verschillende partijen (voor een totaal van 2.832 k euro in 2019 en 5.088 k euro in 2018).

Eveneens dient een geschil te worden gemeld tussen Telenet en Proximus:

Naar aanleiding van de overname van de kabeltelevisiekanten en de vestiging van een erfpacht op het kabelnet door Telenet, heeft Proximus een vordering ingesteld bij de Rechtbank van Eerste Aanleg te Antwerpen tot vernietiging van de contracten en tot het bekomen van een schadevergoeding. In eerste aanleg werd deze vordering verworpen (vonnis van 6 april 2009). Hierop heeft Proximus hoger beroep ingesteld bij het Hof van Beroep te Antwerpen. De vordering van Proximus betrof het overmaken van de volledige documenten met betrekking tot het akkoord tussen Telenet, Interkabel en de kabelmaatschappijen. Tevens vorderde zij om deze akkoorden nietig te verklaren en op basis van een door haar besteld expertenrapport een schadevergoeding van 1,4 miljard euro te verkrijgen.

De voormelde overeenkomsten bevatten via een vrijwaringsmechanisme ten laste van Telenet wel een aansprakelijkheidsbeperking voor de Kabelmaatschappijen. Daaruit volgt dat Interkabel en de kabelmaatschappijen, ingeval van een negatieve uitspraak, in principe slechts tussen dienen te komen in de eventuele schade van Proximus tot een bedrag van maximum 20.000 k euro.

Bij arrest van 18 december 2017 heeft het Hof van Beroep de vorderingen van Proximus integraal afgewezen.

Proximus heeft einde juni 2019 cassatieberoep ingesteld tegen dit arrest. Een uitspraak van het Hof van Cassatie wordt pas eind 2020 - begin 2021 verwacht.

De Groep heeft juridische procedures hangende waarvoor het risico op verlies mogelijk doch niet waarschijnlijk is en waarvoor bijgevolg ook geen voorzieningen werden aangelegd. Op dit moment kan de waarschijnlijke timing van de afwikkeling niet worden ingeschat.

Op 3 september 2019 deed zich een gasexplosie voor te Wilrijk, Ridderveld. Hierbij wordt één dodelijk slachtoffer betreurd. Het gerechtelijk onderzoek in dit dossier is lopende.

35 Gebeurtenissen na balansdatum

Op 1 januari 2020 hebben vier gemeenten uit de provincie Antwerpen (Malle, Ranst, Wommelgem en Zoersel) zich uit de DNB Iveka teruggetrokken en zich aangesloten bij de DNB Fluvius Antwerpen.

Naar aanleiding van deze overstap werd het deelnemerschap binnen de werkmaatschappij Fluvius System Operator herbekeken, wat leidde tot een beperkte verschuiving van het aandeelhouderschap van de twee betrokken DNB's.

Op 22 januari 2020 heeft de Raad van Bestuur zijn goedkeuring gegeven aan de strategische keuze voor Fluvius wat betreft zijn **kerntaken**: 'Fluvius wil de multi-utility beheerder zijn van (publieke) netwerken op het openbaar domein, om zo maximale synergie te bereiken', en dit in vier sectoren:

- energie (elektriciteit, gas en warmte)
- openbare verlichting (straat- en pleinverlichting, monumentverlichting, light-as-a-service)
- water (drinkwater en/of riolering, als er zich regionaal opportuniteiten voordoen)
- telecom (fiber, FTTH/5G, kabel, ...) met de bedoeling hier samenwerkingsverbanden met de telecomoperatoren voor op te zetten.

Daar hoort ook het opzetten en beheren van de dataplatformen die direct verbonden zijn met de verschillende nutsvoorzieningen bij.

Daarnaast voert Fluvius de opgelegde openbardienstverplichtingen uit en zal Fluvius ter ondersteuning van de lokale besturen verder de ESCO/EDLB-dienst aanbieden om de energiebesparingen in gemeentelijke gebouwen mee te helpen realiseren'.

Op 24 januari 2020 heeft de Raad van Bestuur van Aquafin beslist om toe te treden als volwaardig venoot van SYNDUCTIS.

De gemeente Pittem heeft besloten om vanaf 1 januari 2020 haar riolering aan Fluvius, als grootste rioolnetbeheerder van Vlaanderen, toe te vertrouwen. Pittem doet dat door toe te treden, voor de activiteit riolering, tot netbeheerder Fluvius West. Daarmee is ze de 85^e gemeente voor de rioolactiviteit van de Groep.

Per 1 januari 2020 hebben de volgende steden en gemeenten beslist om hun verlichtingstoestellen, lichtbronnen en steunen openbare verlichting en desgevallend de semi-openbare verlichtingsinstallaties en/of de op de installaties openbare verlichting gemonteerde toepassingen in te brengen bij en over te dragen aan de opdrachthoudende vereniging Fluvius West : Diksmuide, Gistel, Harelbeke, Hooglede, Jabbeke, Kortemark, Ledegem, Lendeledede, Oudenburg, Torhout en Vosselaar. Het bedrag van de kapitaalverhoging bedraagt 6.873 k euro.

De uitbraak van het coronavirus in het begin van 2020 en de resultaten van de maatregelen die genomen werden om dit virus in te dijken kunnen een impact hebben op onze financiële prestaties in 2020 en de waardering van bepaalde activa- en passivabestanddelen. Bijgevolg bestaat de mogelijkheid dat we materiële aanpassingen zullen moeten aanbrengen in onze rekeningen over 2020 indien bepaalde activa-elementen negatief beïnvloed worden, zoals bijvoorbeeld de pensioenactiva of de reële waarde van de strategische participaties in Publi-T en Publigas. Op basis van de feiten zoals die op de datum van vandaag gekend zijn, hebben we geen kennis over een financiële impact op de jaarrekening over 2019.

36 Lijst van de ondernemingen opgenomen in de consolidatie

Hieronder de lijst van de ondernemingen die opgenomen werden in de consolidatie:
Op 31 december 2019

Onderneming	Maatschappelijke zetel	Aandelen in	
		bezit %	Stemrecht %
Oprachthoudende verenigingen *			
Fluvius Antwerpen	Antwerpsesteenweg 260, 2660 Antwerpen		
Fluvius Limburg	Trichterheideweg 8, B-3500 Hasselt		
Gaselwest	President Kennedypark 12, B-8500 Kortrijk		
Imewo	Brusselsesteenweg 199, B-9090 Melle		
Fluvius West	Noordlaan 9, B-8820 Torhout		
Intergem	Administratief Centrum (AC), Franz Courtensstraat 11, B-9200 Dendermonde		
Iveka	Koningin Elisabethlei 38, B-2300 Turnhout		
Iverlek	Aarschotsesteenweg 58, B-3012 Wilsele-Leuven		
PBE	Diestsesteenweg 126, B-3210 Lubbeek		
Riobra	Oude Baan 148, B-3210 Lubbeek		
Sibelgas	Stadhuis, Grote Markt, 1800 Vilvoorde		
Dochterondernemingen			
Fluvius System Operator cv	Brusselsesteenweg 199, B-9090 Melle	100,00	100,00
De Stroomlijn cv	Brusselsesteenweg 199, B-9090 Melle	62,17	62,17
Interkabel Vlaanderen cv	Trichterheideweg 8, B-3500 Hasselt	100,00	100,00
Deelnemingen in joint ventures en geassocieerde deelnemingen			
Atrias cv	Kanselarijstraat 17a, B-1000 Brussel	50,00	50,00
Synductis cv	Brusselsesteenweg 199, B-9090 Melle	33,28	32,82
S-Lim cv	Trichterheideweg 8, B-3500 Hasselt	50,00	50,00
Andere ondernemingen			
Fluvius OV	Trichterheideweg 8, B-3500 Hasselt	Nvt	Nvt

* Contactadres: Brusselsesteenweg 199, B-9090 Melle

De Economische Groep Fluvius bevat eveneens de onderneming **Fluvius OV**. In deze onderneming werden vanaf 1 april 2019 alle statutaire medewerkers van de ex-Infrac OV's ondergebracht. Vanuit Fluvius OV is het personeel gedetacheerd naar Fluvius System Operator cv. Alle ex-Infrac gemeenten zijn aandeelhouder in Fluvius OV.

De onderneming Fluvius System Operator cv vormt samen met haar dochterondernemingen De Stroomlijn, Atrias en Synductis de (juridische) '**Fluvius System Operator groep**'. Deze groep maakt haar IFRS resultaten bekend die kunnen geraadpleegd worden op de website www.fluvius.be.

Op 31 december 2018

Onderneming	Maatschappelijke zetel	Aandelen in	
		bezit %	Stemrecht %
Opdrachthoudende verenigingen *			
Gaselwest	President Kennedypark 12, B-8500 Kortrijk		
IMEA	Merksemsesteenweg 233, B-2100 Deurne		
Imewo	Brusselsesteenweg 199, B-9090 Melle		
Intergem	Administratief Centrum (AC), Franz Courtensstraat 11, B-9200 Dendermonde		
Iveka	Koningin Elisabethlei 38, B-2300 Turnhout		
Iverlek	Aarschotsesteenweg 58, B-3012 Wilsele-Leuven		
Sibelgas	Gemeentehuis St. Joost-Ten-Node, Sterrenkundelaan 12, B-1210 Brussel		
Infrac West	Noordlaan 9, B-8820 Torhout		
Inter-aqua	Trichterheideweg 8, B-3500 Hasselt		
Inter-energa	Trichterheideweg 8, B-3500 Hasselt		
Inter-media	Trichterheideweg 8, B-3500 Hasselt		
IVEG	Antwerpsesteenweg 260, B-2660 Antwerpen		
PBE	Diestsesteenweg 126, B-3210 Lubbeek		
Riobra	Oude Baan 148, B-3210 Lubbeek		
Dochterondernemingen			
Fluvius System Operator cv	Brusselsesteenweg 199, B-9090 Melle	100,00	100,00
De Stroomlijn cv	Brusselsesteenweg 199, B-9090 Melle	64,03	64,03
Interkabel Vlaanderen cv	Trichterheideweg 8, B-3500 Hasselt	70,41	70,41
Deelnemingen in joint ventures en geassocieerde deelnemingen			
Atrias cv	Ravensteingalerij 4 bus 2, B-1000 Brussel	50,00	50,00
Synductis cv	Brusselsesteenweg 199, B-9090 Melle	33,28	32,82
S-Lim cv	Trichterheideweg 8, B-3500 Hasselt	50,00	50,00
Andere ondernemingen			
Fluvius OV	Trichterheideweg 8, B-3500 Hasselt	Nvt	Nvt
Intergas Intercommunale cv	Diestsesteenweg 126, B-3210 Lubbeek	99,98	49,80

Werken in een gereguleerde omgeving

37 Elektriciteit en gas

Hernieuwing van de toestemming om een beroep te doen op de werkmaatschappij

De Vlaamse energieregulator VREG heeft bij beslissing van 24 februari 2015 toestemming verleend aan de distributienetbeheerders om een beroep te doen op de diensten van Eandis System Operator cv als werkmaatschappij voor elektriciteit. Deze toestemming was geldig vanaf 5 september 2014 en is geldig voor een periode van twaalf jaar.

Naar aanleiding van de structuuradaptaties gaf de VREG op 26 juni 2018 toestemming aan de distributienetbeheerders Gaselwest, IMEA, Imewo, Intergem, Iveka, Iverlek, Sibelgas, Fluvius West, Inter-energa, IVEG en PBE om een beroep te doen op werkmaatschappij Fluvius System Operator cv en dit tot 25 september 2026.

Erkenning van de distributienetbeheerders

De Vlaamse energieregulator VREG heeft per brief van 6 februari 2015 haar beslissing van 3 februari 2015 tot hernieuwing van de aanwijzing van de hierboven vermelde DNB's als elektriciteitsdistributienetbeheerder gemeld. Deze aanwijzing geldt voor een periode van 12 jaar vanaf 5 september 2014.

Op 29 september 2015 besliste de VREG om de termijn van aanwijzing van de hierboven vermelde DNB's (behalve PBE die geen aardgasnetten beheert) als aardgasdistributienetbeheerder te hernieuwen voor een periode van 12 jaar die een aanvang neemt op 14 oktober 2015.

Naar aanleiding van de structuurwijzigingen van de OV's/DNB's werden geen aanpassingen aan de distributienettarieven aangebracht. De VREG besliste dat de distributienettarieven van de OV's/DNB's van voor de splitsing/fusie nog van toepassing blijven gedurende de regulatorische periode (tot en met 31 december 2020).

- **Gereguleerde tariefmethodologie**

De Groep werkt in een gereguleerde omgeving waarbij het Energiedecreet de richtlijnen vastlegt. Als gevolg van de zesde staatshervorming heeft de VREG – Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt - vanaf 1 juli 2014 de bevoegdheid van de CREG, federale regulator, overgenomen om de tariefmethodologie (voor elektriciteit en gas) te bepalen voor de distributienetbeheerders in het Vlaamse Gewest.

De distributienetbeheerders dienen binnen dit kader hun tariefvoorstellen in te dienen. Ieder jaar wordt het toegelaten inkomen dat de DNB kan behalen uit de distributienettarieven vastgelegd door de regulator. Dit vastgelegd inkomen wordt door de DNB omgezet in tariefvoorstellen.

De regulator ziet toe op de correcte toepassing hiervan.

Jaarlijks dient iedere DNB te rapporteren aan de VREG over de reële endogene en exogene kosten. Deze rapportering wordt geattesteerd door de revisor.

De endogene kosten zijn de kosten voor de uitbouw en het beheer van het distributienet. De DNB heeft controle over deze kosten. Deze kosten bevatten de operationele kosten, afschrijvingen en de kost van kapitaal. Het verschil tussen de opbrengsten uit de distributienettarieven voor de endogene kosten en de endogene kosten vormt de winst voor de DNB. Deze winst kan aangewend worden als vergoeding voor de aandeelhouders voor hun inbreng (dividenduitkering) en als financiering voor investeringen. De opbrengsten uit de distributienettarieven zijn echter geplafonneerd, waardoor een stimulans ontstaat om efficiënt met de beschikbare middelen om te gaan. Het toegelaten inkomen van de endogene kosten wordt bepaald op basis van deze efficiëntieprikkels en een trendberekening. Het verschil tussen de werkelijke endogene kosten en opbrengsten kan zowel een bonus, dan wel een malus voor de netbeheerder betekenen.

De exogene kosten zijn kosten waarover de DNB geen controle heeft. Ze bevatten voornamelijk de transmissienettarieven van Elia evenals de kosten van doorvoer, te betalen retributies aan steden en gemeenten, REG-premies, kosten (inclusief kapitaalkostvergoeding) van het opkopen van GSC en WKC's, afbouw van het regulatorisch actief/passief en de lasten van niet-gekapitaliseerd aanvullend pensioen. Deze kosten worden doorgerekend in de distributienettarieven. Het toegelaten inkomen van de exogene kosten is gelijk aan het te verwachten bedrag aan kosten. Het verschil tussen de werkelijke exogene kosten en opbrengsten wordt later (in een volgende tarifaire periode) verrekend.

Gereguleerde tariefmethodologie 2017-2020

Op 24 augustus 2016 legde de VREG de tariefmethodologie vast voor de Vlaamse elektriciteits- en aardgasdistributienetbeheerders voor de periode 2017-2020.

Deze tariefmethodologie bevat onder andere

- Aanpassingen aan de parameters voor de kapitaalkostenvergoeding (i.e. een vergoeding voor de middelen die de aandeelhouders hebben geïnvesteerd): het eigen vermogen aan 5,24% (vóór belasting 7,94%), de kosten van het vreemd vermogen aan 3,04% en een gearing van 60,00% (waarbij de verhouding eigen vermogen/vreemd vermogen 40/60 is). In totaal is de gewogen gemiddelde kapitaalkostenvergoeding 5,00%. Door de wijzigingen van de aanslagvoet van de vennootschapsbelasting werd de WACC aangepast naar 4,9% voor boekjaar 2018 en 4,8% voor 2019.
- de verdere afbouw van het regulatorisch actief/passief voor de periode 2010-2014 over 5 jaren (tot 2020)
- de nieuw opgebouwde regulatorische saldi kunnen volgens een jaarlijks percentage van het gecumuleerd saldo afgebouwd worden: exogene kosten (60,00%), volumever verschillen (75,00% voor elektriciteit en 40,00% voor gas), vennootschapsbelasting (100,00%), herindexering van endogene kosten (50,00%)
- Er zal worden gerapporteerd over de kwaliteit (Q-factor) van de dienstverlening: bijvoorbeeld stroomonderbrekingen en laattijdige aansluitingen. De financiële verrekening zal plaatsvinden via een bonus of malus vanaf de volgende regulatorische periode. Gedurende de huidige regulatorische periode dient enkel gerapporteerd te worden.

Tarieven 2018

Op 9 oktober 2017 heeft de VREG het toegelaten inkomen voor elektriciteit en gas voor de periode 2018 bekend gemaakt die werden bepaald op basis van de tariefmethodologie opgesteld voor de periode 2017-2020. Voor elektriciteit (inclusief transmissie) ligt het inkomen 3,40% lager dan het inkomen van 2017 en voor aardgas ligt het inkomen 1,90% hoger dan in 2017.

Op 12 december 2017 heeft de VREG de distributienettarieven voor elektriciteit en aardgas voor 2018 in Vlaanderen goedgekeurd.

Tarieven 2019

Op 4 oktober 2018 besliste de VREG over de vaststelling van het toegelaten inkomen van de elektriciteits- en aardgasdistributienetbeheerders uit hun periodieke distributienettarieven 2019 volgens de tariefmethodologie 2017-2020. Het toegelaten inkomen, dat als basis dient voor de bepaling van de tarieven, daalt met 7,95% bij elektriciteit en met 6,63% bij aardgas. De oorzaak van deze aanzienlijke daling is voornamelijk de beslissing van de VREG omtrent de bestemming van de beheersbare saldi, die dienen teruggeven te worden.

Op 14 december 2018 heeft de VREG de distributienettarieven voor elektriciteit en aardgas voor Vlaanderen goedgekeurd voor de periode vanaf 1 januari 2019 t.e.m. 31 december 2019.

De VREG besliste om de tariefmethodologie voor de distributie van elektriciteit en aardgas voor de reguleringsperiode 2017-2020 te wijzigen voor 'Prosumenten met een terugdraaiende teller'. Ze stelde vast welke aanrekeningen kunnen gebeuren voor de prosumenten die overschakelen van een terugdraaiende teller naar een digitale meter. De beslissing is van toepassing vanaf 1 juli 2019.

Tarieven 2020

Op 8 oktober 2019 besliste de VREG over de vaststelling van het toegelaten inkomen van de elektriciteits- en aardgasdistributienetbeheerders uit hun periodieke distributietarieven 2020 overeenkomstig de tariefmethodologie 2017-2020. Het toegelaten inkomen, dat als basis dient voor de bepaling van de tarieven, daalt met 3,70 % bij elektriciteit en met 2,90 % bij aardgas.

Op 16 december 2019 heeft de VREG de distributietarieven voor elektriciteit en aardgas voor Vlaanderen goedgekeurd voor de periode vanaf 1 januari 2020 t.e.m. 31 december 2020. De daling van de distributietarieven is het gevolg van de lagere verwachting van de kosten voor de openbaredienstverplichtingen en de afbouw van de historische overschotten (ten gunste van de eindverbruikers).

- **Additionele informatie**

In april 2018 heeft de VREG een voorstel geformuleerd om voor het eerst de saldi van de beheersbare kosten voor de periode 2010-2014 toe te wijzen aan de tarieven (eindklanten). De distributienetbeheerders hebben een tegenvoorstel geformuleerd waarbij de saldi van 2010 t.e.m. 2012 ten voordele zouden zijn van de aandeelhouders van de DNB's en voor de saldi van 2013-2014 wordt het gemiddelde van de boni 2009-2012 teruggegeven aan de tarieven. Dit tegenvoorstel werd aan de VREG overgemaakt.

De VREG heeft eind augustus 2018, na een openbare raadpleging, beslissingen getroffen over de grootte en de bestemming van de regulatoire saldi over de periode 2010-2014.

De Raad van Bestuur kon evenwel niet akkoord gaan met de vooropgestelde behandeling van de saldi van de beheersbare kosten. In september 2018 werd beslist een verzoekschrift tot vernietiging van de beslissingen van de VREG in te dienen bij de geëigende instanties.

Het Hof van Beroep te Brussel heeft op 27 februari 2019 in deze zaak de vraag van de distributienetbeheerders tot vernietiging van de VREG-beslissing van augustus 2018 inzake de omvang en de toewijzing van de regulatoire saldi 2010-2014, ontvankelijk verklaard maar als ongegrond afgewezen.

Hieraan gevolg gevend werden deze saldi opgenomen als kosten met verwerking in de regulatoire saldi in het boekjaar 2018. Het jaarresultaat werd door deze beslissing significant negatief beïnvloed.

Op 6 juli 2018 heeft de VREG een eerste beslissing tot wijziging aan de tariefmethodologie voor distributie elektriciteit en aardgas gedurende de reguleringsperiode 2017-2020 genomen die voornamelijk gericht was op een verlaging van de distributietarieven voor elektriciteit en aardgas teneinde rekening te houden met de te realiseren efficiëntiewinsten ingevolge de fusie van werkmaatschappijen (zgn. x'-factor). In haar tweede beslissing van 20 september 2018 werden de totale jaarlijkse netto kostenbesparingen voor de jaren 2019 en 2020 becijferd die in de zgn. x'-factor moeten worden verrekend. Deze beslissing leidde tot een hogere kostenbesparing dan de oorspronkelijke bedragen.

Fluvius heeft hiertegen bezwaren geformuleerd en gevraagd of de VREG bereid was deze op korte termijn te herzien. Ter vrijwaring werd tegen deze beslissing van de VRE, beroep aangetekend bij het Hof van Beroep te Brussel.

In de zitting van 10 april 2019 heeft het Hof van Beroep deze vordering ontvankelijk maar ongegrond verklaard en werd de beslissing van de VREG aldus bevestigd.

Verrekening van de federale bijdrage elektriciteit in 2018 en 2019

De distributienetbeheerders hebben in overleg met de CREG en VREG afspraken gemaakt rond de terugbetaling van een bedrag van federale bijdrage. De terugbetaling start vanaf 1 juli 2018 en loopt over een termijn van anderhalf jaar. De terugbetaling gebeurt deels onder de vorm van een verrekening via de huidige tarieven voor de federale bijdrage elektriciteit en deels via een verrekening met de CREG.

- **Boekhoudkundige verwerking**

De regulatoire verschillen worden op specifieke balansrekeningen geboekt en worden 'regulatoire saldi' genoemd sinds de tariefmethodologie door de VREG wordt bepaald, in tegenstelling tot de verschillen die ontstaan zijn tijdens vorige tariefmethodologieën, bepaald door de CREG, die 'regulatoir actief/passief' werden genoemd. De bewegingen van deze rekeningen (toevoegingen, recuperaties en regularisaties) vormen samen met de federale bijdrage de regulatoire overdrachten.

Hieronder het overzicht van de samenstelling van de netto vorderingen regulatoir actief/passief, federale bijdrage en regulatoire saldi van het afrekeningsmechanisme per jaar.

(In duizenden EUR)	2019	2018
Overdrachten 2008 - 2009	0	64
Overdrachten 2010 - 2014	-1.922	-3.818
Totaal regulatoir actief	-1.922	-3.754
Overdrachten 2009 - 2017	0	-56.544
Overdrachten 2018	-395	-17.958
Overdrachten 2019	-14.287	0
Totaal federale bijdrage	-14.682	-74.502
Overdrachten 2015	50	15.799
Overdrachten 2016	8.182	33.696
Overdrachten 2017	-18.080	-69.638
Overdrachten 2018	-161.104	-159.960
Overdrachten 2019	-23.010	0
Totaal regulatoire saldi	-193.962	-180.103
Totaal netto nog te verrekenen	-210.566	-258.359
waarvan - Kortlopende vordering/(schulden)	-210.566	-258.359

Reconciliatie van het afrekenmechanisme

(In duizenden EUR)	2019	2018
Vorderingen op 1 januari	-258.359	273.322
Opname ex-Infrax OV's in de consolidatiekring	0	133.336
Beslissing VREG 28 augustus 2018	0	-267.162
Recuperatie overdrachten m.b.t. 2008 - 2009	0	-27
Recuperatie overdrachten m.b.t. 2010 - 2014	1.922	-104.969
Transfer naar derden - via balans	-90	-1.567
Totaal bewegingen regulatorief actief	1.832	-240.389
Opname ex-Infrax OV's in de consolidatiekring	0	-19.706
Recuperatie overdrachten 2008 - 2017	56.544	33.880
Toevoeging overdrachten 2018	0	-17.958
Betaling/ontvangst CREG federale bijdrage	17.564	0
Toevoegingen overdrachten 2019	-14.287	0
Totaal bewegingen federale bijdrage	59.821	-3.784
Opname ex-Infrax OV's in de consolidatiekring	0	-102.876
Toevoegingen overdrachten 2015	0	119
Toevoegingen overdrachten 2017	0	-1.925
Toevoegingen overdrachten 2018	905	-88.427
Toevoegingen overdrachten 2019	-23.010	0
Recuperatie overdrachten 2015	-17.645	-80.085
Recuperatie overdrachten 2016	-26.872	-13.333
Recuperatie overdrachten 2017	49.921	-2.488
Recuperatie overdrachten 2018	-2.388	0
Transfer naar derden - via balans	5.230	1.507
Totaal bewegingen regulatorie saldi	-13.859	-287.508
Totaal van de bewegingen	47.794	-531.681
Bewegingen via de resultatenrekening	25.089	-542.375
Bewegingen met derden	5.140	10.694
Betaling/ontvangst CREG federale bijdrage	17.564	0
Vorderingen/(schulden) op het einde van de verslagperiode	-210.566	-258.359

Vanaf 2016 werd, overeenkomstig de tariefmethodologie, 20,00% van de regulatorie overdrachten teruggenomen.

Hierbij vestigen wij de aandacht op het feit dat de overgedragen saldi met betrekking tot boekjaar 2019 zo goed mogelijk werden ingeschat, rekening houdende met alle beschikbare informatie. Er zal echter maar zekerheid zijn over deze bedragen na de definitieve goedkeuring van deze saldi door de VREG. Deze onzekerheid omvat dat de controle door de regulator nog aanleiding zou

kunnen geven tot bijkomende delta's die dan achteraf nog dienen verwerkt te worden via aanpassingen van het regulatorio actief/passief of via het resultaat van het volgende boekjaar.

Momenteel zijn er geen specifieke IFRS-richtlijnen i.v.m. de boekhoudkundige verwerking van het afrekeningsmechanisme in een gereguleerde omgeving.

Op 30 januari 2014 publiceerde de IASB een nieuwe standaard 'IFRS 14 Regulatory Deferral Accounts'. Deze nieuwe standaard is van toepassing voor "first time adopters" en laat opname van gereguleerde activa en passiva toe in afzonderlijke rubrieken van de balans en de winst- en verliesrekening. De Europese Unie heeft deze standaard nog niet goedgekeurd, maar wacht op de definitieve standaard.

38 Riolerling

Werking

De rioleringsactiviteit van de Groep vindt haar oorsprong in het **Waterdecreet**, nu opgenomen in het zogenaamde Waterwetboek (decreet integraal waterbeleid).

Dit Decreet stelt dat de saneringsverplichting die op de gemeenten rust, door de gemeente o.a. kan toevertrouwd worden aan een intercommunale of intergemeentelijk samenwerkingsverband. Het Decreet leidde in 2005 tot de invoering van de gemeentelijke saneringsbijdrage (drinkwaterverbruikers) en in 2006 tot de gemeentelijke saneringsvergoeding (eigen waterwinners). Het decreet stelt dat de saneringsbijdrage en -vergoeding bestemd zijn voor de financiering van de gemeentelijke saneringsverplichting. De gemeentelijke saneringsbijdrage respectievelijk vergoeding dient dus aangewend te worden voor investerings- of onderhoudsuitgaven die hun oorsprong vinden nadat een gemeentelijke saneringsbijdrage respectievelijk -vergoeding in de betrokken gemeente werd aangerekend en in de mate dat de uitgaven niet gesubsidieerd of bekostigd worden door het Vlaams Gewest.

Binnen de Groep deden de toegetreden gemeenten volledige inbreng van hun rioleringsinfrastructuur, rechten en plichten (capex) in de opdrachthoudende verenigingen (Fluvius Limburg, Fluvius West, Riobra en Fluvius Antwerpen). Hierdoor staat de Groep in voor de uitvoering van alle werken (opex) aan het rioleringsnetwerk.

De opbrengsten uit de rioleringsactiviteit kunnen in drie grote categorieën ingedeeld worden.

De eerste categorie zijn de **saneringsbijdragen en -vergoedingen** die ontvangen worden van de drinkwatermaatschappijen. Conform de omzendbrief kunnen deze bijdragen en vergoedingen uitsluitend aangewend worden voor investeringen in het rioleringsnet of uitgaven voor onderhoud gerelateerd aan het rioleringsnet.

De tweede categorie zijn de tussenkomsten bij nieuwe aansluitingen en de **vergoedingen** die aan **verkavelaars** worden aangerekend indien de verkavelaar gebruik maakt van bestaande wegenis. Bij aanleg van verkavelingen zonder bestaande wegenis dient de verkavelaar zelf de rioleringsinfrastructuur te financieren en daarna kosteloos aan de Groep over te dragen.

Een derde categorie zijn de **kapitaalsubsidies**. Indien de projecten door het Vlaams Gewest, via de Vlaamse Milieu Maatschappij (VMM) als regulator, prioritair beschouwd worden, kan een subsidie bekomen worden die 75% bedraagt van de in aanmerking komende investeringen, de zogenaamde "subsidieerbare werken". De Groep voert de werken uit en int de subsidie van het Vlaams Gewest. Na voltooiing van 20% van de werken kan een eerste schijf van 80% van de subsidie aangevraagd worden. Het saldo van de subsidie wordt uitbetaald op het ogenblik van definitieve oplevering. Indien geen Vlaamse subsidies kunnen bekomen worden, kan een gemeente beslissen om het project toch te laten doorgaan door zelf in plaats van het Vlaams gewest de investeringen te subsidiëren.

Rioleringsfonds

De tussenkomsten van de gemeenten resulteren niet steeds in een effectieve cash uitwisseling aangezien de gemeenten hiervoor het rioleringsfonds kunnen aanwenden. Dit fonds is tot stand gekomen als maatregel om de impact van de investeringen in de riolering op de gemeentelijke begrotingen te milderen.

De middelen van het rioleringsfonds kunnen enkel gebruikt worden binnen de krijtlijnen bepaald in de Ministeriële omzendbrief m.b.t. aanwending gemeentelijke saneringsbijdrage en -vergoeding.

Regulering

De rioleringsactiviteit is onderworpen aan het toezicht van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) die als regulator verantwoordelijk is voor zowel het economisch als het ecologisch toezicht.

De gemeentelijke saneringsbijdrage en -vergoeding is wettelijk geplafonneerd op 1,4 maal de bovengemeentelijke bijdrage.

Zowel de bovengemeentelijke als de gemeentelijke saneringsbijdragen en -vergoedingen maken deel uit van de integrale waterfactuur. De Groep rekent de door de drinkwatermaatschappij gefactureerde bijdragen en vergoedingen aan, met inhouding van een kostenpercentage. Deze inhouding is voor de drinkwatermaatschappijen de vergoeding voor administratie en werkingskosten.

Verlag van de onafhankelijke auditor aan de aandeelhouders van de Vlaamse distributienetbeheerders over de geconsolideerde jaarrekening van de Economische Groep Fluvius over het boekjaar afgesloten op 31 december 2019

Wij brengen u verslag uit als onafhankelijke auditor over de geconsolideerde jaarrekening van de Economische Groep Fluvius ("de Groep"). Dit verslag omvat ons oordeel over de geconsolideerde balans op 31 december 2019, de geconsolideerde winst- en verliesrekening, het geconsolideerde overzicht van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, het geconsolideerde mutatieoverzicht van het eigen vermogen en het geconsolideerde kasstroomoverzicht van het boekjaar dat afgesloten werd op 31 december 2019 en de toelichting (alle stukken gezamenlijk "de Geconsolideerde Jaarrekening") en omvat tevens ons verslag betreffende de overige door de wet en regelgeving gestelde eisen. Deze verslagen zijn één en ondeelbaar. De Geconsolideerde Jaarrekening van de Economische Groep Fluvius bestaat uit twaalf Opdrachthoudende Verenigingen (OVs): Gaselwest, Imewo, Intergem, Iveka, Iverlek, Sibelgas, Fluvius West, Fluvius Limburg, Fluvius Antwerpen, Fluvius, PBE en Riobra die gezamenlijk controle uitoefenen over Fluvius System Operator CV en haar dochterondernemingen (De Stroomlijn CV, Synductis CV en Atrias CV) (allemaal samen "de Vennootschappen").

Verlag over de controle van de Geconsolideerde Jaarrekening

Oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben de controle uitgevoerd van de Geconsolideerde Jaarrekening van de Economische Groep Fluvius, die de geconsolideerde balans op 31 december 2019 omvat, alsook de geconsolideerde winst- en verliesrekening, het geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, het geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen en het geconsolideerd kasstroomoverzicht voor het boekjaar afgesloten op die datum en de toelichting, met een geconsolideerd balanstotaal van € 15.155.493 duizend en waarvan de geconsolideerde resultatenrekening afsluit met een winst van het boekjaar van € 330.915 duizend.

Naar ons oordeel geeft de Geconsolideerde Jaarrekening een getrouw beeld van het geconsolideerde eigen vermogen en van de geconsolideerde financiële positie van de Groep op 31 december 2019 alsook van de geconsolideerde resultaten en de geconsolideerde kasstromen voor het boekjaar afgesloten op die datum, in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards zoals goedgekeurd door de Europese Unie ("IFRS") en met de in

België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften.

Basis voor ons oordeel zonder voorbehoud

We hebben onze controle uitgevoerd in overeenstemming met de International Standards on Auditing ("ISA's"). Onze verantwoordelijkheden uit hoofde van die standaarden zijn nader beschreven in het gedeelte "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de Geconsolideerde Jaarrekening" van ons verslag.

Wij hebben alle deontologische vereisten die relevant zijn voor de controle van de Geconsolideerde Jaarrekening in België nageleefd, met inbegrip van deze met betrekking tot de onafhankelijkheid.

Wij hebben van het managementcomité en van de aangestelden van de Vennootschappen de voor onze controle vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Benadrukking van bepaalde aangelegenheid

Zonder afbreuk te doen aan het hierboven tot uitdrukking gebracht oordeel, vestigen wij de aandacht op toelichting 37 van de Geconsolideerde Jaarrekening die de specificiteiten beschrijft van de regelgeving en tarieven en de bijhorende boekhoudkundige behandeling, alsook de onzekerheden verbonden aan de saldi voortvloeiend uit het reguleringsmechanisme dewelke door de Vlaamse regulator voor gas en elektriciteit, de VREG, nog dienen goedgekeurd te worden.

Verantwoordelijkheden van het management comité voor het opstellen van de Geconsolideerde Jaarrekening

Het management comité is verantwoordelijk voor het opstellen van de Geconsolideerde Jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met IFRS en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften alsook een systeem van interne beheersing dat het management comité noodzakelijk acht voor het opstellen van de Geconsolideerde Jaarrekening die geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten.

In het kader van de opstelling van de Geconsolideerde Jaarrekening, is het management comité verantwoordelijk voor het inschatten van de mogelijkheid van de Vennootschappen om hun continuïteit te handhaven, het toelichten, indien van toepassing, van aangelegenheden die met continuïteit verband houden en het gebruiken van de continuïteitsveronderstelling tenzij het management comité het voornemen heeft om de Vennootschappen te vereffenen of om de bedrijfsactiviteiten stop te zetten of geen realistisch alternatief heeft dan dit te doen.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle over de Geconsolideerde Jaarrekening

Onze doelstellingen zijn het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid over de vraag of de Geconsolideerde Jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten en het uitbrengen van een audit opinie waarin ons oordeel is opgenomen.

Een redelijke mate van zekerheid is een hoog niveau van zekerheid, maar is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de ISA's is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer die bestaat. Afwijkingen kunnen zich voordoen als gevolg van fraude of fouten en worden als van materieel belang beschouwd indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij, individueel of gezamenlijk, de economische beslissingen genomen door gebruikers op basis van de Geconsolideerde Jaarrekening, beïnvloeden.

Als deel van een controle uitgevoerd overeenkomstig de ISA's, passen wij professionele oordeelsvorming toe en handhaven wij een professioneel-kritische instelling gedurende de controle. We voeren tevens de volgende werkzaamheden uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de Geconsolideerde Jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of fouten, het bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden die op deze risico's inspelen en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Het risico van het niet detecteren van een van materieel belang zijnde afwijking is groter indien die afwijking het gevolg is van fraude, omdat bij fraude sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten om transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van het systeem van interne beheersing;
- Het verkrijgen van inzicht in het systeem van interne beheersing dat relevant is voor de controle, met als doel controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet zijn gericht op het geven van een oordeel over de effectiviteit van het systeem van interne beheersing van de Groep;
- Het evalueren van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van de door het management comité gemaakte schattingen en van de daarop betrekking hebbende toelichtingen;

- Het concluderen van de aanvaardbaarheid van de door het management comité gehanteerde continuïteitsveronderstelling, en op basis van de verkregen controle-informatie, concluderen of er een onzekerheid van materieel belang bestaat met betrekking tot gebeurtenissen of omstandigheden die significante twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de Groep om de continuïteit te handhaven. Als we besluiten dat er sprake is van een onzekerheid van materieel belang, zijn wij ertoe gehouden om de aandacht in ons commissarisverslag te vestigen op de daarop betrekking hebbende toelichtingen in de Geconsolideerde Jaarrekening, of, indien deze toelichtingen inadequaet zijn, om ons oordeel aan te passen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot op de datum van ons commissarisverslag. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de continuïteit van de Groep niet langer gehandhaafd kan worden;
- Het evalueren van de algehele presentatie, structuur en inhoud van de Geconsolideerde Jaarrekening, en of deze jaarrekening, de onderliggende transacties en gebeurtenissen weergeeft op een wijze die leidt tot een getrouw beeld.

Wij communiceren met het management comité, onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante controlebevindingen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing die we identificeren gedurende onze controle.

Omdat we de eindverantwoordelijkheid voor ons oordeel dragen, zijn we ook verantwoordelijk voor het organiseren, het toezicht en het uitvoeren van de controle van de dochterondernemingen van de Groep. In die zin hebben wij de aard en omvang van de controleprocedures voor deze entiteiten van de Groep bepaald.

Verslag betreffende de overige door wet- en regelgeving gestelde eisen

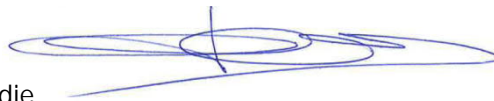
Vermeldingen betreffende de onafhankelijkheid

Ons bedrijfsrevisorenkantoor en ons netwerk heeft geen opdrachten verricht die onverenigbaar zijn met de wettelijke controle van de Jaarrekening en is in de loop van ons mandaat onafhankelijk gebleven tegenover de Vennootschappen.

De honoraria voor de bijkomende opdrachten die verenigbaar zijn met de wettelijke controle van de Geconsolideerde Jaarrekening bedoeld in artikel 3:65 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen werden correct vermeld en uitgesplitst in de toelichting bij de Geconsolideerde Jaarrekening.

Gent, 2 april 2020

EY Bedrijfsrevisoren BV
Commissaris
Vertegenwoordigd door

Marnix Van Dooren
Vennoot*
* Handelend in naam van een BV

Ref. 20MVD0172